Programmajaarverslag 2025

Jaarverslag en jaarrekening 2025

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Programmajaarverslag 2025

Inhoudsopgave

Leeswijzer ... 3
Indeling van activiteiten: in programma's en thema's ... 3
Opbouw van dit programmajaarverslag ... 3
Hoe past dit document in de planning- en control-cyclus (P&C-cyclus)? ... 3

Programmajaarverslag in het kort ... 4

Deel I – Programmaverantwoording ... 7
Waterveiligheid ... 8
Voldoende water ... 13
Schoon en Gezond water ... 20
Waterketen ... 27
Rijnland circulair en Klimaatneutraal ... 34
Water en bodem sturend ... 37
Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD) ... 40
Dekkingsmiddelen ... 47

Deel II – Realisatie van belastingopbrengsten ... 48

Deel III - Paragrafen ... 51
Financiering ... 51
Weerstandvermogen en risicobeheersing ... 53
Egalisatiereserves, overige bestemmingsreserves en voorzieningen ... 54
Kengetallen ... 55
Assetmanagement ... 57
Bedrijfsvoering ... 58
Verbonden partijen ... 59
Openbaarheidsparagraaf Woo ... 61

Deel IV - Jaarrekening 2025 ... 63
Overzicht van baten en lasten per programma ... 63
Incidentele baten en lasten ... 64
Topinkomens ... 65
Investeringen ... 66
Balans ... 67
Toelichting op de balans ... 68
Waarderingsgrondslagen ... 75
Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten ... 77

Deel V Rechtmatigheidsverantwoording en controle verklaring ... 78
Rechtmatigheidsverantwoording ... 78
Controleverklaring ... 80

Deel VI Toelichtingen ... 81
Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten ... 81
Personeel ... 83
Waterschapsbelastingen ... 87
Overzichten investeringen ... 89
Restrisico's ... 92
Meldingen en incidenten ... 95
Subsidieontvangsten ... 101
Verantwoording bijdragen via programmajaarverslag ... 102
Gebruikte afkortingen ... 103

Besluit ... 104

In het programmajaarverslag worden de financiële overzichten weergeven x € 1 miljoen. of bij uitgebreidere specificaties x € 1.000. Hierdoor zijn in de tellingen afrondingsverschillen mogelijk.

Leeswijzer

Indeling van activiteiten: in programma's en thema's
De Waterschapswet schrijft voor dat we alle activiteiten en kosten moeten indelen in bestuursprogramma's. De verenigde vergadering (VV) heeft besloten tot de volgende indeling:

- Waterveiligheid
- Voldoende water
- Schoon en gezond water
- Waterketen
- Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Daarnaast zijn er overkoepelende thema's die doorwerken in alle bestuursprogramma's, met name:

- Rijnland circulair en klimaatneutraal
- Water en bodem sturend

De bijbehorende activiteiten en kosten zijn ondergebracht in de bestuursprogramma's.

Opbouw van dit programmajaarverslag

Deel I – Programmaverantwoording
Hierin staan per programma en per thema de afgesproken aandachtspunten uit de begroting met daarbij de realisatie in 2025. Per aandachtspunt is sprake van een score. De score geeft aan in hoeverre *de afspraken uit de begroting behaald* zijn:

Resultaten blijven significant achter bij wat afgesproken is in de begroting.

Behoeft aandacht, resultaten blijven enigszins achter bij verwachtingen.

Op schema, binnen de kaders

Deel II – Realisatie van belastingopbrengsten
Deel III – Paragrafen
Deel IV - De jaarrekening
Hierin staan de exploitatieoverzichten en de balans met toelichtingen.
Deel V – Rechtmatigheidsverantwoording en controle verklaring
Deel VI - Toelichtingen

De indeling van het programmajaarverslag volgt hiermee artikel 4.24 van het waterschapsbesluit. Bovenaan de pagina's van het programma jaarverslag staat de knop zoals hier afgebeeld. Dit is een link naar de inhoudsopgave en maakt het mogelijk om snel te navigeren door het programmajaarverslag.

Hoe past dit document in de planning- en control-cyclus (P&C-cyclus)?
Het programmajaarverslag is het laatste verslag in de jaarlijkse P&C-cyclus. Hiermee leggen we verantwoording af over het afgelopen begrotingsjaar.

De jaarlijkse P&C-cyclus start met de voorjaarsnota. De voorjaarsnota is de opstap naar het meerjarenperspectief en de begroting en geeft hiervoor kaders. Deze kaders zijn afgeleid van het Waterbeheerprogramma en het coalitieakkoord.

Met de bestuursrapportages (buraps) en dit programmajaarverslag rapporteren we over de voortgang van de maatregelen. We doen dit met behulp van kleurscores. De score geeft aan in hoeverre de **afspraken uit de begroting** zijn behaald.

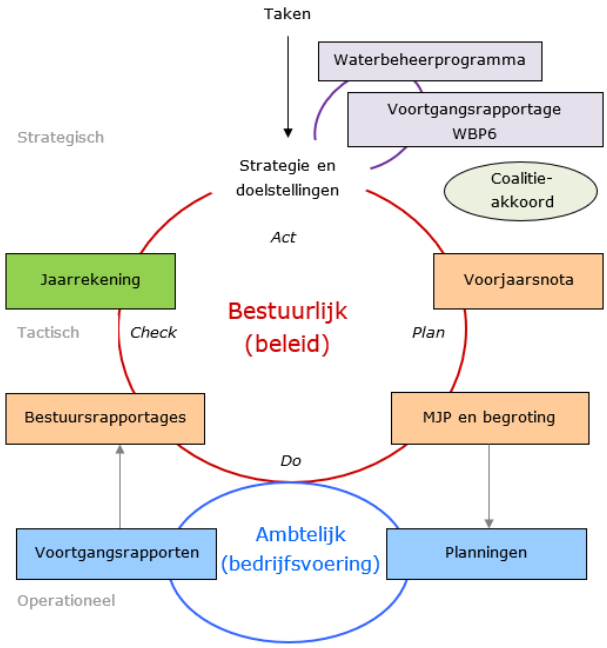

Programmajaarverslag 2025

Programmajaarverslag in het kort

Scores per programma en per thema:

Veiligheid
We beschermen het beheergebied, de inwoners en bedrijven tegen overstromingen vanuit zee, de rivieren en het regionale watersysteem.

Voldoende water
We zorgen voor voldoende zoet water. Niet te veel, niet te weinig, voor inwoners en bedrijven, de agrarische sector en de natuur.

Schoon & Gezond
We werken aan schoon en gezond water voor landbouw, natuur, woonomgeving en recreatie, het tegengaan van vervuilende stoffen en het verminderen van voedingsstoffen in het water.

Waterketen
We zuiveren het afvalwater van huishoudens en bedrijven. We doen dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk.

BOD
We besturen, organiseren en verlenen diensten op effectieve wijze en werken toekomstgericht samen met onze omgeving.

Rijnland circulair en klimaatneutraal
Rijnland zet samen met partners in op circulair werken door de kringloop van water, energie en grondstoffen zoveel mogelijk te sluiten.

Water- en bodem sturend
Door klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen wordt de uitvoering van de waterschapstaken steeds complexer. Daarom stellen we duidelijke regels en kaders vast. We spreken onze partners daarop aan en stimuleren hen tot een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting.

Algemeen
Het programma BOD en de thema's Rijnland circulair en klimaatneutraal en Water en bodem sturend liggen op koers en hebben een groene score. De programma's Voldoende water, Schoon & Gezond Water ,Waterketen en Veiligheid hebben een oranje score. De belangrijkste oorzaken zijn per programma toegelicht.

Balans per 31 december x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Vaste activa	919	1.008	988	974
Vlottende activa	35	44	44	37
Totaal activa	**954**	**1.052**	**1.032**	**1.011**
Eigen vermogen	51	61	62	66
Voorzieningen	8	5	5	7
Vreemd vermogen	895	985	965	938
Totaal Passiva	**954**	**1.052**	**1.032**	**1.011**

Resultaat x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaar-rekening 2025
Lasten	316,9	332,5	334,9	328,4
Baten	30,4	29,3	28,8	29,9
Waterschapsbelastingen	268,1	303,3	307,6	309,8
Saldo	**-18,4**	**0,2**	**1,4**	**11,2**
Dividenden en overige inkomsten	4,7	5,0	4,3	4,3
Inzet reserves	14,3	-5,2	-5,8	-5,8
Resultaat	**0,6**	**0,0**	**0,0**	**9,8**

Vanaf 2025 wordt er bij de programmaverantwoording afzonderlijk gerapporteerd over de lasten en de baten. In de financiële overzichten bij de programma's is dit verwerkt. Dit overzicht geeft de totalen van de programmalasten en programmabaten.

Programmajaarverslag in het kort

Schuldenpositie per 31 december x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Totale schuldenpositie	861	941	921	900
% van de belastingopbrengsten	321%	310%	299%	291%

De schuldpositie komt eind 2025 uit op 291%. Door het lagere investeringsvolume dan begroot en door het positieve jaarrekening resultaat is dit een stuk lager dan begroot.

Kapitaallasten x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaar-rekening 2025
Totale kapitaallasten	74	79	78	80
% van de belastingopbrengsten	28%	26%	25%	26%

Belastingopbrengsten x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaar-rekening 2025
ingezetenen	69,5	72,0	72,0	73,3
gebouwd	66,5	76,9	77,7	75,9
ongebouwd	8,2	9,5	9,5	9,6
natuur	0,1	0,1	0,1	0,1
zuiveringsheffing	123,8	144,9	148,4	151,0
Totaal waterschapsbelastingen	**268,1**	**303,3**	**307,6**	**309,8**

Voor een uitgebreide toelichting zie: Waterschapsbelastingen

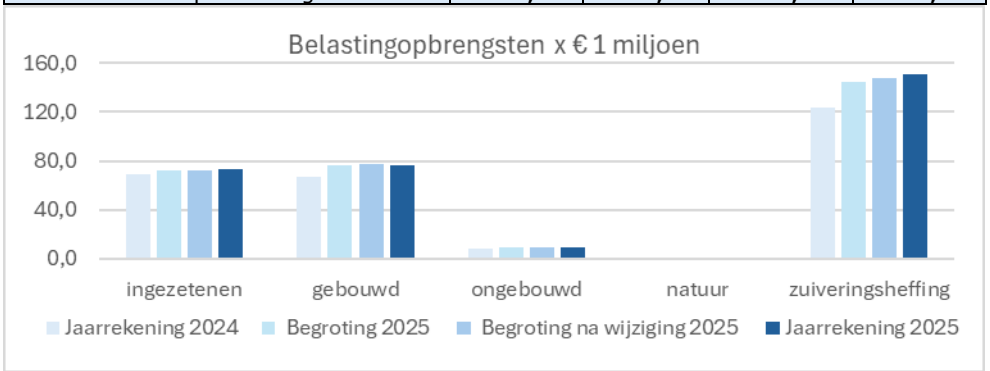

Netto exploitatie per programma x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaar-rekening 2025
Waterveiligheid	38,0	40,7	40,7	40,7
Voldoende water	79,4	82,4	87,2	82,6
Schoon en gezond water	14,5	15,6	16,2	18,9
Waterketen	108,7	114,6	110,3	105,9
B.O.D.	45,9	49,9	51,7	50,4
Totaal	286,5	303,1	306,2	298,5

De exploitatie komt totaal uit op € 298,5 miljoen en is daarmee € 7,6 miljoen (2,5%) lager dan de gewijzigde begroting (€ 306,2 miljoen).

Alle belangrijke afwijkingen t.o.v. de begroting na wijziging worden toegelicht bij de verschillende programma's.

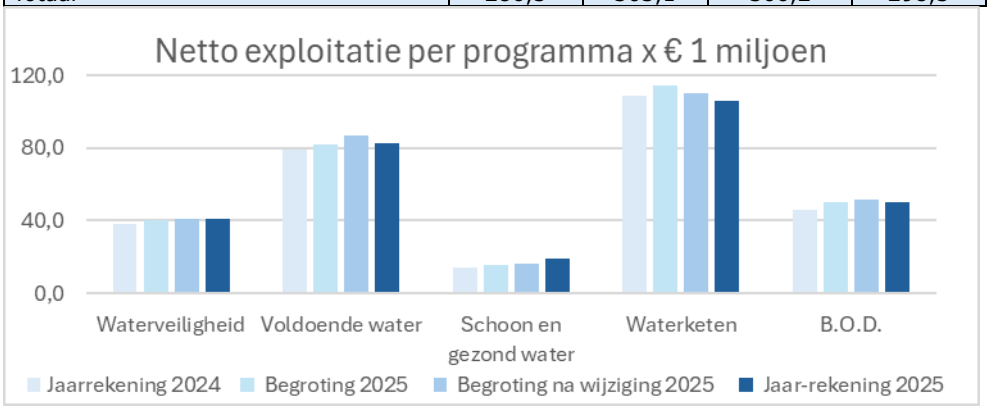

Programmajaarverslag in het kort

Bruto investeringen per programma x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Waterveiligheid	24,3	24,4	16,3	15,6
Voldoende water	20,1	39,0	32,1	31,3
Schoon en gezond water	13,0	9,8	9,8	11,0
Waterketen	64,0	65,6	62,1	64,8
B.O.D.	3,2	1,6	2,5	1,8
Totaal	124,6	140,3	122,8	124,5

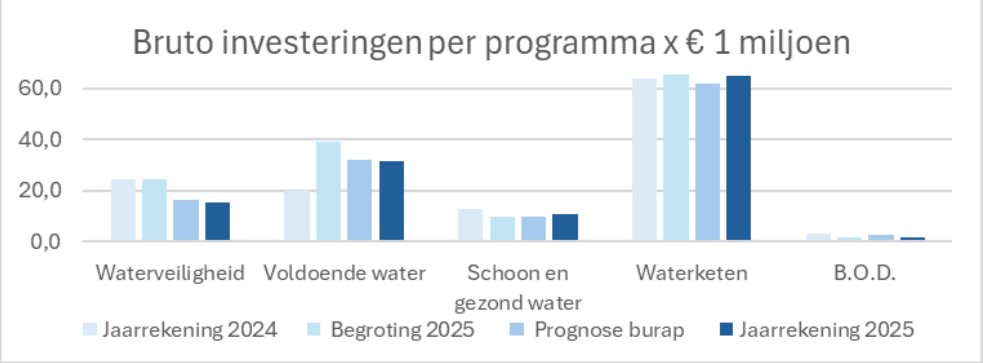

De bruto investeringen komen uit op € 124,5 miljoen. Daarmee zijn de investeringen € 15,8 miljoen (11%) lager dan begroot. Het merendeel van de investeringsprojecten lopen conform planning. De lagere investeringsuitgaven worden veroorzaakt door voornamelijk twee redenen. De grootste afwijking van ruim € 6,2 miljoen komt door een vertraging van twee grote werk-met-werkprojecten. Hierbij voert een derde partij, bijvoorbeeld een gemeente, het werk uit en draagt Rijnland financieel bij. Daarnaast zijn er bij meerdere projecten vertragingen door de stikstofproblematiek. De uitspraken van de Raad van State en de rechtbank Den Haag leiden tot aangescherpte stikstofregels. Daardoor is voor meer projecten een natuurvergunning nodig. Dit zorgt voor vertraging en extra kosten, ook door extra onderzoekslasten en schaarse capaciteit bij adviesbureaus en bevoegde gezagen.

Deel I – Programmaverantwoording

De activiteiten van Rijnland zijn ondergebracht in vijf bestuursprogramma's: Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon en gezond water, Waterketen, en Bestuur, Organisatie en Dienstverlening (BOD). Naast deze vijf programma's heeft Rijnland twee thema's die doorwerken in alle bestuursprogramma's: Rijnland circulair en klimaatneutraal, en Water en bodem sturend. De thema's worden ook toegelicht in de programmaverantwoording. De lasten en baten van de thema's zijn ondergebracht in de bestuursprogramma's.

Overzicht van de lasten en baten van de programma's x € 1miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025
Lasten Waterveiligheid	41,1	44,7	43,7	43,7
Baten Waterveiligheid	-3,0	-4,0	-3,0	-2,9
Netto Waterveiligheid	**38,0**	**40,7**	**40,7**	**40,7**
Lasten Voldoende water	88,0	94,2	91,9	87,4
Baten Voldoende water	-8,6	-11,8	-4,7	-4,8
Netto Voldoende water	**79,4**	**82,4**	**87,2**	**82,6**
Lasten Schoon en gezond water	14,6	16,7	16,3	19,0
Baten Schoon en gezond water	-0,2	-1,1	-0,1	-0,1
Netto Schoon en gezond water	**14,5**	**15,6**	**16,2**	**18,9**
Lasten Waterketen	118,5	126,3	122,7	118,4
Baten Waterketen	-9,8	-11,7	-12,4	-12,5
Netto Waterketen	**108,7**	**114,6**	**110,3**	**105,9**
Lasten BOD	54,7	50,6	60,3	59,9
Baten BOD	-8,7	-0,7	-8,7	-9,5
Netto BOD	**45,9**	**49,9**	**51,7**	**50,4**
Totaal netto kosten van de programma's	**286,5**	**303,1**	**306,2**	**298,5**
Waterschapsbelastingen	268,1	303,3	307,6	309,8
Dividenden en overige inkomsten	4,7	5,0	4,3	4,3
Dekking via reserves	14,3	-5,2	-5,8	-5,8
Totaal waterschapsbelastingen, dividenden en dekking via reserves	**287,1**	**303,1**	**306,2**	**308,3**
Resultaat	**0,6**	**0,0**	**0,0**	**9,8**

Hierna worden de resultaten en bijbehorende middelen ten opzichte van de begroting na wijziging per programma toegelicht.

Programmajaarverslag 2025
Waterveiligheid

Waterveiligheid
Portefeuillehouder: Marjon Verkleij-Lemmers

Doel: We beschermen het beheergebied, de inwoners en bedrijven tegen overstromingen vanuit zee, de rivieren en het regionale watersysteem. Dat doen we in nauwe samenwerking met onze omgeving.

Algehele stand eind 2025
De voortgang in opgeleverde kilometers van de regionale keringen verloopt volgens planning. Ook de projecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) zijn weer op koers. De Toetsing 2024 van de regionale keringen is afgerond en bestuurlijk vastgesteld. Door aanvullende onderzoeken zijn de resultaten dit jaar verder verfijnd, waardoor er ruim 28 km van de oorspronkelijke opgave is afgehaald; deze kilometers hoeven dus niet meer versterkt te worden. Het vervolgproces met de provincies over toekomstige toetsing en afspraken over versterking is inmiddels gestart (herziening Uitvoeringsbesluit).

De fysieke inspectie van de regionale keringen is afgerond, inclusief extra inspecties als gevolg van de droogte. De investeringen zijn in 2025 flink lager uitgevallen, vanwege vertraging bij een aantal projecten die door derden worden uitgevoerd. Om die reden is ervoor gekozen om de indicator op oranje te zetten.

Financieel (x € 1 miljoen)

Omschrijving	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**24,4**	**15,6**	**-8,8**	**64%**
Exploitatielasten	43,7	43,7	-0,1	100%
Exploitatiebaten	-3,0	-2,9	0,0	99%
Netto Exploitatiekosten	**40,7**	**40,7**	**0,0**	**100%**

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2025	Realisatie 2025
Km primaire keringen cf. norm (totaal 48)		**44 km**	**44 km**
Km regionale keringen cf. norm (totaal 1.250)		**954 km**	**954 km**

Belangrijkste resultaten 2025:

- **We zetten de intensivering uit het coalitieakkoord door op de versterking van de regionale keringen, om de afspraken met de provincies na te komen. We werken toe naar nieuwe afspraken met de provincies over de versterking op basis van de nieuwe toetsingsresultaten.**
  Wij zijn in 2025 met de provincies in gesprek getreden over de herziening van het uitvoeringsbesluit regionale keringen uit 2014. In dit besluit worden onder andere afspraken gemaakt over de deadline voor versterking van de keringen die in 2024 zijn afgekeurd. Deze gesprekken hebben in 2025 tot de zomer stilgelegen door capaciteitsproblemen bij de provincie. In het najaar zijn deze gesprekken door de provincies weer opgestart met als doel om in april 2026 ambtelijk akkoord te zijn met de waterschappen over de nieuwe afspraken. De deadline voor deze versterkingsopgave is nog niet vastgesteld en zou ergens tussen 2030 en 2040 kunnen komen te liggen. Er is wel geconstateerd dat de geplande versterkingen moeilijk uitvoerbaar zijn door meerdere omgevingsfactoren. Hierbij kan gedacht worden aan capaciteitsgebrek in de markt, uitgebreidere omgevingstrajecten die nodig zijn voorafgaand aan de versterking en efficiënt meekoppelen met projecten van lokale partners.

- **We stellen de uitkomsten van de toetsingsronde 2024 van de regionale keringen bestuurlijk vast, verwerken de mogelijke gevolgen en bieden ze aan de provincies aan.**
  De toetsing is bestuurlijk vastgesteld en daarmee de nieuwe versterkingsopgave. De resultaten worden met verder onderzoek verfijnd, waardoor de versterkingsopgave kleiner wordt. Dit jaar wordt zo 28,6 kilometer versterkingsopgave opgelost. De resultaten zijn aangeboden aan de provincies.

- **We bereiden de verbetering voor van kunstwerken in de primaire keringen (Spaarndam, Gouda), inclusief de overdracht van de Woerdersluis van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) naar Rijnland.**

De projecten lopen volgens planning in de voorbereiding. De voorbereidingen voor de verbeteringen van de kunstwerken in Gouda zijn in 2025 afgerond. In 2026 worden de uitvoeringswerkzaamheden in Gouda gestart. De voorbereidingen voor de verbeteringen van de kunstwerken in Spaarndam, inclusief de overdracht van de Woerdersluis, lopen volgens planning.

- **We inspecteren alle regionale keringen en werken zoveel en op tijd mogelijk de schadepunten af volgens de resultaten van de evaluatie van het BOB-traject 'Schade aan keringen'.**
  De reguliere voorjaarsinspectie van 2025 is voor de zomer opgeleverd aan de resultaatmanager en de schadepunten daaruit zijn overgedragen aan de betreffende organisatieonderdelen die dit verder oppakken. Wat opvalt is dat er dit jaar een hoger aantal meldingen is gedaan: in totaal 1401. Verder valt op dat het aantal punten dat onder het dagelijkse onderhoud voor de kadastraal eigenaar valt en via Handhaving loopt na een paar jaar van daling dit jaar is toegenomen.

- **We evalueren het besluit schade aan keringen en beslissen over mogelijke aanpassingen van beleid; naar aanleiding daarvan passen we de regels in de verordening aan.**
  Besluitvorming loopt door in 2026, waarbij een aantal collegeleden op veldbezoek zijn geweest. Afronding zal voorjaar 2026 plaatsvinden.

Financieel

Exploitatie x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Exploitatielasten	41,1	44,7	43,7	43,7	0,1	0,1%
Exploitatiebaten	-3,0	-4,0	-3,0	-2,9	0,0	0,7%
Netto exploitatiekosten	**38,0**	**40,7**	**40,7**	**40,7**	**0,0**	**0,1%**

Het resultaat van het programma Waterveiligheid is € 0. De doorbelaste personeelskosten aan dit programma zijn € 0,2 miljoen hoger dan de huidige begroting. Dit komt voornamelijk doordat er meer uren op het programma Waterveiligheid zijn geschreven dan begroot. De rentelasten zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. De kosten voor het HWBP zijn € 0,2 miljoen lager dan begroot. Daarnaast hebben we een meevaller van € 0,2 miljoen uit de opbrengsten van eigendommen uit vastgoedcontracten.

Investeringen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**24,3**	**24,4**	**16,3**	**15,6**	**-8,8**	**64%**
Bijdragen	-2,3	0,0	-1,0	0,3	0,3	-
Netto investeringen	22,0	24,4	15,3	15,9	-8,5	65%

De investeringsuitgaven zijn € 8,8 miljoen lager dan begroot.

De lagere uitgaven t.o.v. de begroting gaan over:
Kadeverbeteringen: -/- € 7,5 miljoen
- Vertraging door het later aanbesteden van de ingenieursdiensten (ca. € 0,75 miljoen)
- Vertragingen bij werk met werk projecten, waarbij de gemeenten of een ander waterschap de projecten uitvoeren en HHR financieel bijdraagt (totaal ca. € 6,2 miljoen, waaronder Kudelstaartseweg, AGV, € 4,1 miljoen; dr v Noortstraat, gemeente, Leidschendam/Voorburg, € 1,5 miljoen, Zuid-Schalkwijkerweg, gemeente Haarlem € 0,6 miljoen)
- Vertragingen door diverse oorzaken waardoor projecten verschuiven van 2025 naar 2026 (ca. € 1 miljoen)
- Mislukte aanbesteding van de Gnephoek, waardoor de uitvoering verschuift van 2025 naar 2026 (ca. € 1,3 miljoen)
- Minder uitgaven aan meerwerk Kortsteekterweg dan was verwacht (ca. € 0,5 miljoen)

Vervangen balgstuwen: -/- € 1,5 miljoen
Het zorgvuldig ontwikkelen van het balgdoek (specialistisch product) kost meer tijd, waardoor de planning naar achter schuift en uitgaven nu in 2026 zijn geraamd in plaats van 2025.

Overige kleine mutaties: € 0,2 miljoen

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. Wij beschermen tegen overstromingen door onze assets In de aanpak meerlaagsveiligheid is de eerste laag preventie. Rijnland heeft als beheerder de taak om onze assets, de waterkeringen, aan de veiligheidseisen te laten voldoen. En om voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Dit alles zodat ons gebied goed beschermd is tegen overstromingen. Door de zorgplicht verhogen en versterken we regelmatig onze keringen, bijvoorbeeld wanneer ze door bodemdaling te laag zijn geworden. Daarnaast zetten we advisering, inspectie, vergunningverlening, toezicht en handhaving in.		
We voeren de inspectie van de regionale keringen in 2025 uit en werken de schadepunten daaruit af. Buitengewoon onderhoud gebeurt door Rijnland, dagelijks onderhoud door de eigenaar. We doen dit volgens het VV-besluit naar aanleiding van de evaluatie van het BOB-traject 'Schade aan keringen'. Moeilijke schadepunten nemen we mee in de prioritering richting het dijkversterkingsproject.		Het hele jaar is er door team onderhoud hard gewerkt om de inspectiepunten van de afgelopen jaren op te lossen. De schadepunten voor Onderhoud uit de voorjaarsinspectie 2025 zijn vlak voor de zomer beschikbaar gekomen en als gebrek opgenomen in het onderhoudsbeheerssysteem. Er is onderzocht bij welke gebreken daadwerkelijk ingegrepen moet worden en deze zijn op risico geprioriteerd. Momenteel worden deze voorbereid waarna de werkzaamheden begin 2026 uitgezet kunnen worden bij de aannemers. Het boekjaar 2025 is nog niet afgesloten maar het lijkt erop dat er geen grote over- of onderschrijdingen zijn. De indicator staat op oranje omdat we niet alle punten weggewerkt kregen waardoor de onderhoudsachterstand verder is opgelopen. Naast het tekort aan budget wordt dit veroorzaakt door een tekort aan vakspecialisten.
Schadepunten die voortkomen uit het besluit uit 2022 'Schade aan keringen' brengen we apart in beeld. We evalueren in 2025 de gevolgen van dit besluit. Het aantal schadepunten in de inspectie van de regionale keringen neemt toe. Deze evaluatie van het vergoeden van niet-verwijtbare schade kan leiden tot beleid dat afwijkt van de begroting. Afhankelijk van het besluit trekken we meer of minder onderhoud naar ons toe.		De gegevens uit de voorjaarsinspectie van 2025 worden verwerkt om de invloed van het besluit 'Schade aan keringen' in kaart te brengen. Na de zomer vullen we de lopende evaluatie over de jaren 2023 en 2024 aan met de informatie uit 2025. Op basis daarvan wordt begin 2026 een besluit genomen over het vervolg van het huidige beleid.
De tweede toetsronde regionale keringen wordt in 2025 bestuurlijk vastgesteld. Dit geeft in de loop van dat jaar een nieuw en meer gedetailleerd inzicht in de staat van onze regionale keringen. Dit kan betekenen dat strekkingen die op de planning staan minder dringend blijken, en dat we andere strekkingen eerder moeten aanpakken. Daarna maken we met de provincies afspraken over het tempo en de ambitie van deze nieuwe versterkingsopgaven. Ook maken we nieuwe afspraken met de provincies over het uitvoeringsprogramma dat we in 2026 vaststellen.		Het resultaat uit de tweede toetsronde regionale keringen is in 2024 bestuurlijk vastgesteld. Op basis hiervan zijn gesprekken met de provincie gestart over het tempo en de ambitie van de nieuwe versterkingsopgaven. Deze hebben vertraging opgelopen vanwege capaciteitsproblemen bij een van de provincies. Hierdoor kan de afgesproken planning met de provincie uitlopen. Volgens deze planning bespreken we eind 2025 de stand van zaken. Deze vormen de basis voor het uitvoeringsprogramma dat in 2026 wordt vastgesteld. De resultaten zijn dit jaar met verdere onderzoeken verfijnd waardoor de opgave kleiner is geworden.
We doen mee in het project Meegroeidijk om te leren over circulariteit bij dijkverbeteringen. Het project wordt gecoördineerd door een advies- en ingenieursbureau en begeleid door een projectgroep van de waterschappen Noorderzijlvest, Brabantse Delta en Rijnland. Elk van deze waterschappen voert een pilot uit. De pilot van Rijnland loopt van 2026 tot 2028.		Sinds december 2025 hebben we een nieuwe pilotlocatie. We starten met de aanbesteding in 2026. Als dat goed verloopt zullen de eerste activiteiten van de pilot in het veld plaatsvinden rond april 2026. De nieuwe pilotlocatie is in Ter Aar, in de Uiteindsche- en Middelpolder.
We werken door aan de versterking van de regionale keringen in een tempo waarmee we ons houden aan de afspraken met de provincies. In 2025 leveren we minder op dan het gewenste tempo van 20 kilometer per jaar, namelijk 5 kilometer, omdat we vooral aan de slag gaan met de intensivering om meer deelprojecten op te starten. Daardoor leveren we aan het einde van de MJP-periode (Meerjarenperspectief) totaal meer kilometer op. De resultaten daarvan zijn pas later zichtbaar, vanaf 2027.		De versterkingsprojecten van de regionale keringen verlopen volgens planning. Op dit moment is 5 km gerealiseerd. Binnen het versterkingsprogramma zijn momenteel veel projecten in voorbereiding. We verwachten dat de uitvoering daarmee komende jaren weer sterk toeneemt.
We bereiden de verbetering voor van kunstwerken in de primaire keringen (Spaarndam, Gouda), inclusief de overdracht van de Woerdersluis van HDSR naar Rijnland.		De projecten lopen volgens planning in de voorbereiding. De voorbereidingen voor de verbeteringen van de kunstwerken in Gouda zijn in 2025 afgerond. In 2026 worden de uitvoeringswerkzaamheden in Gouda gestart. De voorbereidingen voor de verbeteringen van de kunstwerken in Spaarndam, inclusief de overdracht

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		van de Woerdersluis, lopen volgens planning. De uitvoering loopt in 2027 en 2028.
We realiseren dijkverbeteringstrajecten zoveel mogelijk emissievrij en circulair, vooral via het traject Klimaatneutraal, circulair assetmanagement en opdrachtgeverschap (KCAO) van de Unie van Waterschappen. Daarnaast nemen we duurzaamheid mee in onze aanbestedingen en dagen de markt uit om onze doelstellingen te realiseren.		De inzet van emissieloos materieel stimuleren we in de aanbestedingen door EMVI-criteria. Op dit moment onderzoeken we voor twee dijkversterkingsprojecten (een groene kering en een kering met damwanden) wat de mogelijkheden zijn om deze zo circulair mogelijk uit te voeren. Dit om inzichten op te doen die we mogelijk breder kunnen gebruiken binnen de dijkversterkingsprojecten.
We passen onze regels aan om verplaatsing van seizoenspaviljoens aan de kust mogelijk te maken. Dit is nodig voor voldoende aangroei van de duinen om gesteld te staan voor zeespiegelstijging. We stemmen de zones voor duinaangroei af met de kustgemeenten en spreken het tijdspad voor vastleggen af. Voor een aantal gebieden leggen we die gelijk vast in de kaarten van de Waterschapsverordening.		In maart 2025 zijn de regels voor strandbebouwing (in de Waterschapsverordening) door de VV vastgesteld. In november 2025 heeft D&H als eerste het werkingsgebied "zone van duinaangroei" voor Wassenaar vastgesteld. Daarmee krijgen de eerder vastgestelde regels voor strandbebouwing juridische werking. Deze wijziging is op 1 januari 2026 in werking getreden. Dit geeft een verplichting voor seizoenstrandbebouwing in Wassenaar om zeewaarts te verplaatsten met ingang van 2026.
We starten met normtrajectbeoordelingen van primaire keringen, voor de tweede Landelijke Beoordeling Overstromingsrisico's (LBO-2).		Deze beoordelingen van de kering langs de kust voeren we samen met Delfland uit. De berekeningen aan duinafslag voor dit stuk kust zijn uitgevoerd. En de voorlopige resultaten wijzen zoals verwacht op een positieve uitkomst.
We stellen de jaarlijks veiligheidsrapportage voor de primaire keringen op. Hierin beschrijven we jaarlijks de staat van onze primaire keringen en de processen rondom het beheer en onderhoud van deze waterkeringen.		In het tweede kwartaal van 2026 stelt het bestuur de rapportage vast, die wordt gedeeld met ILT.
We beschermen de waterkeringen tegen graverij door muskusratten en andere invasieve exoten. We zetten de samenwerking met andere waterschappen voor de muskusrattenbestrijding door, inclusief terugdringen tot de landsgrens.		Vangsten van muskusrattenbeheerorganisatie nemen in het hele beheergebied toe, dus ook bij Rijnland; dit heeft o.a. te maken met aangepaste aansturing, en extra inzet van bestrijders. De vangsten zullen de komende tijd nog relatief hoog blijven t.o.v. afgelopen jaren.
Gravende dieren zoals bevers, dassen en rivierkreeften hebben tot nu toe geen keringsproblemen veroorzaakt. In de begroting is hiermee dan ook geen rekening gehouden, anders dan de reguliere bescherming tegen muskusratten. De das vestigt zich waarschijnlijk niet in Rijnlands beheergebied; die vindt hier geen geschikte leefomgeving. We bereiden ons wel voor op de komst van de bever in ons beheergebied en doen onderzoek naar de aanpak van rivierkreeften. Voor mogelijk beleid en protocollen voor de beverproblematiek werken we samen met de Rijksoverheid, provincies en andere waterschappen.		De landelijke beveraanpak is in juni vastgesteld. Er wordt nu gewerkt aan de nadere uitwerkingen en benodigde onderzoeken. Andere organisaties dan Rijnland trekken deze processen.
We bevorderen het recreatief gebruik en versterken de biodiversiteit op keringen. Als het kan doen we dit door de kering biodivers in te zaaien en oevers zo natuurlijk mogelijk in te richten.		Kruidenrijke zadenmengsels zijn gebruikt in de projecten waar ingezaaid moest worden en waar de grondeigenaar het toeliet. Aan beheer en duurzame instandhouding van kruidenrijke dijken wordt gewerkt.
We vernieuwen de ruimtereservering voor primaire keringen, vanuit de landelijke handreiking voor zonering (naar aanleiding van de brief 'Water en bodem sturend').		Vernieuwing van de ruimtereservering wordt onderdeel van een hele leggerherziening die pas half 2026 kan gaan starten. De Rijksoverheid levert de benodigde database op zijn vroegst op in het tweede kwartaal van 2026.
We onderzoeken de invloed van klimaatscenario's op de regionale keringen en de benodigde ruimtereservering. Dit doen we op basis van het onderzoek Toekomstgericht waterbeheer Rijnland (TGWR).		Binnen TGWR hebben we de impactanalyse afgerond. De bestuurlijke Opniesessie TGWR vond plaats in het najaar van 2025. Hierin werden onder andere de invloed van de klimaatscenario's en de benodigde ruimtereserveringen voor regionale keringen uitgelegd. In het tweede kwartaal van 2026 stelt de VV de 'robuuste strategie TGWR' vast.
2. We adviseren over het beperken van de gevolgen van overstromingen In de aanpak meerlaagsveiligheid is de tweede laag: adviseren over de ruimtelijke inrichting, met het oog op beperking van de gevolgen van overstromingen.		

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We adviseren onze partners en inwoners over keuzes in de ruimtelijke inrichting. Zie ook het hoofdstuk Water en bodem sturend. Samen met de provincies kijken we welke invloed de nieuwe woningbouwopgave heeft op de overstromingsrisico's.		We brengen de invloed van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen op de waterveiligheid en overstromingsrisico's in beeld. Dit stelt ons in staat om op tijd en goed onderbouwd aan te sluiten bij ruimtelijke ordeningsgesprekken, zodat waterveiligheid volledig wordt meegewogen in de besluitvorming.
We hebben in 2025 voor het hele gebied inzicht in de gevolgen van overstromingen door middel van overstromingsbeelden. Ook geven we inzicht in geschikte maatregelen voor duurzame ruimtelijke inrichting.		In 2025 heeft Rijnland nieuwe overstromingsbeelden aangeleverd aan de provincies voor de derde cyclus van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR). Mede met deze beelden zijn in 2025 nieuwe overstromingsrisicokaarten gemaakt. Deze zijn vastgesteld door de provincies en te raadplegen via de Landelijke Voorziening Overstromingsinformatie (LVO). De nieuwe overstromingsbeelden worden ook gebruikt ter advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een concreet voorbeeld is de woningbouwontwikkeling in de Gnephoekpolder, waarbij onderzocht is hoe het gebied dient te worden ingericht om toename van het overstromingsrisico zoveel mogelijk te beperken. Dit jaar worden de calamiteitenbeheerplannen voor de regionale en primaire keringen van Rijnland van een update voorzien naar aanleiding van de hierboven genoemde nieuwe overstromingsbeelden.
We zetten ons actief in om het bewustzijn over het wonen en werken in een overstromingsgevoelig gebied te vergroten. We doen dit onder andere met klimaatstresstesten en risicodialogen in gemeenten, met overstromingskaarten opgenomen in klimaatatlassen.		Idem als hierboven.
We voorkomen activiteiten die een negatieve invloed hebben op de waterkeringen. Dit doen we met voorlichting, planadvisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving.		In 2025 hebben we 713 planadviezen gegeven aan initiatieven. De tijdigheid van de planadviezen is in de tweede helft van het jaar sterk verbeterd van 53% in april naar 86% in december.
3. Wij bereiden ons goed voor op calamiteiten Dit is de derde laag: voorbereid zijn op een mogelijke overstroming en op andere calamiteiten. Die kunnen we helaas nooit uitsluiten. Rijnland bereidt zich dan ook goed voor op alle mogelijke waterstaatkundige calamiteiten die zich in het beheergebied kunnen voordoen. De calamiteitenorganisatie van Rijnland valt qua activiteiten en kosten onder het bestuursprogramma Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD) en wordt daarom in hoofdstuk BOD verder beschreven.		
We werken de renovatie van de vier balgstuwen in de ringvaart van de Haarlemmermeer verder uit. In 2025 stellen we de contractstukken op en starten we de aanbesteding voor realisatie van het werk. Eind 2027 zijn de balgstuwen naar verwachting klaar.		De Europese aanbesteding is niet gelukt doordat de enige inschrijving ruim boven het gestelde plafondbedrag lag, maar binnen het beschikbare krediet. Belangrijke kostenverschillen zaten in het balgdoek, ontwerpwerkzaamheden, staalwerk en de winst- en risicomarge. Er was geen losstaande post die de overschrijding verklaarde; het was een breed issue, waarbij op veel posten de marktprijzen significant hoger zijn t.o.v. de opgestelde (en intern + extern getoetste) raming. Middels een vervolgprocedure hopen we in 2026 de aanbesteding rond te krijgen.
We nemen de compartimenteringen en de noodwaterkeringen op in het beheer- en onderhoudsprogramma (assetmanagement).		In 2025 is de nut- en noodzaakstudie opgeleverd, waardoor we scherp hebben welke noodwaterkeringen we in de toekomst moeten houden voor het compartimenteren van de boezem. Op basis daarvan zijn we gestart met de inspectie van de betreffende noodwaterkeringen. Dit loopt door in 2026. De uiteindelijke resultaten worden vertaald naar een beheer- en onderhoudsprogramma.

Programmajaarverslag 2025
Voldoende water

Voldoende water
Portefeuillehouder: Henk Hazenoot

Doel: We zorgen voor voldoende zoetwater. Niet te veel, niet te weinig. Voor inwoners en bedrijven, de agrarische sector en de natuur.

Algehele stand eind 2025
Het programma Voldoende water heeft een groot deel van de beoogde resultaten van 2025 behaald. De belangrijkste aandachtspunten waren het lagere tempo van afbouw van de convenanten en de hogere kosten die volgen uit de exotenbestrijding. Inmiddels is gebleken dat er sprake is van onderbesteding op zowel baggeren als regulier onderhoud. Hierdoor scoort het programma 'oranje'. De extra uitgaven aan exotenbestrijding vallen 0,4 miljoen hoger uit dan tijdens de najaarsburap aangegeven en leiden tot een overschrijding van € 2,4 miljoen, in plaats van de tijdens de najaarsburap verwachte € 2,0 miljoen. De invoering van gedragscode (schonen, maaien) die de Unie van Waterschappen begin dit jaar vaststelde is verankerd in aangepaste werkprotocollen. Dit betekent aanpassing van de contracten en resulteert in meerkosten. Voor wat betreft de convenanten is met de gemeenten gecommuniceerd dat opzegging plaatsvindt op 1 januari 2027.

In 2026 wordt de wijze van ontvlechting met de gemeenten verder uitgewerkt en vastgelegd (schonen, maaien, baggeren). December 2025 hebben we met elkaar extremen verkend in de sessie 'scenario's Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland'. Dit leverde uitgangspunten op voor de robuuste strategie. In 2026 werken we in verschillende stappen met u toe naar een robuuste strategie (en implementatieplan). Daarbij leggen we ook een verband met het door de Rekenkamer geïnitieerde onderzoek naar het bestuur van de toekomst.

Financieel (x € 1 miljoen)

Omschrijving	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**39,0**	**31,3**	**-7,7**	**80%**
Exploitatielasten	91,9	87,4	-4,5	95%
Exploitatiebaten	-4,7	-4,8	-0,1	102%
Netto Exploitatiekosten	**87,2**	**82,6**	**-4,6**	**95%**

Indicatoren

Omschrijving	score	Doel 2025	Realisatie 2025
Gebied waar peil voldoet aan peilbesluit		**95%**	**96%**
Polders voldoen aan norm wateroverlast		**95%**	**99%**

Belangrijkste resultaten 2025

- **We actualiseren de Nota Peilbeheer, die het kader voor de peilbesluiten vormt.**
  De Nota Peilbeheer is geactualiseerd en op 15 juli 2025 door de VV vastgesteld. De resultaatafspraak is hiermee afgerond. Een vervolgstap in 2026 is het opstellen van een (ambtelijk) handelingskader.
- **We leveren minstens vijftien gerenoveerde of nieuwgebouwde poldergemalen op in 2025. In totaal zijn er ongeveer 350 poldergemalen.**
  Eind 2025 hebben we zoals gepland vijftien gemalen opgeleverd.
- **We leveren het eerste Rijnlandse standaardgemaal op.**
  Het standaardgemaal ontwerp is in 2025 voorbereid, de uitvoering vindt in 2026 plaats.
- **We voeren gesprekken met vijf gemeenten over het afbouwen van convenanten onderhoud stedelijk water. Ook beëindigen we het convenant met één gemeente.**
  Met alle gemeenten is bestuurlijk besproken dat we de convenanten willen herzien. Convenant Aalsmeer is per 1 januari 2025 beëindigd. Voor de zomer is bij de resterende vijf gemeenten het voorstel voor de overdracht van het onderhoud van het gemeentelijk water voorgelegd. De gemeenten reageerden hier afhoudend op, omdat het weer zelf oppakken van het onderhoud voor de gemeenten extra capaciteit en kosten voor de begroting betekent. In de bestuurlijke overleggen van het najaar zijn de convenanten opnieuw besproken met de gemeenten. Er is óf een route afgesproken om tot afspraken te komen, óf een formele brief gestuurd aan het college van B&W met de aankondiging dat Rijnland per 1 januari 2027 de convenanten wil beëindigen en daarover uiterlijk eind 2026 afspraken wil maken met de gemeenten.

Programmajaarverslag 2025
Voldoende water

- **We werken met watergebiedsplannen om te zorgen dat het gebied voldoet aan de wateroverlastnormen of maatwerkafspraken (gebiedsnormen).**
  In 2025 zijn voor acht polders maatregelen of peilbesluiten gerealiseerd. Voor zes polders is decharge verleend zodat we aan de wateroverlastnormen voldoen en kansen in waterkwaliteit benutten. Door capaciteitsgebrek is achterstand ontstaan in dechargeverlening van projecten. Desondanks zijn de projecten uiteindelijk goed afgerond. Bij een aantal polders loopt de nazorgfase nog, maar werkzaamheden zijn feitelijk verricht.

- **We werken aan de strategie voor een Toekomstgericht waterbeheer Rijnland (TGWR) vanuit nieuwe klimaatscenario's.**
  De beeldvormende fase met daarin de impactanalyse en de opiniefase zijn in 2025 afgerond. Hierin onderzochten we (de gevolgen van) de impactanalayse door middel van interne en externe gesprekken. Vervolgens startten we met fase 3, waarin we de robuuste strategie beschrijven. December 2025 hebben we met elkaar extremen verkend in de sessie Scenario's Toekomstgericht waterbeheer Rijnland. Dit leverde uitgangspunten op voor de robuuste strategie. In 2026 werken we in verschillende stappen toe naar een robuuste strategie (en implementatieplan). Daarbij leggen we ook een verband met het door de Rekenkamer geïnitieerde onderzoek naar 'bestuur van de toekomst'.

- **We starten met de uitvoering van het project 'Doorstroom verbetering Sluizencomplex Halfweg' in de Haarlemmermeer; de eerste schop gaat in de grond.**
  Eind juni 2025 is de aanbesteding gepubliceerd. De succesvolle (voorlopige) gunning van de uitvoering heeft in het vierde kwartaal van 2025 plaatsgevonden. In het derde kwartaal van 2026 gaat de eerste schop de grond in. Op ambtelijk directieniveau zijn afspraken over (co-)financiering van Gemeente Amsterdam opnieuw bekrachtigd en vastgelegd, waarmee uitvoering is gegeven aan de motie Sluizencomplex Halfweg.

- **We bereiden de 'Invoering actieve diepteschouw' voor volgens de in 2025 vastgestelde strategie.**
  In maart 2025 heeft de VV de strategie 'Op diepte brengen overige wateren' vastgesteld. Na vaststelling zijn we gestart met voorbereiden en uitvoeren van strategieonderdelen zoals globaal inpeilen voor meer inzicht, inventariseren van niet-verspreidbare bagger en communiceren over de verplichting richting aangelanden en (semi-)overheden. Ook hebben we publieksenquetes uitgezet en gebiedsanalyses gemaakt. Momenteel lopen de voorbereidingen voor de start in vijf pilotgebieden.

- **We maken in het veenweidegebied duidelijke afspraken met gebiedspartijen over uitvoeringsmaatregelen voor drie gebieden.**
  In 2025 is voor vijf polders door de gebiedspartijen samen een polderplan voor de aanleg van een waterinfiltratiesysteem (WIS) vastgesteld. Er werd een kleine 200 hectare WIS aangelegd en we verwachten dat daar tot en met 2028 nog zo'n 500 hectare bijkomt. De Nota Veenweide vormde ons uitgangspunt voor deze polderplannen. Over het algemeen voldoen de polderplannen aan de voorwaarden uit de nota veenweide, op enkele punten echter niet: voor de meeste polders is door de gebiedspartners in samenwerking met de provincie Zuid-Holland, geen toekomstvisie opgesteld en er zijn nog geen afspraken met de provincie Zuid-Holland over de overschrijding van de wateroverlastnorm. We zijn positief verrast door het grote enthousiasme voor het opnemen van ecologisch beheer van oevers en/of de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de polderplannen; een maatregel die voortvloeit uit de voorwaarden uit de Nota Veenweide.

Financieel

Exploitatie x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Exploitatielasten	88,0	94,2	91,9	87,4	4,5	5,2%
Exploitatiebaten	-8,6	-11,8	-4,7	-4,8	0,1	-2,0%
Netto exploitatiekosten	**79,4**	**82,4**	**87,2**	**82,6**	**4,6**	**5,6%**

De kosten binnen programma Voldoende Water vallen € 4,6 miljoen lager uit dan begroot. De doorbelaste personeelskosten aan dit programma zijn € 1,9 miljoen hoger dan de huidige begroting. Dit komt voornamelijk doordat er meer uren op het programma zijn geschreven dan begroot. De kosten voor baggeren zijn € 3,4 miljoen lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door de langere doorlooptijd, waardoor minder kilometers zijn ingepeild en gebaggerd. Er is € 1,0 miljoen minder uitgegeven aan het schonen van watergangen. Daarnaast is er € 0,5 miljoen minder uitgegeven aan onderhoud op sluizen, aan elektrotechnische werkzaamheden is € 0,4 miljoen minder uitgegeven en de kosten van circulair zijn binnen de budgetten van onderhoud gefinancierd, hierdoor is het begrote budget van circulair van € 0,3 miljoen

niet uitgegeven. De energiekosten zijn € 0,9 miljoen lager dan begroot. De afwijking wordt veroorzaakt doordat 2025 bovengemiddeld droog is geweest, met een uitzonderlijk droog najaar.

Investeringen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**20,1**	**39,0**	**32,1**	**31,3**	**-7,7**	**80%**
Bijdragen	-0,7	-7,2	-6,5	-5,4	1,8	75%
Netto investeringen	19,4	31,8	25,6	25,9	-5,9	82%

De investeringsuitgaven liggen € 7,7 miljoen lager dan begroot. De belangrijkste oorzaak is de latere start van de nieuw op te starten projecten: boezemgemaal (BG) Katwijk en BG Gouda. In de najaarsburap gingen we nog uit van € 6,9 miljoen lagere investeringsuitgaven. Door een te positieve raming zijn de bijdragen van derden € 1,8 miljoen lager dan begroot. Dit betreft bijdragen voor poldergemalen en watergebiedsplannen.

De verschillen t.o.v. de begroting betreffen:

Boezemgemalen (Gouda, Katwijk) -/- € 4,5 miljoen

Er is krediet gegeven voor boezemgemaal (BG) Katwijk en BG Gouda (frequentieomvormers). Na grondige voorstudie is de scope voor BG Katwijk uitgebreid. Het opstarten van het project heeft meer tijd gekost als gevolg van beschikbaarheid capaciteit, helder definiëren van de scope en het opstellen van een Inkoopstrategie met aandacht voor rechtmatigheid. De werkzaamheden op BG Gouda zijn tevens lager uitgevallen dan begroot en inmiddels afgerond.

Voormalig sluizencomplex Halfweg -/- € 3,5 miljoen

De prognose van Voormalig sluizencomplex Halfweg is met € 3,5 miljoen naar beneden bijgesteld voor 2025. Uitvoering was voorzien in 2025 maar door een nieuw aanbestedingstraject start de uitvoering in 2026.

Sluizen en kunstwerken -/- € 1,1 miljoen

In de voorjaarsburap is gemeld dat de prognose voor Sluis den Ham met € 1,4 miljoen. Naar beneden is bijgesteld. Na het verstrekken van het krediet voor Sluis Spaarndam (MIC-bacterie) blijkt dat het goedkoper kan worden uitgevoerd dan geprognotiseerd (€ 0,6 miljoen). Wel valt een deel van de prognose in 2026.

Poldergemalen +/+ 1,8 miljoen

Uitvoering die gepland stond voor 2026 is reeds opgestart in 2025.

Watergebiedsplannen +/+ 0.5 miljoen

De investeringen die in 2024 niet uitgevoerd konden worden door technische issues zijn in 2025 uitgevoerd.

Overige kleine afwijkingen -/- € 0,9 miljoen

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	**Score**	**Realisatie 2025**
1. We zorgen voor goed peilbeheer De Nota Peilbeheer vormt het kader voor peilbeheer. Per peilvak wordt dit uitgewerkt en vastgelegd in een peilbesluit. Het actualiseren van deze peilbesluiten is een continu proces. Het peil reguleren we door de inzet van gemalen en andere kunstwerken zoals stuwen. Het doel is dat het werkelijke peil in meer dan 90% voldoet aan het peilbesluit. Nieuwe technologie zorgt ervoor dat we steeds slimmer kunnen sturen in het peilbeheer. Daar waar het peil niet voldoet, zoeken we naar de oorzaak en nemen we maatregelen om het peil aan te passen. Een andere maatregel kan zijn dat we het peilbesluit aanpassen. Ons beheergebied is onderdeel van een groter watersysteem. Daarom werken we in het kader van 'Slim watermanagement' samen met andere waterbeheerders in de regio's Amsterdam-Rijnkanaal/Noordzeekanaal en Rijn-Maasmonding. Ook zoeken we de samenwerking op in de regio Centraal Holland. Extreme situaties, zowel op het gebied van wateroverlast als droogte, kunnen we alleen in nauwe samenwerking het hoofd bieden. Door klimaatverandering en de groeiende complexiteit bij het nemen van peilbesluiten was actualisatie van de Nota Peilbeheer nodig. Daarin zijn onder meer de Nota Veenweide, de eerste inzichten uit Toekomstgericht waterbeheer Rijnland en de nieuwe landelijke kaders verwerkt, evenals de principes van 'water en bodem sturend'.		
We actualiseren minstens vijf peilbesluiten zodat ze weer passen bij de huidige functies van het gebied.		De volgende ontwerp-peilbesluiten hebben onlangs (okt-dec) ter inzage gelegen en zullen begin 2026 ter besluitvorming aan de VV worden voorgelegd: (1) polder Reeuwijk en Sluipwijk Bodegraven (2) Oostboschpolder te Leidschendam-Voorburg (3) Vosse- en Weerlanerpolder te Hillegom (4) Zuidzijderpolder en polder Reeuwijk-Sluipwijk te Bodegraven-Reeuwijk (5) Ommedijksepolder, Stevenshofjespolder, Papenwegsepolder en polder Zuidwijk

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
In 2025 startten we de actualisatie van de waterakkoorden met Delfland en Amstel, Gooi en Vecht (AGV) en rondden we de actualisatie van de waterakkoorden met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) en Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA) af.		Afgelopen twee jaar zijn alle vijf waterakkoorden met de omliggende waterbeheerders geactualiseerd. De laatste twee, met AGV en Delfland, eind 2025
2. We houden het watersysteem en de assets in stand		
Goed peilbeheer is alleen mogelijk als het watersysteem (de watergangen, oevers en kunstwerken) kwalitatief voldoende is. Assetmanagement betekent dat we proberen de gewenste prestaties te behalen tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten en acceptabele risico's. We zetten daarvoor in: preventief en correctief onderhoud, renovatie en nieuwbouw. De uitgangspunten die we gebruiken zijn opgeslagen in het (ambtelijke) strategisch assetmanagementplan (SAMP) en het tactisch assetmanagementplan (AMP) voor de sector Watersysteem. Gemalen zijn de meest kapitaalintensieve assets binnen dit programma. De instandhoudingsachterstand in het areaal gemalen uit 2023 is inmiddels weer ingelopen. Bij voortduring worden de meest risicovolle achterstanden met prioriteit aangepakt, bepaald op basis van een afweging tussen kosten, prestaties en risico's.		
In 2025 en 2026 voeren we werkzaamheden uit aan de boezemgemalen Katwijk en Spaarndam. Uit monitoring van de conditie van deze gemalen blijkt dat er onregelmatigheden zijn die in de toekomst tot storingen kunnen leiden.		Op basis van de impactanalyse TGWR wordt geadviseerd te onderzoeken of bij boezemgemaal Halfweg extra capaciteit (ten behoeve van redundantie) kan worden gerealiseerd. Na een grondige voorstudie zijn de ingrepen aan boezemgemaal Katwijk inzichtelijk gemaakt en is de scope verder uitgebreid. De start van de uitvoering is in 2026 vanwege lange levertijd van onderdelen en capaciteitstekort. Parallel hieraan wordt storingsonderhoud gepleegd. Voor boezemgemaal Spaarndam zijn beheersmaatregelen voor de uitspoeling en scheuren in gietijzer schepraderen genomen. We monitoren het effect van die maatregelen. Hier zit geen urgentie meer op. Boezemgemaal Spaarndam is daarom niet als apart project opgenomen in de begroting 2026.
Ook voor een aantal sluizen nemen we de komende jaren maatregelen om grotere problemen in de toekomst te voorkomen; deze zijn nieuw opgenomen in de begroting. In 2025 is de sluis Den Ham aan de beurt voor renovatie.		De voorbereidingen voor de inlaat en renovatie van sluis Den Ham zijn in volle gang. Het bestek voor de inlaat is aanbesteed en de ontwerpfase met de aannemer gestart. Het bestek voor de renovatie is eind december '25 afgerond. De uitvoering start in 2026.
Voor de oeververdedigingen zijn we in 2024 gestart met een inventarisatie naar de aanwezigheid en staat van de beschoeiingen. Deze inventarisatie ronden we eind 2025 of begin 2026 af. Dit moet daarna leiden tot een langetermijnassetplanning (LTAP) en een programmering voor de oeververdedigingen.		De inventarisatie van oeverbeschoeiingen is in 2025 afgerond – en daarmee ook de resultaatafspraak. In 2026 wordt een planning voor de lange termijn en daaruit volgende programmering uitgewerkt.
Het onderhoud aan poldergemalen, boezemgemalen en andere assets voeren we uit op basis van (risico-gestuurde) onderhoudsconcepten. Deze zijn voor alle assets beschikbaar.		Eind 2025 is voor 95% van de assets een eerste (basis)onderhoudsconcept opgesteld. De resultaatafspraak is hiermee nagenoeg afgerond. Het onderhoud wordt volgens deze concepten uitgevoerd. De objecten waarvoor nog een onderhoudsconcept opgesteld moet worden (resterende 5%) betreffen kleine objecten, zoals inlaten en natuur. In 2026 gaan we over op een optimalisatiefase waar we risico-gestuurde aanpassingen aan de onderhoudsconcepten verrichten en tegelijkertijd de laatste 5% onderhoudsconcepten opstellen.
Verder voeren we regulier onderhoud uit in de watergangen waar Rijnland onderhoudsplichtig is. Denk hierbij aan maaien, schonen, exoten en waterplanten verwijderen, ook volgens onderhoudsconcepten. We baggeren eens in de 10 tot 20 jaar om de watergang op diepte te houden. Dit gebeurt steeds meer emissieloos, volgens het convenant Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.		
We baggeren ongeveer 156 km aan watergangen. Daarnaast zorgen voor inpeilen en vastleggen van 200 km watergangen.		- Baggeren is 142 km gerealiseerd. - Voor inpeilen zijn er in 2025 minder km gerealiseerd doordat een vertraging is opgetreden bij het op de markt zetten van de adviesdiensten. Daarnaast zijn producten niet of te laat door het ingenieursbureau opgeleverd, waardoor inpeiling niet in 2025 kon starten.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
De kosten van de bestrijding van exoten (zoals de grote waternavel) zijn moeilijk te voorspellen, mede omdat ze sterk afhankelijk zijn van het weer.		
We werken aan manieren om de kosten binnen de perken te houden, zoals de inzet van een team van eigen participatiewetmedewerkers.		Op verschillende manieren is geprobeerd bij te sturen op de sterk stijgende kosten van het verwijderen waternavel. O.a. via een poldergewijze aanpak, inzet van arbeidsparticipanten, detectie-ervaring met drones en onderzoek van andere bestrijdingsmethoden zoals de snuitkever. Het gewenste effect is echter nog niet bereikt. De waternavel neemt nog steeds toe. Uit een evaluatie van de aanpak blijkt dat het weer grote invloed heeft en dat het tempo nu te laag ligt om waternavel in ons gebied onder controle te krijgen. Eind 2025 hebben we een aangepaste werkwijze voorgesteld die zich de komende jaren moet bewijzen. Helaas bestaat er bij andere waterschappen ook geen beproefde aanpak. Pilots met bijv. natuurlijke vijanden leveren mogelijk ook nieuwe inzichten op.
Naast het onderhoud van de primaire wateren doet Rijnland ook het onderhoud voor een aantal overige wateren in stedelijk gebied. We hebben hiervan in het verleden de onderhoudsplicht van vijf gemeenten overgenomen via convenanten. In het coalitieakkoord is uitgesproken dat Rijnland deze convenanten opnieuw bekijkt om de kosten en taken op de juiste manier te verdelen. Dit proces is gestart in 2024.		
We voeren gesprekken met vijf gemeenten over het afbouwen van convenanten onderhoud stedelijk water. Ook beëindigen we het convenant met één gemeente.		Met alle gemeenten is bestuurlijk besproken dat we de convenanten willen herzien. Het convenant Aalsmeer is per 1 januari 2025 beëindigd. Voor de zomer is bij de overige vijf gemeenten het voorstel voor de overdracht van het onderhoud van het gemeentelijk water voorgelegd. De gemeenten reageerden hier afhoudend op, omdat het weer zelf oppakken van het onderhoud voor de gemeenten extra kosten voor de huidige begroting betekent. In de bestuurlijke overleggen van het najaar zijn de convenanten opnieuw met de gemeenten besproken en is: - óf een route afgesproken om tot afspraken te komen. Begin 2026 wordt het concrete voorstel hiervoor besproken. - óf aan het college van B&W een formele brief gestuurd met de aankondiging dat Rijnland op korte termijn deze convenanten wil beëindigen en vóór eind 2026 daarover afspraken met de gemeenten gemaakt wil hebben.
3. We beperken de gevolgen van wateroverlast We passen ons watersysteem (en onze assets) aan om beter om te kunnen gaan met extreme neerslag. Met de laatste watergebiedsplannen zorgen we ervoor dat alle polders in 2027 voldoen aan de geldende provinciale normen voor wateroverlast. We treden hierin praktisch op: als een polder al aan de wateroverlastnormen voldoet, dan starten we geen planproces op. De komende jaren nemen we maatregelen, of we vragen een gebiedsnorm aan als maatregelen niet tegen redelijke kosten mogelijk zijn. In de planperiode 2025-2027 ronden we de laatste projecten van een investeringsronde af om de boezem robuuster te maken voor wateroverlast. In oktober 2023 presenteerde het KNMI geactualiseerde klimaatscenario's op basis van rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). In de verkenning Toekomstgericht waterbeheer Rijnland die in 2023 is gestart, bepalen we de invloed van de nieuwe klimaatscenario's op het werk van Rijnland. De kans is groot dat dit leidt tot nieuwe maatregelen in de boezem en de polders. In 2025 doorlopen we de opniefase; in 2026 volgt een besluit op duidelijke maatregelen.		
We werken tot en met 2027 via de laatste watergebiedsplannen aan het voldoen van het gebied aan de wateroverlastnormen of maatwerkafspraken (gebiedsnormen). In 2025 ronden we ongeveer zes polders af.		In 2025 zijn voor acht polders maatregelen en peilbesluiten gerealiseerd. Voor zes polders is decharge verleend zodat we aan de wateroverlastnormen voldoen en kansen in waterkwaliteit benutten. Door gebrek aan capaciteit is achterstand ontstaan in dechargeverlening van projecten, maar dit is uiteindelijk goed afgerond. Bij een aantal polders loopt de nazorgfase nog, maar werkzaamheden zijn feitelijk verricht.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We leveren de piekberging Haarlemmermeer op en nemen deze in gebruik.		De oplevering loopt vertraging op door welvorming en daaruit volgend risico op *piping* en een fout in ontwerpberekeningen. De aannemer onderzoekt wat de oorzaak hiervan is en hoe dit hersteld kan worden. Verwacht wordt dat de test van de piekberging uiterlijk in het najaar 2027 kan plaatsvinden. De piekberging is bij calamiteiten wel grotendeels inzetbaar. Er vindt regelmatig directieoverleg plaats met de aannemer, directeur Water en resultaatmanager om sturing aan onderzoek en herstelmaatregelen te geven.
In Gouda maken we een apart peilvak in de binnenstad, in het kader van 'Gouda stevige stad op slappe bodem'. In 2025 sluiten we de voorbereidingsfase af en starten we de uitvoeringsfase.		De voorbereidingsfase (ontwerpfase, voorlopig ontwerp) heeft door teamsamenstelling en de complexiteit van de ondergrond vertraging opgelopen. Het eisenpakket is in 2025 uitgewerkt, geverifieerd en gevalideerd. In 2026 richten we ons op het definitief ontwerp en de voorbereidingen voor de uitvoering. De uitvoering wordt voorzien vanaf 2027.
4. We zorgen voor voldoende zoet water Door langere perioden van droogte en lagere rivierafvoeren staat de zoetwatervoorziening van Rijnland onder druk. De lage Rijnafvoeren van 2022 en 2023 hebben laten zien hoe kwetsbaar onze aanvoer is. Tijdens de droge zomers in de afgelopen jaren bleek dat de Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA) met een capaciteit van 15 m³/s niet meer voldoet bij extreme watervraag. Ook is in de toekomst nog meer water nodig, onder andere om de bodemdaling af te remmen. Van 2022 tot 2028 werken we, samen met onze partners, via het Deltaprogramma Zoetwater dan ook aan verdere verbetering van de aanvoerroutes, zoals de doorvoer door de Krimpenerwaard. Naast het vergroten van de zoetwateraanvoer werkt Rijnland aan het vergroten van de weerbaarheid tegen droogte. In de toekomst doen zich vaker droge perioden zoals in 2018, 2022 en 2023 voor en moeten we rekening houden met toenemende verzilting in ons watersysteem. Samen met onder meer drinkwater- en agrarische bedrijven en natuurbeheerorganisaties werkt Rijnland aan oplossingen voor schade door watertekorten. Belangrijke externe ontwikkelingen die de zoetwatervraag mede bepalen zijn: • De gebiedsprocessen waarin op basis van de Provinciale Programma's Landelijk Gebied (PPLG's) waterinfiltratiesystemen overwogen worden die de vraag naar zoetwater in droge tijden vergroten; • het vergroenen van stedelijke gebieden en • het zoeken naar extra productiecapaciteit door de drinkwaterbedrijven Waternet en Dunea. We volgen daarnaast de landelijke ontwikkelingen rond het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) nauwgezet.		
We werken aan het verbeteren van de aanvoermogelijkheden van zoetwater uit het oosten. In 2025 wordt de KWA+ opgeleverd.		De KWA+ is juni 2025 opgeleverd. Daarmee is deze resultaatafspraak afgerond.
In 2025 vindt de planvorming plaats voor de Doorvoerroute Krimpenerwaard.		De projectopdracht Doorvoerroute Krimpenerwaard is belegd bij Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. De planvorming Doorvoerroute Krimpenerwaard loopt vertraging op door problemen in de samenwerking met het externe ingenieursbureau en bemensing van het projectteam. De hoogte van de raming evenals de planning staat onder druk. Het laatste mede door uitdagingen in de omgeving. De oplevering is vertraagd en wordt nu voorzien in 2029 of 2030.
We houden de vinger aan de pols bij activiteiten van derden die de zoetwatervraag kunnen vergroten. Een belangrijke voor 2025 is het besluit van Dunea voor toekomstige drinkwaterbronnen.		N.a.v. het door D&H vastgestelde position paper heeft Dunea zich uitgesproken over het voorkeursalternatief voor de waterinname uit de Vliet. Dit is in een intentieovereenkomst vastgelegd die in het derde kwartaal 2025 door de betrokken partijen en het D&H van Rijnland is ondertekend. De volgende stap is om Dunea te helpen met de verdere voorbereiding van dit project, waaronder ontwerp en gunning. We werken hieraan in werkgroepen en waar nodig landen aanvullende afspraken in een samenwerkingsovereenkomst tussen Dunea en Rijnland.
5. We reguleren activiteiten van derden		
De onderhoudsplicht voor de overige (niet-primaire) wateren ligt bij gemeenten, kadastraal eigenaren of aangelanden. Dit is vastgelegd in het beheerregister.		
Vanuit de zorgplicht ziet Rijnland erop toe dat dit onderhoud ook echt gebeurt. Zo voeren we jaarlijks de schouw uit om te controleren of onderhoudsplichtigen hebben gemaaid en geschoond.		Voor 2025 is afgesproken om een besluitnota en uitvoeringsstrategie over het onderhoudsplicht en de staat van de beschoeiingen in de Haarlemmermeerpolder op te leveren. Medio juli is

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		de besluitnota in D&H geagendeerd. Uit dit traject bleek dat Rijnland zelf ook een rol in onderhoud heeft. Door D&H zijn de volgende afspraken gemaakt: opstellen van een onderhoudsregime voor de oevers en een quickscan naar peilverhogingen binnen Haarlemmermeer. De uitvoering is in 2025 gestart.
Rijnland heeft de afgelopen jaren niet actief toezicht gehouden op het baggeren van de overige wateren door de onderhoudsplichtigen. Daardoor voldoet waarschijnlijk het merendeel van deze wateren niet aan de leggerdiepte. In het coalitieakkoord is opgenomen om dit wel te gaan doen. Dit gaan we doen door een actieve diepteschouw uit te voeren en op basis hiervan onderhoudsplichtigen aan te spreken. In 2024 stelde de VV hiervoor een strategie vast. De uitvoering is in voorbereiding en start in september met o.a. globaal inpeilen in de vijf pilotgebieden.		
Rijnland geeft vergunningen, toetst plannen, geeft advies en houdt toezicht, zodat activiteiten van anderen geen schade veroorzaken aan het watersysteem. Dit doen we door middel van vergunningverlening, plantoetsing, advisering en handhaving.		
Jaarlijks wordt het Naleving Uitvoeringsprogramma (NUP) VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) opgesteld en aan de VV voorgelegd met de resultaten van het afgelopen jaar en het programma met prioriteiten voor het nieuwe jaar.		Het doel voor 2025 is om 90% van de besluiten binnen de wettelijke termijn afgehandeld te hebben. Vanwege de stijging van het aantal verzoeken (zie hieronder) en tijdelijk capaciteitsgebrek liepen we achter op de planning en is dit uitgangspunt dit jaar niet gehaald. In juni 2025 zijn maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen en doorlooptijden te verbeteren. Hiermee is de werkvoorraad flink gereduceerd en zijn de achterstanden in de planning ingelopen. We zijn nu beter in staat de instroom te verwerken en werkdruk te beheersen. In 2026 verwachten we ons weer op het streefpercentage van 90% kunnen richten. Aantallen 2024 2025 Vergunningen en maatwerk 797 995 Meldingsplichtige activiteiten 836 1.000 Planadviezen 604 732
6. *Samen werken aan een toekomstgericht Rijnland*		
Klimaatverandering heeft grote invloed op het watersysteem en het gebied van Rijnland. In de TGWR-studie onderzoekt Rijnland welke maatregelen nodig zijn om deze gevolgen te beperken — nu en in de toekomst. Tot 2050 zijn de gevolgen redelijk voorspelbaar, daarna neemt de onzekerheid toe. Dit vraagt om nieuwe manieren van denken en handelen. We moeten nú keuzes maken, ondanks onzekerheden, en op hetzelfde moment voorkomen dat we problemen doorschuiven naar de toekomst. Optimalisaties op korte termijn zijn belangrijk, maar ook een verandering is nodig — samen met onze partners. Deze opgave stelt ook nieuwe eisen aan onze organisatie: meer samenwerking, nieuwe vaardigheden en effectief transitiemanagement. Onder de vlag Water en bodem sturend geven we hier al invulling aan, onder andere via gebiedsprocessen. Tegelijk onderzoeken we welke werkwijzen en competenties we in de toekomst nodig hebben. De studie gaat in drie fasen: • Fase 1 – Impactanalyse (afgerond april 2024): analyse van de gevolgen van klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen, vastgelegd in het rapport Impactanalyse. • Fase 2 – Roadshow (afgerond nov 2025): gesprekken met betrokken partijen om bewustwording te vergroten en samen te ontdekken wat nodig is voor een klimaatrobuuste leefomgeving. • Fase 3 – Besluitvorming (afronding 2026): uitwerking van een robuuste strategie — een langetermijnvisie voor een veilig, gezond en leefbaar Rijnland, ook op de zeer lange termijn.		

Programmajaarverslag 2025
Schoon en Gezond water

Schoon en Gezond water
Portefeuillehouder: Hans Schouffoer

Doel: We werken aan schoon en gezond water voor landbouw, natuur, woonomgeving en recreatie, zonder te veel vervuilende stoffen en voedingsstoffen in het oppervlaktewater.

Algehele stand eind 2025
De voortgang van de KRW-maatregelen verloopt grotendeels volgens planning. Zowel de uitvoering als de voorbereiding van de meeste projecten gaat goed. Een uitzondering vormt de luchtmenginstallatie in Broekvelden Vettenbroek, waar vertraging is opgetreden die een duidelijk negatief effect heeft op het investeringsniveau, en de uitvoering rond de vogelkolonie De Pot in de Nieuwkoopse Plassen. Ook als verder alle maatregelen naar verwachting verlopen, voorzien we dat ze niet allemaal voor eind 2027 zijn uitgevoerd. Zo zijn de maatregelen voor het Valkenburgse Meer vertraagd door de oeverafschuiving en wordt het behalen van het totaal aantal beoogde kilometers natuurvriendelijke oevers lastig. Voor de jaarrekening wordt het oordeel als 'oranje' beoordeeld. Dit betekent dat er nog steeds uitdagingen zijn om met de huidige maatregelen de beoogde doelen te behalen. Om het doelbereik te versterken en te zorgen dat binnen onze invloedssfeer alles wordt gedaan wat mogelijk is, heeft de VV het KRW-Impulsprogramma vastgesteld. Het zwemwaterprogramma verloopt volgens planning, waarbij in samenwerking met gemeenten verschillende maatregelen en onderzoeken plaatsvinden om de waterkwaliteit op meerdere locaties te verbeteren.

Financieel x € 1 miljoen

Omschrijving	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**9,8**	**9,8**	**0,0**	**100%**
Exploitatielasten	16,3	19,0	2,7	117%
Exploitatiebaten	-0,1	-0,1	0,0	147%
Netto exploitatiekosten	**16,2**	**18,9**	**2,7**	**117%**

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2025	Realisatie 2025
Goede biologische toestand KRW-lichamen		**40%**	**15%**
Zwemkwaliteit ten minste 'aanvaardbaar'		**100%**	**91%**

Toetsing op basis van de jaren 2022 t/m 2025 conform de EU- Zwemwaterrichtlijn.

Belangrijkste resultaten 2025

- **We voeren KRW-maatregelen uit in meerdere waterlichamen.**
  In 2025 is het overgrote deel van de beoogde projecten voor uitvoering ook daadwerkelijk in uitvoering gegaan. Een enkel project is doorgeschoven naar 2026.

- **We bereiden maatregelen voor in verschillende KRW-waterlichamen.**
  De voorbereiding van KRW-maatregelen in verschillende waterlichamen is in een vergevorderde fase. In bijna alle clusters zijn de benodigde planvoorbereidingen afgerond of zijn in de afrondende fase. Uitvoering is daardoor op korte termijn mogelijk of al gestart. De projecten in voorbereiding binnen het cluster KRW3-Zuid lopen volgens planning. Binnen cluster KRW 3-Noord ligt de aandacht nu vooral op de laatste stappen in vergunningverlening, aanbesteding en uitvoeringsplanning. Waar nodig worden overgebleven knelpunten afgestemd met betrokken partijen. De voortgang in de voorbereiding is daarmee over het algemeen goed te noemen. Een enkel project verloopt moeizaam door belangen van derden die worden geraakt. In een aantal gevallen zijn maatwerkafspraken gemaakt of zijn andere routes uitgewerkt om binnen de resterende tijd tot 2025 tot uitvoering te kunnen komen. De verwachting is dat – zolang de laatste stappen snel blijven verlopen – ook deze voorbereide maatregelen op tijd kunnen worden uitgevoerd.

- **We zetten het landbouwportaal door en helpen agrariërs bij het nemen van maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Als het nodig is, verbreden we het portaal om bij te dragen aan efficiënte en effectieve uitvoering van de landbouwmaatregelen die voortkomen uit de provinciale uitwerkingen van het NPLG.**

Over heel 2025 zagen we een stijgende lijn in zowel coachbezoeken als subsidieaanvragen. Inmiddels is het aantal coachbezoeken opgelopen tot 728, waarvan er 195 in 2025 plaatsvonden. En er werden in totaal 330 subsidieaanvragen gedaan, waarvan 130 in 2025. De coachadviezen en de subsidieaanvragen komen in 2025 verspreid uit alle vier de landbouwsectoren. Op 1 juli heeft D&H het subsidieplafond in het openstellingsbesluit verhoogd van € 600.000 naar € 1,35 miljoen en op 16 december naar € 2,15 miljoen.

- **We nemen maatregelen om de kwaliteit van zwemwater te verbeteren wanneer dit niet voldoet.**
  De overallplanning van het zwemwaterprogramma ligt op koers. Voor de zwemwaterlocatie Zegerplas Speelvijver (Alphen aan den Rijn) wordt in nauwe samenwerking met de gemeente de situatie gemonitord en nemen we waar nodig maatregelen. In Meijepark (Nieuwkoop) wordt de tijdelijke maatregel definitief gemaakt. In het Oosterduinse Meer (Noordwijk) wordt onderzocht of een innovatieve manier van blauwalgenbestrijding kan worden ingezet. Voor de Klinkenbergerplas (Oegstgeest) wordt samen met de gemeente bekeken of een luchtmenginstallatie (LMI) haalbaar. Voor de zwemwaterlocaties in het Braassemermeer (Kaag en Braassem) wordt een maatregelstudie uitgevoerd. De LMI's in recreatieplas de Vlietland en Zegerplas zijn aan groot onderhoud toe. Hiervoor is een plan uitgewerkt en uitvoering staat gepland in 2026 resp. 2027. Voor de locaties Toolenburg en Haarlemmermeerse Bosplas (Hoofddorp) en Kuddelstaart (Aalsmeer) wordt met de betrokken gemeenten onderzocht welke beheersmaatregelen de bacteriologische kwaliteit kan verbeteren. Elfhoeven (Reeuwijk) heeft een structureel blauwalgenproblemen en uit onderzoek is gebleken dat er geen haalbare maatregelen zijn om de situatie te verbeteren. Wij adviseren om de locatie af te voeren als officiële zwemwaterlocatie; provincie en gemeente gaan daar vooralsnog niet in mee.

Financieel

Exploitatie x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Exploitatielasten	14,6	16,7	16,3	19,0	-2,7	-14,3%
Exploitatiebaten	-0,2	-1,1	-0,1	-0,1	0,0	-32,2%
Netto exploitatiekosten	**14,5**	**15,6**	**16,2**	**18,9**	**-2,7**	**-14,2%**

In het programma Schoon en Gezond vallen de lasten € 2,7 miljoen hoger uit dan begroot. Het grootste verschil komt doordat het landbouwportaal in één keer is afgeschreven (€ 2,6 miljoen). Deze keuze is gemaakt omdat deze kosten voornamelijk niet-materieel zijn. De doorbelaste rentekosten vallen lager uit dan verwacht. Dit levert een voordeel van € 0,3 miljoen op. Dit komt voornamelijk doordat we voor crediteuren vanaf 2025 een betaaltermijn hanteren. Dit levert extra liquiditeit op. De doorbelaste personeelskosten vallen € 0,1 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er minder uren op programma Schoon en Gezond zijn geschreven dan begroot. De kosten van onderzoek vallen € 0,3 miljoen hoger uit. Dit komt voornamelijk door meer onderzoeken, zoals de KRW-impuls. Het uitvoeren van onderhoud aan de waterkwaliteitssystemen zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot, doordat we meer onderhoud hebben uitgevoerd.

Investeringen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**13,0**	**9,8**	**9,8**	**11,0**	**1,2**	**113%**
Bijdragen	-3,3	-0,3	-0,6	-2,0	-1,7	663%
Netto investeringen	9,7	9,5	9,2	9,0	-0,4	95%

De investeringsuitgaven zijn € 1,2 miljoen hoger dan begroot, conform gemeld in de najaarsburap. De bijdragen daarentegen zijn € 1,7 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. In de najaarsburap was rekening gehouden een ontvangst van € 0,6 miljoen.

<u>KRW3-Noord</u> +/+ € 1,7 miljoen
Een aantal werken, met als belangrijkste uitvoeringsprojecten de Wildernis fase 2 en Amstelveense Poel (baggeren op waterstof), zijn voortvarender opgepakt dan destijds aangenomen waardoor de uitgaven € 1,7 miljoen hoger uitvallen.

<u>KRW3-Zuid</u> -/- € 0,5 miljoen

- Maatregelen t/m 2024: € 0,2 miljoen lager vanwege uitstel luchtmenginstallatie en polder Stein, verschoven naar latere jaren door langere voorbereidingstijd dan verwacht.
- Maatregelen t/m 2025: € 0,2 miljoen lager voor vaarten Bloemendaal, oplevering verschoven naar 2026 vanwege leveringsproblemen materiaal.
- Maatregelen t/m 2027: € 0,75 miljoen lager doordat scope (Reeuwijk-Sluipwijk, Wassenaar Valkenburg, Gouwepolder) nog niet helder is. Er komen nog geen concrete maatregelen uit de externe gebiedsprocessen Reeuwijkse Plassen.
- Zoetermeer: € 1,6 miljoen hoger, voornamelijk doordat de uitvoering van de maatregelen in de gemeente Zoetermeer (baggeren Broekwegwetering en herinrichting Bossenpark) hoger zijn uitgevallen dan geraamd, voornamelijk vanwege toevoeging extra scope.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. We realiseren schone grote wateren De Europese Unie heeft in 2000 de Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld met als doel de kwaliteit van het water en het leven in en op het water te beschermen en verbeteren. Uiterlijk in 2027 moeten onze veertig KRW-waterlichamen (grote meren, vaarten en waterrijke polders) in goede toestand verkeren.		
<u>Aanpak van het oppervlaktewater</u> Naast algemene maatregelen betreft de KRW-aanpak van Rijnland het aanpakken van steeds een deel van de waterlichamen in drie planperioden van elk zes jaar. In de KRW1-periode (2009-2015) zijn maatregelen genomen voor zeven waterlichamen die zijn aangepakt door natuurbeheerders of door Rijnland. In de KRW2-periode (2016-2021) hebben we er acht onder handen genomen. In de KRW3-planperiode (2021-2027) pakken we de andere 25 waterlichamen aan en nemen we aanvullende maatregelen in enkele KRW1-waterlichamen in samenwerking met de omgeving. We werken aan de inrichting van het watersysteem en de bijbehorende assets. Hierbij komen er nieuwe assets in ons areaal zoals natuurvriendelijke oevers (nvo's) of vissenbossen. Die nemen we op in ons beheer en onderhoud en worden geborgd in de langetermijn-assetplanning (LTAP).		
In 2025 werken we aan de uitvoering van KRW-maatregelen, waaronder: • Aanleg luwteschermen langs rietzudden bij De Wildernis (Ringvaart Haarlemmermeer); • Isoleren en ecologisch versterken Zegerplas, sluiten noodkering, plaatsen damwand en aanleg eiland (Alphen aan den Rijn); • Nvo's in stedelijk gebied (polder Nieuwkoop); • Verbeteren Geuzenbos (Ringvaart Haarlemmermeer); • Aanleg nvo's in het Trekvaartsysteem (De Zilk, Teylingen); • Aanleg nvo's Haarlemmermeer; • Oeververbetering met wilgenmatten in 't Joppe (Teylingen), de Ringvaart (Amstelveen) en de Zegerplas (Alphen aan den Rijn); • Pilot baggeren, bezanden en isoleren; eerste project op waterstof (Amstelveense Poel); • Aanleg nvo ('t Joppe, Teylingen); • Aanleg waterverbinding Westerpark en Bossenpark (Zoetermeer); • Voorbereiding en aanbesteding baggeren Broekwegwetering (Zoetermeer); • Aanleg vissenbossen en nvo's Oude Rijnsysteem; • Aanleg nvo Polder Stein (Bodegraven-Reeuwijk); • Aanleg luchtmenginstallatie in Broekvelden Vettenbroek (Bodegraven-Reeuwijk); • Afronding aanleg nvo's Polder Bloemendaal (Waddinxveen) en in het stedelijk gebied van Zoetermeer; • Voortzetting landbouwportaal en ondersteuning agrariërs, evt. uitbreiding van het portaal om bij te dragen aan landbouwmaatregelen vanuit het NPLG; • Uitvoeren strategie chemische stoffen en bepalen van het handelingsperspectief voor stoffen die de normen overschrijden.		De uitvoering van de KRW-maatregelen loopt voor het grootste deel op schema. Een aantal projecten lopen iets achter maar een aantal lopen ook sneller dan verwacht: • Nvo's Teylingen zijn ondanks verwachte vertraging in 2025 afgerond. • Aanleg nvo Polder Stein (Bodegraven-Reeuwijk) start in 2026 i.v.m. zeer beperkte uitvoerperiode per jaar. • Aanleg luchtmenginstallatie in Broekvelden Vettenbroek (Bodegraven-Reeuwijk) start later en loopt door tot in 2027 door proces met de omgeving. • Aanleg waterverbinding Bossenpark is gestart en voor een belangrijk deel gerealiseerd maar door een niet-voorziene leiding lopen een aantal werkzaamheden door tot halverwege 2026. • Aanleg waterverbinding Westerpark was eerder dan verwacht begin 2025 al klaar. • De werkzaamheden op de Mooie Nel en Liede worden pas in januari 2026 afgerond. • De nvo's in Polder Bloemendaal (Waddinxveen) zijn voor een groot deel klaar en het laatste stukje wordt in 2026 afgerond i.p.v. in 2025.
In 2025 bereiden we nieuwe maatregelen voor, zoals: • Aanleg nvo's Kagerplassen; • Aanbesteding vooroever Braassemermeer; • Uitvoeren luwteschermen Mooie Nel en Liede (Spaarnwoude); • Maatregelen trekvaartsysteem; • Aanbesteden van luwtemaatregelen Wijde Aa en de Does (Kaag en Braassem);		• In 2025 zijn nieuwe maatregelen voorbereid in de Gouwepolder en in de wateringen Wassenaar-Valkenburg en is het onderzoek naar maatregelen Valkenburgsemeer afgerond. • In 2025 zijn we gestart met de nieuwe maatregelen nvo's Kagerplassen en luwteschermen Mooie Nel en Liede, die in 2026 worden afgerond.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
• Onderzoek maatregelen Valkenburgsemeer (Katwijk); • Ontwerp en voorbereiding aanleg van nvo's Gouwepolder (Boskoop); • Voorbereiding en aanbesteding nvo's en vissenbossen (Wassenaar en Valkenburg).		• De aanbestedingen van luwtemaatregelen Wijde Aa, de Does en de aanbesteding van de vooroever Braassemermeer zijn verschoven naar 2026. • De maatregelen trekvaartsysteem worden deels in 2026 uitgevoerd, en moeten deels nog nader worden bepaald.
Samen verantwoordelijk De aandacht voor waterkwaliteit blijft stijgen, vooral door de naderende deadline van de KRW (2027). Rijnland heeft de normen in nog geen een waterlichaam bereikt. Dit heeft ook te maken met het one-out-all-out-principe (een KRW-waterlichaam krijgt pas de classificering 'goed' als alle gemeten stoffen op orde zijn). Rijnland werkt hard om de KRW-doelen te halen, maar kan dit niet alleen. Ook de industrie, landbouw, ministeries en inwoners zijn aan zet. Veel maatregelen zijn afhankelijk van initiatieven of een grote bijdrage door derden. Het is belangrijk om maatregelen niet uit te stellen maar nu te nemen. EU-maatregelen als officiële waarschuwingen, dwangsommen en boetes zijn niet uit te sluiten. Waterschappen kunnen niet direct worden geconfronteerd met zulke handhavingsacties, maar de kosten ervan kunnen, als er sprake is van verzuim, wel worden doorberekend. Het voorkómen daarvan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Om dit risico te beperken, richt Rijnland de aandacht daarom op de volgende punten:		
Het beïnvloeden en stimuleren van derden. We wijzen andere overheden op hun verantwoordelijkheden en stimuleren burgers, belangenorganisaties, natuurorganisaties en bedrijven om bij te dragen. Dit uiteraard in combinatie met het uitvoeren en handhaven van onze regels ter bescherming van de waterkwaliteit. Daarvoor zetten we in op extra capaciteit bij vergunningverlening en handhaving.		De uitbreiding met twee fte's waterkwaliteit is gerealiseerd en levert, ondanks de inwerkperiode van nieuwe medewerkers ter vervanging van hun oude functie, nu al aantoonbare meerwaarde op. Er is sprake van een professionelere, integrale en data-gedreven aanpak, waarbij waterkwaliteit structureel wordt verankerd in handhavingsprojecten. Met de toevoeging van een derde handhaver is de uitvoeringskracht verder versterkt. **Terugkoppeling uitbreiding fte's waterkwaliteit:** twee fte's coördinator waterkwaliteit zijn gestart en operationeel, maar door het inwerktraject en taakoverdracht nog niet volledig inzetbaar geweest in 2025. **Bereikte resultaten ondanks opstartfase:** ○ Gerichte waterkwaliteitsmetingen uitgevoerd. ○ Resultaten gezamenlijk geanalyseerd met Beleid en Monitoring. ○ Specifieke plannen van aanpak opgesteld waar nodig. **Versterkte samenwerking en integrale aanpak:** ○ Coördinatoren waterkwaliteit borgen waterkwaliteit structureel binnen Handhaving. ○ Waterkwaliteitsaspecten worden actief opgenomen in projecten zoals dierhouderij, bollenteelt en agrarische surveillance. **Toegenomen uitvoeringskracht:** derde handhaver aangenomen ter ondersteuning van de coördinatoren. **Conclusie:** De uitbreiding zorgt al zichtbaar voor een professionelere, integrale en data gedreven aanpak van waterkwaliteit binnen het team.
2. We stimuleren de vermindering van emissies Met de vaststelling van 'Kijk op waterkwaliteit' heeft de VV in maart 2018 besloten tot aandacht voor alle sloten en plassen in de polders. Om de waterkwaliteit in de polders te verbeteren heeft waterkwaliteit een plek in watergebiedsplannen. Daarnaast gaan we actief aan de slag met de agrarische sectoren en maken daarbij gebruik van het landbouwportaal. We nemen met de vijf agrarische sectoren in ons gebied het voortouw en komen samen met de agrariërs tot realisatie van bovenwettelijke maatregelen die de water- en bodemkwaliteit verbeteren. We doen dat voor de melkveehouderij, boomteelt en bollenteelt in een inspiratiepolder. Voor de akkerbouw en glastuinbouw sluiten we aan bij lopende initiatieven of werken op een andere manier samen. Zo blijven we in gesprek met de agrarische sector.		
Emissies reduceren Naast samenwerking is toezicht belangrijk om de emissies te verminderen. Dit betreft toezicht op vergunde emissies, op het naleven van middelvoorschriften, enzovoort. We zoeken hierbij passende samenwerkingspartners, sluiten aan bij landelijke activiteiten en werken samen met onze partners in Rijn-West. Het toenemende aantal stoffen waarop we toetsen maakt het steeds lastiger om aan alle normen te voldoen.		
We blijven bijdragen aan de gebiedsgerichte aanpak, zoals die is ingezet voor de PPLG's. De focus ligt op het terugdringen van emissies vanuit de landbouw en het slim realiseren van nvo's. Dit als onderdeel van de tien procent groenblauwe dooradering en de voor de landbouw verplichte bufferstroken.		Voor een twintigtal aanvragen zijn in 2025 vergunningen verstrekt en zijn er voorbereidingen getroffen voor het daadwerkelijk aanleggen van deze natuurlijke oevers in 2026.
We zetten het landbouwportaal door en helpen agrariërs bij het nemen van maatregelen die goed zijn voor de waterkwaliteit. Als het nodig is verbreden we		Over heel 2025 zagen we een stijgende lijn in zowel het aantal coachbezoeken als het aantal subsidieaanvragen. Het aantal coachbezoeken is inmiddels opgelopen tot

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
het portaal om bij te dragen aan efficiënte en effectieve uitvoering van de landbouwmaatregelen die nodig zijn vanuit het NPLG.		728, waarvan 195 in 2025 plaatsvonden. In totaal werden er 330 subsidieaanvragen gedaan, waarvan 130 in 2025. De coachadviezen en subsidieaanvragen komen in 2025 verspreid uit alle vier landbouwsectoren. Op 1 juli heeft D&H het subsidieplafond in het openstellingsbesluit verhoogd van € 600.000 naar € 1,35 miljoen en op 16 december naar € 2,15 miljoen.
We voeren een bewustwordingscampagne uit om het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen door burgers in hun (volks)tuin terug te dringen.		In het voorjaar en najaar van 2025 zijn moestuinders gericht geïnformeerd via educatieve video's en een nieuwsbrief. Daarnaast is het brede publiek n.a.v. normoverschrijdende metingen geïnformeerd over bestrijdingsmiddelen die door particulieren worden gebruikt, met verspreiding via o.a. pers, website en social media. Deze communicatie zetten we in 2026 door.
Om de hoeveelheid plastic in ons watersysteem te verminderen, steunen we burgerinitiatieven en stellen we een beleidsnota op om onze inzet voor de komende jaren in vast te leggen.		In 2025 zijn er nog geen initiatieven van burgers binnengekomen. Wel zijn UPV-gelden ontvangen waarmee acties in de toekomst kunnen worden gefinancierd.
We werken aan verdere emissiereductie in onze awzi's.		De eerste stap in het onderzoek is met een brede screening bekijken welke stoffen in het effluent voorkomen. Hiervoor zijn in augustus en november monsters genomen van de effluenten van alle zuiveringen. Deze eerste resultaten laten zien dat van de 226 verschillende stoffen die gemeten zijn ongeveer een kwart voorkomt in nagenoeg alle zuiveringen en dat in elke zuivering minstens één unieke stof is waargenomen. Veel van de waargenomen stoffen zijn geneesmiddelen, maar er zijn ook veel gewasbeschermingsmiddelen aangetoond in het effluent. De volgende stap in de data-analyse is inzicht krijgen in de toxiciteit van de stoffen. Op basis hiervan worden gerichte analyses uitgevoerd naar de meest toxische stoffen om inzicht te welke stoffen in het oppervlaktewater een risico vormen. Deze kennis kan gebruikt worden bij de afweging of en welke aanvullende zuiveringstrap nodig is.
3. Wij beheren en onderhouden ons watersysteem en assets ecologisch Een goede inrichting en goed beheer en onderhoud van wateren en assets vormen onmisbare onderdelen van het verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie.		
We zetten in op ecologisch slootbeheer (met aandacht voor flora en fauna). En meer natuurlijk ingerichte sloten via de Blauwe Diensten/beheerpakketten Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb).		De precieze realisatie van vergroting van het areaal ANLb waterbeheer bespreken we met de provincies en de collectieven in het voorjaar van 2026, maar uit de eerste reacties van de collectieven blijkt wel een toename van het areaal. Het gebiedscollectief Rin & Gouwe Wiericke heeft de eerste vier bedrijfsslotenplannen gerealiseerd en in werking gebracht.
We starten samen met de provincie Zuid-Holland een campagne gericht op bewustwording van het belang van het uitvoeren van ecologisch slootonderhoud (water- en oeverplanten) van watergangen door onderhoudsplichtigen.		Na de marktverkenning bleek openbare aanbesteding van de campagne complex in relatie tot de raamovereenkomsten binnen Rijnland. Inmiddels heeft natuurvriendelijk sloot- en oeverbeheer op verschillende plekken in de organisatie aandacht. Dit heeft geleid tot een heroverweging van de aanpak uit 2023. Daarom is besloten om het totale pakket aan maatregelen niet als geheel aan te besteden, maar meer aan te haken bij lopende initiatieven en deelopdrachten. Nu de aanpak uit 2023, gekoppeld aan de subsidie van de provincie Zuid-Holland, deels wordt losgelaten, zullen de activiteiten zich ook meer gaan richten op het gehele werkgebied van Rijnland. We gaan met de provincie Zuid-Holland in gesprek of dat leidt tot een aanpassing van de subsidietoezegging.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We zetten de subsidieregeling voor natuurvriendelijke oevers door. Deze liep goed in de afgelopen jaren. Voor 2024 was het subsidieplafond voor deze regeling € 233.000 en is geïndexeerd naar € 235.000 in 2025.		Ook in 2025 hebben de inwoners de nvo-subsidieregeling van Rijnland goed benut. In totaal zijn er negen aanvragen binnengekomen, waarvan acht gehonoreerd voor een totaalbedrag van € 230.337. Eén aanvraag is vanwege zijn lengte (750 meter) overgezet naar de KRW-synergie. Hiermee is een totale lengte van 2.555 kilometer nvo gerealiseerd. De totaal beschikbare jaarlijkse subsidie á € 235.330 is hiermee bijna volledig toegekend. Ook de komende jaren zetten we deze regeling in om de aanleg van nvo's te stimuleren om zo te werken aan een verdere verbetering van waterkwaliteit, ecologie en biodiversiteit.
We voeren de acties uit het Actieplan Biodiversiteit 2020-2027 verder uit. Zo nemen we biodiversiteit specifiek mee in nieuwe bestekken voor beheer en onderhoud en vergroten we de interne kennis over biodivers beheer en inrichting van terreinen en assets. Ook monitoren we net als de andere waterschappen zoals vastgelegd in het Monitoringsplan biodiversiteit.		Dit loopt op schema. In 2025 is een enquête uitgevoerd binnen de organisatie waaruit blijkt dat de bekendheid met het onderwerp biodiversiteit is toegenomen. Het actieplan is geactualiseerd naar acties voor 2026 en verder. We blijven ons richten op ecologische inrichting en beheer, monitoring, beleid, samenwerking en communicatie.
We onderzoeken de invloed van exotische rivierkreeften op het watersysteem en mogelijke maatregelen om schade hierdoor te verkleinen. We werken ook mee aan een landelijke aanpak. Dat doen we samen met de andere waterschappen, de Unie van Waterschappen, Stowa (het kenniscentrum voor de waterschappen) en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.		Rijnland voert drie onderzoeken uit in Cronesteyn, Oud-Ade en Schiphol. De onderzoeken Cronesteyn en Schiphol zijn in 2025 afgerond; de definitieve eindrapportages volgen in het eerste kwartaal van 2026. Het resultaat van Cronesteyn was nog beter dan het jaar ervoor en leidde tot veel regionale en landelijke persaandacht en zelfs een aangenomen Tweede Kamermotie. Het onderzoek in Oud-Ade loopt volgens plan nog twee jaar door. De verkenning van de invloed van roofvis tegen rivierkreeften is gestart voor de case Schiphol, maar heeft vanwege onvoldoende personele capaciteit vertraging opgelopen voor de case Reeuwijk.
4. We meten en verbeteren de zwemwaterkwaliteit Binnen Rijnland liggen 44 officiële zwemwaterlocaties. De Europese Zwemwaterrichtlijn (ZWR) geeft normen voor de bacteriologische kwaliteit van zwemwaterlocaties. Alle zwemwaterlocaties moeten minimaal voldoen aan de categorie 'aanvaardbaar'. Voor de zwemwaterlocaties die 'aanvaardbaar' scoren doen wij voorstellen om deze naar 'goed' of 'uitstekend' te krijgen. We beoordelen de zwemwaterlocaties op bacteriologische kwaliteit en blauwalgen. In de ZWR is geen wettelijke verplichting tot het nemen van maatregelen voor blauwalgen. Omdat blauwalgenoverlast vaak voorkomt, is in het WBP6 opgenomen dat we samenwerken met gemeenten of andere partijen om blauwalgenoverlast zoveel mogelijk te beperken (ook buiten de officiële zwemwaterlocaties). In 2023 is de beleidsnota 'Aanpak Zwemwater en blauwalgen 2023 en verder' vastgesteld. Daarnaast is de prioritering voor de komende jaren voor de verbetering van de zwemwaterlocaties bepaald, inclusief de toekenning van de voorbereidingskredieten.		
Samen met belanghebbenden werken we aan het verbeteren van locaties die in de kwaliteitsklasse 'slecht' vallen. Concrete maatregelen zijn in gang gezet voor de Zegerplas in Alphen aan den Rijn en in het Meijepark in Nieuwkoop.		De planning van het zwemwaterprogramma ligt op koers. De zwemwaterlocatie Zegerplas Speelvijver (Alphen aan den Rijn) monitoren we in nauwe samenwerking met de gemeente; we nemen waar nodig maatregelen. In Meijepark (Nieuwkoop) wordt de tijdelijke maatregel definitief gemaakt. In het Oosterduinse Meer (Noordwijk) wordt onderzocht of een innovatieve manier van blauwalgenbestrijding kan worden ingezet. Voor de zwemwaterlocaties in het Braassemermeer (Kaag en Braassem) wordt een maatregelstudie uitgevoerd. Voor de locaties Toolenburg en Haarlemmermeerse Bosplas (Hoofddorp) en Kuddelstaart (Aalsmeer) wordt met de betrokken gemeenten onderzocht welke beheersmaatregelen de bacteriologische kwaliteit kan verbeteren. Voor de Klinkenbergerplas (Oegstgeest) wordt samen met de gemeente bekeken of een luchtmenginstallatie haalbaar is.
We onderzoeken wat er nodig is om locaties van aanvaardbaar naar goed of uitstekend te krijgen. Voor Pedelpoel voeren we een maatregelenstudie uit en komen we in 2025 met voorstellen.		In de Pedelpoel en Villa Westend (Velsen) is een positieve trend zichtbaar. Verdere maatregelen zijn daarom niet nodig.
We onderzoeken samen met gemeenten welke maatregelen mogelijk zijn voor locaties waar regelmatig blauwalgenoverlast optreedt. Voor een aantal zwemplassen onderzoeken we of de zwemwaterstatus gehandhaafd moet blijven. Hierover adviseren we de betreffende gemeenten.		Elfhoeven (Reeuwijk) heeft een structureel blauwalgenproblemen en uit onderzoek is gebleken dat er geen haalbare maatregelen zijn om de situatie te verbeteren. Rijnland adviseert om de locatie af te voeren als officiële zwemwaterlocatie. De provincie en gemeente gaan daar vooralsnog niet in mee.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
5. We stimuleren watergebonden recreatie en werken aan vaarweg- en nautisch beheer		
Rijnland beheert en bedient drie schutsluizen voor de beroeps- en recreatievaart, in opdracht van de provincies. Het onderhoud verrekenen we volgens het contract vaarwegbeheer. We stellen komende tijd een langetermijn-assetplanning (LTAP) op om de benodigde financiën beter in beeld te krijgen. Tien andere sluizen met vooral een recreatieve functie dragen we de komende jaren over aan gemeenten en andere partijen.		In het eerste kwartaal van 2026 wordt naar verwachting de actualisering afgerond van de vaarwegovereenkomsten met de provincies Noord- en Zuid-Holland. Daarna kan ondertekening plaatsvinden. Er is enige vertraging ontstaan doordat inhoudelijke afstemming op enkele punten meer tijd vroeg dan vooraf gedacht. In 2025 is de inspectie van de sluizen afgerond. De uitkomst vertalen we komende jaren naar de LTAP en we optimaliseren ons onderhoud. Daarnaast hebben we afgelopen jaren al verschillende sluizen opgepakt en overgedragen. Op dit moment loopt de voorbereiding van Sluis den Ham, Grote Sluis Spaarndam en Sluis Aardam. Door de vertraging bij het opstarten van deze projecten is de indicator oranje gekleurd.
Daarnaast is Rijnland vaarwegbeheerder van de doorgaande recreatieve vaarwegen. Dat betekent dat Rijnland het vaarwegprofiel onderhoudt en het beheer voert, zoals het afkondigen van stremmingen. De rol van Rijnland in het vaarwegbeheer is nog niet altijd voldoende helder. Het college bekijkt in 2025 hoe Rijnland die rol wil opvatten en gaat het gesprek aan met provincies een gemeenten over de verdeling van taken.		De uitwerking heeft vertraging opgelopen doordat met de beschikbare capaciteit in dit dossier prioriteit is gegeven aan de vernieuwing van de vaarwegbeheerovereenkomsten Noord- en Zuid-Holland.
Rijnland heeft middelen beschikbaar om initiatieven over watergebonden recreatie te stimuleren. Dit kunnen onder andere wandelpaden langs water, openbare kanosteigers en informatieborden zijn.		Er zijn twee verzoeken in dit kader ingediend. We hebben een financiële bijdrage geleverd aan het plaatsen van informatieborden om het waterbewustzijn te vergroten langs de Oude Hollandse Waterlinie. Ook hebben we een financiële bijdrage geleverd aan clean-upactie op de Leidsche Rijn.

Programmajaarverslag 2025
Waterketen

Waterketen
Portefeuillehouder: Harry Kortman

Doel: We zuiveren het afvalwater van huishoudens en bedrijven. Hiermee dragen we bij aan een goede volksgezondheid, een goede waterkwaliteit en een gezonde leefomgeving. We doen dit zo efficiënt en duurzaam mogelijk.

Algehele stand eind 2025
In 2025 laten de zuiveringsresultaten een duidelijke verbetering zien ten opzichte van 2024. De eerder ingezette maatregelen werpen hun vruchten af. Tegelijkertijd blijven de zuiveringen Velsen en Zwaanshoek aandacht vragen. De projecten om de assets op orde te krijgen verlopen grotendeels volgens planning. Zo is het afvalwatersysteem (AWS) Zwanenburg volledig in bedrijf genomen en eind september succesvol opgeleverd. De uitvoering van onze projecten staat echter onder druk door schaarste aan personeel en middelen, vooral in de markt. Door intensieve afstemming met marktpartijen, inzet op standaardisatie (onder meer via Verdygo) en het toepassen van innovaties sturen we op een zo efficiënt mogelijke inzet van deze schaarse capaciteit. We volgen deze ontwikkelingen met veel aandacht.

Waterketen x € 1 miljoen

Omschrijving	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**65,6**	**64,9**	**-0,7**	**99%**
Exploitatielasten	122,7	118,4	-4,3	97%
Exploitatiebaten	-12,4	-12,5	-0,1	101%
Netto Exploitatiekosten	**110,3**	**105,9**	**-4,4**	**96%**

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2025	Realisatie 2025
Voldoen aan effluentnormen op peildatum		**95%**	**84% ***
Voldoen aan afgesproken hoeveelheid afvalwater		**90%**	**96%**

Belangrijkste resultaten 2025

- **Voldoet aan besluit activiteiten leefomgeving en maatwerkbesluit lozingen afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's): 95%.**
  *We hebben geconstateerd dat over de prestaties van onze zuiveringen op twee manieren wordt gerapporteerd. We rapporteren over het aantal zuiveringen dat voldoet aan de lozingsnorm, dit is het percentage van zuiveringen dat op enig (peil)moment voldoet aan de normen. Dit is een momentopname. Eind 2025 was dit 84% op de peildatum. Ook rapporteren we over het nalevingspercentage, dit is het totaal aantal metingen van alle zuiveringen waarbij in het kalenderjaar wordt voldaan aan de normen. Het nalevingspercentage van de zuiveringen over 2025 was 92%. Dit percentage geeft een gemiddeld beeld over het afgelopen kalenderjaar en is daardoor representatiever voor het behalen van onze zuiveringsresultaten. In de toekomst nemen we het nalevingspercentage als standaardindicator in gebruik.

De zuiveringen die in 2025 op momenten niet voldeden waren Haarlem Waarderpolder, Zwaanshoek, Noordwijk, Leiden-Noord, Velsen en Gouda. Eind 2025 voldeden op dat moment nog alleen Zwaanshoek, Gouda en Velsen niet. Op Zwaanshoek en Velsen zijn de overschrijdingen structureel en is onderzoek en/of zijn aanpassingen noodzakelijk.

Bij awzi Velsen wordt het zuiveringsproces verstoord door aanhoudende problemen met het beluchtingssysteem, waardoor het voldoen aan de lozingsnorm voor stikstof moeizaam verloopt. Er wordt gewerkt aan een structurele oplossing, waaronder aanpassing van het beluchtingssysteem. Deze aanpassing valt binnen het project dat gericht is op het duurzaam verbeteren van de zuiveringsprestaties, waarvoor de VV in juli 2025 aanvullend krediet heeft verleend. Deze maatregelen zijn in overleg met Rijkswaterstaat vastgesteld. Daarnaast zijn er alvast tijdelijke maatregelen uitgevoerd; aanpassing van het beluchtingssysteem en het inzetten van een reserveblower. Door tussentijdse problemen met de Demon-reactor eind 2025, waardoor er minder stikstof verwijderd kon worden, hebben de tijdelijke maatregelen nog niet tot een verbetering geleid. Uitvoering van de structurele maatregelen zijn gepland in 2026.

Op Zwaanshoek leidde uitval van kritische procesonderdelen, zoals nabezinktanks, tot overschrijdingen. Ook heeft Zwaanshoek langere tijd extra afvalwater verwerkt vanuit Hoofddorp door problemen met de persleiding die dit afvalwater normaliter afvoert naar zuivering Zwanenburg. Dit leidde tot hogere vuilvracht/belasting op Zwaanshoek en mede daardoor verslechterde resultaten. De overschrijdingen op Gouda (werkzaamheden) en Haarlem Waarderpolder (niet goed functionerende kalkdosering) waren incidenteel en goed verklaarbaar. Aanpassingen op Noordwijk en Leiden-Noord zorgden ervoor dat deze zuiveringen eind 2025 weer voldeden.

In de zomerburap is gerapporteerd over het verwachte nalevingspercentage (o.b.v. alle meetresultaten) en niet over het verwachte aantal zuiveringen dat eind van 2025 op peildatum aan de norm zou voldoen. Daarom hebben we in dit verslag extra duiding gegeven aan de verschillende manier van rapporteren.

- **We stellen het definitief ontwerp (DO) Haarlem Waarderpolder op.**
  Er wordt gewerkt aan de afronding van de DO-deelprojecten, waarop vertraging is opgelopen. In het algemeen heeft dit geen impact op het project. We verwachten in 2026 dat het DO volledig is afgerond en dat we de definitieve vergunningsaanvraag doorgelopen hebben.

- **We ronden het afvalwatertransportsysteem (aws) Zwanenburg af.**
  Het project aws Zwanenburg is succesvol opgeleverd; de installaties in Heemstede en Haarlem-Schalkwijk zijn buiten bedrijf gesteld en daarmee is awzi Zwanenburg volledig in bedrijf genomen.

- **We stellen awzi Heemstede buiten gebruik.**
  De awzi Heemstede (en versneld ook awzi Haarlem-Schalkwijk) is buiten gebruik gesteld.

- **We starten met de vervanging van de persleiding agrarisch gebied Haarlemmermeer.**
  Het project verloopt voorspoedig en sneller dan gepland.

- **We stellen de concept scope op voor Gouda en Zwaanshoek incl. nieuwe opgaven.**
  Als gevolg van een capaciteitstekort bij het ingenieursbureau zijn de oplevering van inspecties in Gouda later opgeleverd dan gepland. Vooralsnog heeft dit geen gevolgen voor het project. We monitoren dit aandachtig. Zoals vermeld in de zomerburap wordt de scope voor Zwaanshoek in 2026 vastgesteld.

- **We leggen zonneweides aan op beide Alphense awzi's.**
  De realisatie gaat volgens planning. De zonneweides zelf zijn zoals gepland opgeleverd. We leggen de laatste hand aan de terugleverafspraken met de energieleverancier. Er wordt aanvullend opdracht verleend om op awzi Alphen-Noord een batterij te plaatsen. Hiermee wordt het net ontlast, wordt er minder teruggeleverd en meer gebruik gemaakt van eigen zonne-energie.

- **We gaan verder met het asbestarm maken van Rijnlandse objecten.**
  Het project loopt volgens de planning.

- **We voeren voor (bijna) alle kantoorlocaties energiebesparende maatregelen door.**
  De uitvoering is gestart en de eerste locaties zijn opgeleverd.

- **We starten met Advanced Monitoring and Control (AMC).**
  De planning voor het stap voor stap werken met de AMC-software loopt op koers. In het eerste half jaar is de marktverkenning afgerond en is de governance ingericht. De besturen van zowel Rijnland als HHSK hebben krediet toegekend aan dit project. De aanbesteding is in december 2025 gestart. AMC loopt tot op heden volgens planning.

Financieel

Exploitatie x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Exploitatielasten	118,5	126,3	122,7	118,4	4,3	3,6%
Exploitatiebaten	-9,8	-11,7	-12,4	-12,5	0,1	-1,0%
Netto exploitatiekosten	**108,7**	**114,6**	**110,3**	**105,9**	**4,4**	**4,1%**

De kosten voor het programma Waterketen zijn € 4,4 miljoen lager dan begroot. De rentelasten zijn € 0,8 miljoen lager door lagere investeringsuitgaven. Daarnaast zijn de energiekosten € 0,8 miljoen lager dan begroot. € 0,4 miljoen hiervan is te verklaren door minder neerslag. De andere € 0,4 miljoen komt door een voordeel op awzi Zwanenburg die een stuk energiezuiniger werkt dan de voormalige awzi's Heemstede en

Haarlem-Schalkwijk. Ook het schoonmaken van de tanks op Zwanenburg in 2024 heeft gezorgd voor een hogere efficiëntie. De doorbelaste personeelskosten vallen € 0,7 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat er minder uren op het programma Waterketen zijn geschreven dan begroot.

Verder is er een voordeel van € 0,7 miljoen op de kosten van slibverwerking. Dit heeft met name te maken met de nieuwe situatie rondom Haarlem-Schalkwijk, Heemstede, Zwanenburg en Haarlem Waarderpolder. Op die laatste locatie is minder slib verwerkt dan ingeschat. Bij Zwanenburg gingen we in de prognose juist uit van meer slib. Dit is correct gebleken, hoewel de vermeerdering van het slib lager is dan ingeschat. Daarnaast is Haarlem-Schalkwijk eerder gesloten dan gepland.

Verder was er bij awzi Leiden-Noord sprake van een lagere slibafvoer. Dit is het gevolg van praktijkcijfers van de tweede gistingstoren, waar een hogere mate van afbraak optreedt, wat leidt tot een lager slibvolume en daarmee een verminderde afvoer richting HVC. De kosten van chemicaliën vallen ook € 0,4 miljoen lager uit dan begroot. Op Leiden-Noord is minder poederkool gebruikt dan verwacht voor medicijnrestenverwijdering. In het begin van het jaar waren er veel storingen. De verwachting was dat er richting het eind van het jaar meer gedoseerd zou gaan worden (inhaalslag), maar dat is niet het geval geweest. Een ander voordeel is de gunsitge prijsontwikkeling op polyelektrolyten (PE). De schoonmaakkosten voor de awzi's Gouda en Leiden-Noord vielen daarnaast lager uit dan begroot. De vewachte schoonmaak van Haarlem-Schalkwijk is uitgesteld tot 2026. Dit geeft een voordeel van € 0,4 miljoen.

Verder zijn er nog wat kleinere voordelen op het programma zoals een onverwacht voordeel van € 0,2 miljoen vanuit HHSK t.b.v. Nutricia inzake de anti-afhaakproblematiek, een voordeel van € 0,3 miljoen door een subsidie t.b.v. PACAS (medicijnrestenverwijdering) op awzi Gouda en diverse overige kleine voordelen van € 0,1 miljoen.

Investeringen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**64,0**	**65,6**	**62,1**	**64,8**	**-0,8**	**99%**
Bijdragen	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,2	149%
Netto investeringen	63,6	65,2	61,6	64,3	-1,0	99%

De investeringsuitgaven komen € 0,8 miljoen lager uit dan begroot. De grootste afwijkingen staan hieronder toegelicht.

<u>AWS Zwanenburg</u> -/- € 2,9
De lagere uitgaven dan begroot hebben te maken met het verlagen van de risicoreservering en het verschuiven van amoveringswerkzaamheden naar 2026.

<u>Waterketencluster 1</u> -/- € 2,6
- De lagere uitgaven in 2025 voor de projecten Leimuiden en Leiden-Zuidwest (samen - € 2,4 miljoen), zijn het gevolg van het doorschuiven van de geraamde uitvoeringskosten van 2025 naar 2026. Er zijn vertragingen opgelopen in de ontwerpfase met als gevolg geen uitvoeringskosten voor beide projecten in 2025.
- Ook voor het project Energielabels (- € 0,95 miljoen) is een substantieel deel van de uitvoeringskosten van 2025 naar 2026 doorgeschoven. Dit als gevolg van het beëindigd hebben van de aanbestedingsprocedure (eind 2024) en het vervolgens moeten uitdenken en uitrollen van een nieuwe strategie.
- De lagere uitgaven voor het project vrijvervalleiding en overstort Voorschoten (- € 0,35 miljoen) worden grotendeels verklaard door een gunstige inschrijving en een minimaal bedrag aan meerwerk gedurende de uitvoering.
- De hogere uitgaven van het asbestsaneringsproject in de waterketen (+ € 0,74 miljoen) zijn het gevolg van het doorschuiven van kosten van 2024 naar 2025. Dit laatste heeft als oorzaak het tijdrovende proces om de fysieke uitvoering op de rit te krijgen.

<u>Waterketencluster 2</u> -/- € 1,1
- Voor cluster Waterketen 2 is totaal € 1,1 miljoen minder uitgegeven dan begroot door zowel positieve (minder kosten of al eerder uitgegeven) als negatieve redenen (duurder en uitloop).
- Minder waren er doordat de HOV-leiding Valkenhorst al voor helft in 2024 is betaald (€ 0,9 miljoen verschuiving), voor beluchting Velsen de eerste aanbesteding was mislukt (€ 0,4 miljoen verschuiving), en voor zowel slibsilo's (€ 0,4 miljoen verschoven) als Valkhorst AWTL (€ 0,2 miljoen verschoven)

vertraging opgelopen hebben door later gereedkomen van raamovereenkomst IB's en discussie over scope.
- Meer uitgaven waren er voor Katwijk omdat het goedkoper was en sneller was afgerond dan verwacht (€ 0,2 miljoen verschoven).
- Rijsenhout bodemsanering is sneller uitgevoerd (€ 0,7 miljoen verschoven) en duurder (€ 0,6 miljoen) vanwege meer verrekenbare kubieke meters.

Waterketencluster 3 -/- € 0,6
De projecten zon op dak en zonneweiden awzi Velsen en Zwanenburg zijn vertraagd omdat de scope niet helder was. De inventarisatie en ophalen eisen kost meer tijd dan verwacht. Kosten zijn doorgeschoven naar 2026.

Zuiveringscluster Alphen aan den Rijn +/+ € 1,5
De hogere uitgaven voor ZANK wordt enerzijds verklaard door het doorschuiven van betalingstermijnen van de hoofdopdrachten van 2024 naar 2025; anderzijds door het ophogen van de totale projectraming als gevolg van noodzakelijke werkzaamheden gedurende de nazorgfase.

Awzi Haarlem Waarderpolder +/+ € 3,1
Op awzi Haarlem Waarderpolder is in totaal € 3,1 miljoen meer uitgegeven. Dit is te verklaren door:
1. Meer bouwkosten op het deelproject energievoorziening. Deze uitgaven waren door het projectteam Haarlem Waarderpolder (HWP) niet begroot in het jaar 2025. Voorzichtigheidshalve waren deze (grotendeels) geprognosticeerd in de jaren 2026 en verder;
2. Er zijn door onze twee aannemers(combinaties) meer uren gemaakt door onder andere de inzet in bouwteams t.b.v. de (her)beoordeling van DO's en bestekken;
3. In de cashflowprognose van het jaar 2025 was rekening gehouden met de kosten van leges en CAR-verzekering. Deze zijn uiteindelijk doorgeschoven naar 2026 (verlagend effect);
4. En de prognose van de cashflow in het jaar 2025 was door het projectteam HWP behoudend opgesteld. De uiteindelijke uitgaven bleken toch meer richting de oorspronkelijke prognose te gaan.

Afvalwatertransportleiding (awtl) Hoofddorp +/+ € 4,3
Dit wordt verklaard doordat de uitvoering van het project voorspoedig verloopt. Daarnaast zijn de laatste HDPE-leidingen voor het agrarisch gebied eerder geleverd, waardoor een deel van de uitgaven die oorspronkelijk voor 2026 was voorzien, al in 2025 is gerealiseerd.

Zuiveringskring Gouda +/+ € 0,4
De hogere kosten worden verklaard door hogere IB-kosten dan geraamd en door onvoorziene kosten in de inspectiefase. Onder andere het moeten maken van mangaten en het graven van proefsleuven om de benodigde inspecties mogelijk te maken.

Zuiveringskring Zwaanshoek -/- € 0,6
Voor RGV Zwaanshoek waren er zowel minder voorbereidingskosten (€ 0,1 miljoen) als vertraging vanwege scopediscussie (€ 0,6 miljoen verschoven).

Lachgasmeters -/- € 0,6
Werkzaamheden worden uitgevoerd in 2026. Subsidie á € 0,3 miljoen is al ontvangen.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. We zorgen voor goede zuiveringsprestaties We zorgen ervoor dat de zuiveringen voldoen aan de lozingseisen, nu en in de toekomst. De normen voor de effluentkwaliteit liggen vast in het besluit activiteiten leefomgeving. De meeste Rijnlandse zuiveringen lozen op het eigen boezemwater. Daarom heeft Rijnland voor die zuiveringen strengere normen vastgelegd in het zogenaamde maatwerkbesluit. Door de slechte waterkwaliteit in heel Europa heeft de Europese Unie aanscherping van de normen voorgesteld. Naar verwachting betekent dit voor ongeveer een derde van de Rijnlandse zuiveringen dat we aanvullende maatregelen moeten treffen. En uit de richtlijn volgt ook dat we waarschijnlijk bij ruim de helft van de zuiveringen medicijnresten moeten gaan verwijderen.		
We passen het maatwerkbesluit aan na besluitvorming door de Europese Unie over de normen voor de effluentkwaliteit.		De nieuwe normen uit de EU nog niet definitief zijn vastgesteld. Daarom is het nog niet nodig om ons maatwerkbesluit aan te passen.
Onze zuiveringen voldoen voor 95% aan de lozingseisen zoals vastgelegd in het maatwerkbesluit.		De zuiveringen die in 2025 op momenten niet voldeden waren Haarlem WP, Zwaanshoek, Noordwijk, Leiden-Noord, Velsen en Gouda. Eind 2025 voldeden op dat moment nog alleen Zwaanshoek, Gouda en Velsen niet. Op Zwaanhoek en Velsen zijn de overschrijdingen structureel en is onderzoek en/of zijn aanpassingen noodzakelijk.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We verwerken de hoeveelheden afvalwater zoals afgesproken met gemeenten en vastgesteld in (actuele) akkoorden. In 2025 nemen we 90% van het afvalwater af, zoals afgesproken in de akkoorden.		We voldoen aan deze afspraak zoals afgesproken in de akkoorden.
We zorgen ervoor dat het lange termijn investeringsprogramma en de onderhoudsconcepten ervoor zorgen dat de zuiveringen voldoen aan de (lozings)eisen.		We zijn grotendeels klaar met basis-onderhoudsconcepten en verschuiven geleidelijk naar een optimalisatiefase.
Met gemeenten wisselen we gegevens uit. Hiermee kunnen we beter en efficiënter sturen op de hele keten. In 2025 breiden we dit uit met één gemeente en één parameter.		De pilot is succesvol afgerond. Het Dataportaal bestaat uit drie tools en is gekoppeld aan zes gemeenten.
Met slimme software gaan we de effluentkwaliteit verbeteren. In 2025 starten we het project Advanced Monitoring and Control (AMC) op een zuivering.		De planning voor het stap voor stap werken met de AMC-software loopt op koers. In het eerste half jaar is de marktverkenning afgerond en is de governance ingericht. De besturen van zowel Rijnland als HHSK hebben krediet toegekend aan dit project. De aanbesteding is in december 2025 gestart. AMC loopt tot op heden volgens planning.
2. We brengen de assets verder op orde Voor het transporteren en zuiveren van afvalwater gebruiken we veel en complexe assets: 17 zuiveringen, 90 rioolgemalen en ongeveer 270 km persleiding. Het vorige bestuur van Rijnland heeft geconstateerd dat de assets in de waterketen niet in goede staat verkeren en heeft tot een groot investeringsprogramma besloten. De langetermijn-assetplanning (LTAP) vormt de basis van dit investeringsprogramma. Het huidige bestuur zet deze koers onverminderd door. Dat betekent dat we verschillende projecten uitvoeren om de assets op orde te brengen, uiterlijk in 2030. Bovendien gaan we het onderhoud beter en risico-gestuurd uitvoeren. Door goede keuzes te maken in de volgorde van de werkzaamheden verlagen we het risico op grote storingen en calamiteiten, hoewel we deze nooit helemaal kunnen voorkomen. We passen ook nieuwe ontwikkelingen toe zoals modulair bouwen (Verdygo), Systems Engineering (SE) en de Asset Health Indicator (AHI).		
Op awzi Haarlem Waarderpolder stellen we in 2025 in bouwteams het Definitief Ontwerp op voor project Renovatie en uitbreiding awzi Haarlem Waarderpolder. Voor de eerste deelprojecten sluiten we een realisatieovereenkomst.		Er wordt gewerkt aan de afronding van de DO-deelprojecten. Hierop was vertraging opgelopen. In het algemeen heeft dit geen impact op het project. We verwachten in 2026 dat het DO definitief is afgerond en dat we de definitieve vergunningsaanvraag doorgelopen hebben.
We ronden de uitvoering van project AWS Zwanenburg begin 2025 af. Daarna start de testfase van het integrale systeem. De oplevering is gepland in het najaar van 2025. Hiermee wordt de awzi Heemstede buiten bedrijf gesteld.		Het project is afgerond, waaronder de sluiting van awzi Heemstede (en versneld Haarlem-Schalkwijk).
We starten in 2025 met de vervanging van de persleiding Hoofddorp in het landelijk gebied en bereiden de vervanging van de leiding in het stedelijk gebied voor.		Het project verloopt voorspoedig. Ook in 2026 continueert de uitvoering van het agrarisch gebied. De verwachting is dat deze in het eerste kwartaal van 2027 gereed is. Het stedelijk gebied wordt in januari gegund. In het tweede kwartaal van 2027 zijn de werkzaamheden afgerond.
We stellen in 2025 de scope vast voor de renovatie van awzi Gouda, ook op basis van in 2024 en 2025 uitgevoerde inventarisaties en variantenstudies.		Als gevolg van een capaciteitstekort bij het ingenieursbureau is de oplevering van inspecties later opgeleverd dan gepland. Vooralsnog heeft dit geen gevolgen voor het project. We monitoren dit aandachtig.
Ook voor awzi Zwaanshoek stellen we in 2025 de scope vast van de renovatie.		Het opstellen van een raamovereenkomst voor diensten van ingenieursbureaus nam meer tijd in beslag dan voorzien. De aanbestedingsprocedure is inmiddels gestart en de verwachting is dat de opdracht in het eerste kwartaal van 2026 kan worden gegund.
We onderhouden onze assets volgens de onderhoudsconcepten, dus preventief waar dat moet en correctief waar dat kan. De grootste storingen en afwijkingen onderzoeken we om zo de aanpak steeds te verbeteren.		Het preventief onderhoud zoals beschreven in de onderhoudsconcepten is volgens plan uitgevoerd. Met het uitvoeren van preventief onderhoud aan e-installaties is gestart en wordt volgens planning uitgevoerd. Dit wordt stapsgewijs komend jaar uitgebreid naar andere e-installaties. Daarnaast is de opgetreden ATEX-calamiteit geëvalueerd en zijn verbeteringen doorgevoerd. We hebben twee analyses gestart om de onderhoudsconcepten voor beluchters en afvalwatertransportgemalen te verbeteren.
We gaan verder met het asbestarm maken van Rijnlandse objecten.		Het project loopt volgens de planning; resteert alleen de definitieve oplevering.
3. We verduurzamen de waterketen		

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
Door de strengere Europese eisen aan de effluentkwaliteit over stikstof, fosfaat en medicijnresten bouwt Rijnland de komende jaren extra zuiveringstrappen in het zuiveringsproces. Als het kan nemen we dit mee bij geplande renovaties. We nemen ook maatregelen om de uitstoot van methaan en lachgas te beperken. Deze broeikasgassen komen vooral vrij in het zuiveringsproces en bij de slibvergisting. We maken regelmatig gebruik van nieuwe, innovatieve technieken, wat gepaard kan gaan met het risico dat deze niet altijd direct optimaal functioneren. Op de lange termijn verwachten we dat juist deze nieuwe technieken tot de beste resultaten leiden en mogelijk voordeliger zijn in de exploitatie. We werken intensief samen met andere partijen. Daarnaast gaan we al ons werk verduurzamen door energie te besparen en op te wekken, door minder primaire grondstoffen te gebruiken en minder afval te produceren. We doen dit conform landelijke afspraken en eerder door de VV vastgestelde doelen.		
We nemen bij grotere renovaties zoals de awzi's Gouda (start in 2024), Zwaanshoek (start 2025) en Leiden-Noord (start 2026) de genoemde duurzaamheidsambities mee.		Voor zowel Gouda als Zwaanshoek wordt een circulariteitsadviseur ingezet. De renovatie in Leiden-Noord staat gepland om in 2026 te worden opgestart.
We realiseren in 2025 zonneweides op de awzi's Alphen Noord en Alphen Kerk en Zanen na afronding van de renovaties.		De realisatie gaat volgens planning, de laatste hand wordt gelegd aan de terugleverafspraken met de energieleverancier. Zie ook de voortgang bij het project in de Waterketen en bij het thema "circulair en klimaatneutraal". Voor de locatie Alphen-Noord is een aanvullende opdracht verleend om een batterij te plaatsen. Hiermee wordt het net ontlast, wordt er minder terug geleverd en meer gebruik gemaakt van zonne-energie.
In 2025 starten we met de voorbereiding van de aanleg van twee zonneweides op de awzi's Velsen en Zwanenburg.		Het project kende een moeizame start doordat de scope in eerste instantie onvoldoende was afgebakend. Inmiddels zijn de uitgangspunten en eisen vastgesteld. Na contractering van een adviesbureau kunnen de ontwerptekeningen per dak worden opgesteld.
Ook start het project Zon op dak, waarbij we de komende jaren op ongeveer tien locaties panelen op daarvoor geschikte daken leggen.		Inmiddels zijn de uitgangspunten en eisen vastgesteld. Na contractering van een adviesbureau kunnen de ontwerptekeningen per dak worden opgesteld.
We voeren voor (bijna) alle kantoorlocaties energiebesparende maatregelen door, waarbij we in 2025 het eerste deel van de aanpassingen naar energielabel A afronden.		Na een moeizame aanloop is de uitvoering gestart en zijn de eerste locaties opgeleverd.
We starten in 2025 met de maatregelen die volgen uit de uitnutstudie op awzi Leiden Zuidwest.		De aanbesteding loopt.
We onderzoeken en voeren pilots uit met (circulaire) innovaties zoals de poederkoolinstallatie met Dunea-kool op awzi Gouda en "ionenwisselaar Velsen", een zuiveringstechniek waarbij minder CO_2 vrijkomt.		Het onderzoek in Gouda loopt, maar vraagt nog een aantal maanden verlenging. Het ionenwisselingspilotonderzoek is inmiddels succesvol beëindigd en de pilotinstallatie is weggehaald. Stowa rapportage volgt uiterlijk begin van het tweede kwartaal van 2026.
In 2025 verhogen we de betrouwbaarheid van de geplaatste lachgasmeters. Ook zorgen we voor het versnellingsprogramma voor ammonium- en nitrietmeters op deze drie locaties en op Leiden-Zuidwest plaatsen we een gasfase-lachgasmeter.		De betrouwbaarheid van de metingen wordt over het algemeen als voldoende beoordeeld. Voor de benodigde meetapparatuur zijn offertes aangevraagd en er hebben veldbezoeken plaatsgevonden. De opdrachten zijn op tendernet gezet en verwachtte bestelling begin januari.
4. We innoveren Om de zuiveringsprestaties te blijven verbeteren, te voldoen aan toekomstige wet- en regelgeving en/of efficiënter te kunnen werken, besteedden we aandacht aan de volgende innovaties en pilots.		
We doen een *full scale* pilot op awzi Gouda om met gerecirculeerde poederkool van Dunea medicijnresten uit het afvalwater te verwijderen.		Het onderzoek loopt, maar vraagt nog een aantal maanden verlenging. Een mogelijke showstopper is de vergunningverlening door de OD voor het toepassen van slurry (als afvalstof).
We werken stapsgewijs naar AMC-software om onze zuiveringen beter te laten werken, om de effluentkwaliteit te verbeteren.		De planning voor het stap voor stap werken met de AMC-software loopt op koers. In het eerste halfjaar is de marktverkenning afgerond en is de governance ingericht. De besturen van zowel Rijnland als HHSK hebben krediet toegekend aan dit project. De aanbesteding is in december 2025 gestart. AMC loopt tot op heden volgens planning.
We werken samen met vijf waterschappen en Evides, Delfluent Services, Royal HaskoningDHV en de TU Delft aan het revolutionaire concept van Continu Nereda (projectnaam HARKOS).		De fullscale pilotinstallatie wordt gerealiseerd in Wijk bij Duurstede. De installatie is naar verwachting in 2027 operationeel.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We werken samen met de TU Delft (Watermanagement, AI for Sustainable Water Management) en andere partners aan innovaties binnen het Innovation Center for Artificial Intelligence (ICAI-labs).		Het proces is nog gaande; de subsidieaanvraag is ingediend en bevindt zich momenteel in afwachting van goedkeuring.
Samen met PWN Technologies, Nijhuis Water, collega-waterschappen en Stowa doen we onderzoek op awzi Velsen naar een nieuwe manier van stikstofverwijdering door ionenwisselingshars.		Het pilotonderzoek na de eerste zuiveringsstap (A-trap) op Velsen is inmiddels succesvol beëindigd en de pilotinstallatie is weggehaald. De Stowa-rapportage volgt uiterlijk begin van het tweede kwartaal. Aanvullend pilotonderzoek op voor bezonken afvalwater bij Rijn & IJssel is gestart en loopt tot medio 2026. Het ionenwisselingsconcept is eveneens een sleuteltechnologie in het begin 2026 gestarte vijfjarig onderzoeksprogramma Zuivering van de Toekomst.
Samen met het Ministerie van Defensie (Koninklijke Marine) en enkele andere waterschappen werken we aan een praktijkopstelling om versnelde veroudering te simuleren om daarmee voorspellend onderhoud te ontwikkelen.		We hebben een mobiele opstelling gebouwd. Het project staat eind 2025 *on hold* in verband met intern capaciteitstekort.
We doen onderzoek naar het verminderen van de uitstoot van lachgas in de waterketen.		Het meten van de lachgasuitstoot bleek ingewikkelder dan verwacht. In samenwerking met het team dat gaat over de plaatsing additionele meters t.b.v. lachgasmetingen is er ook naar de betrouwbaarheid gekeken; deze is significant beter. De memo met de eerste uitkomsten van lachgasmetingen is verplaatst naar medio 2026, in samenspraak met het versnellingsprogramma.
We onderzoeken de bouw van een aquathermie-installatie op awzi Leiden-Noord in samenwerking met Vattenfall.		Vattenfall breidt haar project om warmte uit afvalwater te winnen uit met een grotere installatie. Dit vraagt aanpassingen in het ontwerp en leidt tot vertraging, maar levert uiteindelijk een beter resultaat op.

Programmajaarverslag 2025
Thema Rijnland circulair en klimaatneutraal

Rijnland circulair en Klimaatneutraal
Portefeuillehouder: Hans Schouffoer

Doel
We zetten samen met de omgeving in op circulair werken door de kringloop van water, energie en grondstoffen zoveel mogelijk te sluiten. De activiteiten en de bijbehorende kosten om hier te komen staan in de diverse bestuursprogramma's. De meeste maatregelen vallen onder het programma Waterketen.
De VV heeft als doel vastgesteld dat Rijnland in 2050 volledig circulair is. Dit betekent honderd procent hernieuwbaar, emissieloos en afvalvrij.

Algehele stand eind 2025
We werken aan de uitvoering van het actieplan Rijnland Circulair. Onderdelen hiervan zijn circulair assetmanagement, de opzet van de monitoring en kennisontwikkeling. De weg naar energieneutraliteit staat onder druk door toenemend verbruik en uitdagingen rond energieopwekking (vergunbaarheid van wind, netcongestie). De verkenning naar nieuwe locaties laat zien dat nieuwe routes nodig zijn om het doel binnen bereik te houden. De verkenning worden ambtelijk voorbereid.

Indicatoren

Omschrijving	Score	Doel 2025	Realisatie 2025
Energie-neutraliteit		65%	**Tussen 50% en 55%***

**De officiële cijfers op het gebied van energieneutraliteit worden jaarlijks in september gerapporteerd door de Unie van Waterschappen. Deze cijfers hebben altijd betrekking op het voorgaande jaar (het lopende jaar is immers nog niet afgerond). We verkennen momenteel de mogelijkheden om al in een eerder stadium, liefst doorlopend, opwek en verbruik van energie in beeld te brengen. Dit zal ons beter in staat stellen om vroegtijdige indicaties van de officiële cijfers te geven.*

Belangrijkste resultaten 2025

- **We realiseren zonneweides op de awzi's Alphen Kerk en Zanen en Alphen Noord, zie programma Waterketen.**
  Beide zonneweides zijn opgeleverd en operationeel.

- **We realiseren zonnepanelen op alle geschikte daken.**
  Dit wordt meegenomen in lopende projecten, maar heeft onvoldoende mogelijkheden om als zelfstandig project te worden opgepakt. Dit komt door minder gunstige businesscases, veroorzaakt door lage teruglevertarieven en beperkingen door netcongestie.

- **We starten met de voorbereiding van de aanleg van twee zonneweides en met het project Zon op dak, zie programma Waterketen.**
  Zonneprojecten zijn in voorbereiding voor Zwanenburg en Velsen, hiervoor gelden dezelfde aandachtspunten als voor Zon op dak. We kijken welke maatregelen we kunnen nemen om de gevolgen te beperken. In Velsen moet het aantal zonnepanelen als gevolg van netcongestie bijvoorbeeld worden gehalveerd.

- **We zetten een monitoringssystematiek op voor Rijnland Circulair.**
  Er zijn verschillende scenario's ontwikkeld na intern en extern onderzoek. Door de complexiteit van het onderwerp zijn er binnen de sector geen kant-en-klare voorbeelden van circulaire monitoring die Rijnland eenvoudig kan overnemen. Er is gekozen voor het groeimodel waarbij landelijk aangesloten wordt bij de ontwikkeling van uniforme indicatoren. Zo is er inzicht, kan er bijgestuurd worden en sluiten we aan bij de sector.

- **We voeren het actieplan Circulair uit.**
  Er wordt in de verschillende beleidsprogramma's gewerkt aan de uitvoering van de acties uit het in 2024 vastgestelde actieplan. Ook is een start gemaakt aan een update van het actieplan.

Programmajaarverslag 2025
Thema Rijnland circulair en klimaatneutraal

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. We streven naar energieneutraliteit Rijnland streeft naar energieneutraliteit in 2030. In 2025 zijn we dit voor 65%. Het door de VV vastgestelde uitvoeringsprogramma bestaat uit een mix van maatregelen voor energiebesparing en energieopwekking (zon, wind en biogas). Nieuwe opgaven, zoals het verwijderen van medicijnresten, kosten veel energie. Dit zullen we dus ook moeten compenseren om energieneutraal te worden. In principe binnen het project waar we die nieuwe opgaven realiseren, maar dat is niet altijd mogelijk. Daarnaast kunnen projecten om energie op te wekken, vertraging krijgen bijvoorbeeld in de vergunningprocedures. De maatregelen die we in 2025 (en verder) uitvoeren, staan in de verschillende bestuursprogramma's. Daarnaast willen we een actieve bijdrage leveren aan de energietransitie in de regio, vooral door de inzet van warmte uit water (aquathermie). Bijvoorbeeld door met warmte uit awzi Leiden-Noord ruim duizend woningen te verwarmen in Oegstgeest. In de komende jaren gaan we hiermee door. We werken in de regio samen met gemeenten, provincie en netbeheerders aan de Regionale Energiestrategie (RES), energiegebruik in de eigen bedrijfsvoering en het uitbestede werk (baggeren, schonen). Met het huidige energieprogramma hebben we daarmee al 30% CO_2-reductie bereikt.		
Rijnland streeft naar energieneutraliteit in 2030. In 2025 zijn we dit voor 65%.		De huidige strategie om duurzame energie op te wekken op eigen terrein haalt de doelen niet. Netcongestie, marktontwikkelingen en bezwaren uit de omgeving beperken de mogelijkheden van zon en wind. In 2026 breiden we de blik uit naar opwek buiten eigen terrein, om het doel in 2030 alsnog te kunnen halen.
We willen een actieve bijdrage leveren aan de energietransitie in de regio, vooral door de inzet van warmte uit water (aquathermie).		Met de introductie van de Wet collectieve warmte verandert de rol van Rijnland bij aquathermie: de gemeente voert de regie, het waterschap is houder van een van de bronnen die de gemeente kan aanwenden. Om de kans op benutting van het aquathermiepotentieel te maximaliseren, zetten we in op het faciliteren van gemeenten door het delen van kennis en signaleren van meekoppelkansen.
2. We verminderen emissies en streven naar klimaatneutraliteit Rijnland streeft naar klimaatneutraliteit in 2035 conform de ambitie van de Unie van Waterschappen. In het Klimaatakkoord is daarom als tussendoel 49% CO_2-reductie t.o.v. 1990 afgesproken. Het gaat daarbij om zg. CO_2-equivalenten, dus ook andere broeikasgassen zoals methaan en lachgas. Ruim 88% van de broeikasgasemissies betreft methaan en lachgas uit het zuiveringsproces. Technieken ontbreken nog om deze broeikasgassen duidelijk te verminderen. Innovaties kunnen bovendien mislukken of minder goed werken dan verwacht. De komende jaren moeten we dus met anderen onderzoeken en experimenteren met nieuwe technieken. De overige 12% emissies gaan over CO_2. Ongeveer de helft van de CO_2-uitstoot van Rijnland is gerelateerd aan het energiegebruik in de eigen bedrijfsvoering en het uitbestede werk (baggeren, schonen). Met het huidige energieprogramma hebben we daarmee al 30% CO_2-reductie bereikt.		
We verminderen emissies en streven naar klimaatneutraliteit.		De uitstoot van lachgas en methaan zitten in de onderzoeksfase waardoor concrete maatregelen niet op korte termijn verwacht worden. Emissieloos werken wordt door de implementatie van het plan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) steeds meer uitgevraagd.
3. We verlagen de hoeveelheid afval die we produceren en de hoeveelheid primaire grondstoffen die we gebruiken Rijnland is in transitie naar een circulair waterschap in 2050. Daarom sluiten we zoveel mogelijk de kringlopen van water, energie en grondstoffen. Onderdeel hiervan is dat we minder primaire grondstoffen gebruiken maar in plaats daarvan hergebruikte of hernieuwbare varianten. In 2020 had 98,5% van alle grondstoffen die Rijnland inkocht nog een primaire oorsprong.		
We implementeren de maatregelen uit het actieplan Circulair en ontwikkelen nieuwe maatregelen in lijn met het in 2024 vastgestelde afwegingskader Circulair.		Er wordt in de verschillende beleidsprogramma's en BOD gewerkt aan de uitvoering van de acties van het actieplan. Het afwegingskader wordt nog niet overal gebruikt doordat het nog niet in de bestaande structuren is ingebed. Daar is aan gewerkt, o.a. door dit in te bedden in het assetmanagementsysteem.
We ontwikkelen monitoring voor circulariteit.		Er zijn verschillende opties uitgewerkt en gekozen voor het groeimodel met een aantal transitie indicatoren die het circulair werken stimuleren. Via een werkgroep van de Unie van Waterschappen zal gezamenlijk gewerkt worden aan uniforme indicatoren om toe te voegen aan de klimaatmonitor.
We besteden ons werk zo veel mogelijk circulair aan.		We zetten duidelijke stappen in circulair aanbesteden. Bij GWW-projecten (Grond-, Weg- en Waterbouw) nemen we circulaire eisen en gunningscriteria inmiddels structureel op. Voor andere aanbestedingen bepalen we per geval hoe circulariteit het meest effectief kan worden

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		meegenomen. Steeds meer projecten passen circulaire elementen toe, zoals minimale MVO-eisen en het stimuleren van marktpartijen in hergebruik en levensduurverlenging. Daarmee werken we zichtbaar toe naar onze ambitie om in 2050 volledig circulair te zijn.

Programmajaarverslag 2025
Water en bodem sturend

Water en bodem sturend
Portefeuillehouder: Marjon Verkleij-Lemmers

Klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen maken het uitvoeren van de waterschapstaken steeds moeilijker. Daarom stellen we duidelijke regels en kaders vast. We spreken onze partners daarop aan en stimuleren hen tot een klimaatrobuuste ruimtelijke inrichting.

Doel
Alle gebieden in Rijnland zijn in 2050 klimaatbestendig. Dit betekent dat:
- Alle nieuw te ontwikkelen gebieden in Rijnland klimaatbestendig worden ingericht;
- Alle bestaande gebieden stap voor stap klimaatbestendig worden gemaakt.

Algehele stand eind 2025
Op 15 mei organiseerde Rijnland het Kenniscongres Water & Bodem en Ruimtelijke Ordening. Het doel was om de verbinding tussen gemeenten en Rijnland te verbeteren, en in het bijzonder tussen de domeinen water en ruimtelijke ordening. Het congres is positief ontvangen. Op 10 september gaf Rijnland mede vorm en inhoud aan het bestuurlijk Holland Rijnlandcongres over water in de ruimtelijke ordening. De boodschap van het congres was dat een klimaatbestendige inrichting een gezamenlijke opgave is. Ook werd de oproep gedaan om hier als regio zelf aan te werken en niet te wachten op het Rijk.

In 2025 heeft Rijnland bijgedragen aan de 'water en bodem sturend'-onderlegger van de provincie Zuid-Holland, waarin is aangegeven welke gebieden zich lenen voor welke ruimtelijke ontwikkelingen. Binnen het Deltaprogramma Centraal Holland is een maatregelenpakket voor wateroverlast vastgesteld. Dit pakket is ingebracht in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving. De strategieën die de VV in 2026 gaat kiezen op basis van Toekomstgericht waterbeheer Rijnland (TGWR) vormen het uitgangspunt voor de verdere invulling van water en bodem sturend in de komende jaren.

Belangrijkste resultaten 2025

- **We dragen actief bij aan de voorbereiding, planvorming en toetsing van nieuwe gebiedsontwikkelingen.**
  Afgelopen jaar droegen we onverminderd bij aan de grootste gebiedsontwikkelingen binnen Rijnland: Valkenhorst in Katwijk, de Gnephoek in Alphen aan den Rijn en enkele in de Haarlemmermeer. Daarbij wordt ook vergunningverlening betrokken om te zorgen voor goede vergunningaanvragen.

- **We zorgen voor duidelijke beleidskaders en regels die bijdragen aan een klimaatbestendig gebied en watersysteem voor nu en later.**
  Met de Zuid-Hollandse waterschappen werken we aan een uniforme klimaatregel. Daarbij werken we aan het aanscherpen van de huidige waterbergingsregel (van 90 mm naar 115 mm) om als waterschappen gezamenlijk eensluidend aan te sluiten op de KNMI-scenarios voor later in deze eeuw.

- **We oefenen waar mogelijk invloed uit op aanscherping van provinciale en nationale beleidskaders en wet- en regelgeving die hieraan bijdragen.**
  De provincies Noord- en Zuid-Holland werken beide aan de herziening van de provinciale Omgevingsvisie (2025/2026). Rijnland speelt daar samen met andere waterbeheerders een actieve rol in.

- **We brengen de gevolgen van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI voor ons gebied in kaart, binnen het onderzoek 'Toekomstbestendig Watersysteem Rijnland'.**
  Zie voortgang in programma Voldoende water.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. We adviseren actief in (grote) ruimtelijke gebiedsontwikkelingen In het gebied van Rijnland wordt gewerkt aan enkele grote nieuwbouwprojecten (Valkenhorst, Gnephoek) en spelen vele kleinere gebiedsontwikkelingen. Ook zijn enkele gebieden aangewezen als NOVEX-gebieden[1] waarin de betrokken overheidspartijen samen een toekomstbeeld voor het gebied uitwerken. Als onderdeel van de Provinciale Programma's Landelijk Gebied (PPLG's) lopen verschillende gebiedsprocessen. In al deze projecten en processen brengen we het belang van water en bodem in. Als Rijnland willen we de initiatiefnemers richting meegeven. Voor concrete berekeningen en planuitwerkingen verwijzen we hen naar ingenieursbureaus.		

[1] Nationale OmgevingsVisie EXecutiekracht. In het programma NOVEX werken alle overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. Er zijn zestien aandachtsgebieden aangewezen, waaronder vier in Rijnlands gebied.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We participeren in de verdere uitwerking van de ontwikkelperspectieven voor de NOVEX-gebieden. Zoals in ieder geval het Noordzeekanaalgebied (NZKG), de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en het Groene Hart.		In beide NOVEX'en zijn dit jaar volgens planning en afspraak uitvoeringsagenda's gemaakt waarin water en bodem sturend als een van de leidende principes is meegenomen. Concreet resultaat daarvan is een traject dat dit voorjaar is gestart voor de mogelijke realisatie van een piekberging in de Houtrakpolder, in combinatie met natuur, recreatie én energievoorziening (een transformatorstation). Daarbij horen ook bestuurlijke gesprekken over de havenreservering die nu nog op deze polder zit.
We participeren actief in de uitwerkingen voor het gebied Centraal Holland in het Nationaal Deltaprogramma en werken mee aan de ruimtelijke voorstellen die de provincies Noord- en Zuid-Holland maken.		Deltaregio Centraal Holland focust zich op: - Een maatregelenpakket Wateroverlast dat is besproken met betrokken ministers in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving, bestaande uit o.a. capaciteitsvergroting van gemaal IJmuiden en grootschalige waterbergingslocaties (o.a. Houtrakpolder). Vervolg is een MIRT-verkenning (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) en het komen tot een financieringsstrategie. - Aanpak Zoetwater: landelijk ligt de aandacht op technische maatregelen in het watersysteem. Centraal Holland richt zich op bewustwording en agendering van aanpassing watergebruik, vergroten zelfredzaamheid gebruikers en de transitie van het toekomstige ruimtegebruik. Hiervoor is een samenwerkingsnetwerk in opbouw tussen vertegenwoordigers van gebruikers (o.a. agrarisch), het ruimtelijk domein en het waterdomein. - Herijking Deltabeslissing en Voorkeursstrategie Centraal Holland: op koers voor nationale vaststelling eind 2026. Beide provincies zijn aan de slag met de herziening van de provinciale Omgevingsvisie (2025/2026). Uitgangspunten WBS en vroege betrokkenheid van waterschappen in gebiedsprocessen worden daarin nu goed geborgd. We blijven daarnaast benoemen dat later ook maatschappelijke keuzes gemaakt moeten worden in (toekomstig) ruimtegebruik. Via de Unie doen we dat ook voor de Nota Ruimte. Kortgeleden is een succesvol samenwerkingstraject tussen provincie Zuid-Holland en waterbeheerders afgerond. Het resultaat is een rapportage met kaartmateriaal als onderlegger voor gebiedsprocessen in Zuid-Holland. De grote (toekomstige) opgaven in het watersysteem en de ruimtelijke reserveringen die nodig zijn voor toekomstige waterinfra zijn helder in kaart gebracht. Hierover wordt nu breed gecommuniceerd met alle partners en initiatiefnemers van gebiedsontwikkelingen in Zuid-Holland. Hiermee hebben we een goed instrument voor het gesprek over water en bodem in gebiedsprocessen.
We nemen actief deel aan de planontwikkeling en planuitwerking van de grootschalige woongebiedsontwikkelingen in ons gebied (Gnephoek in Alphen a/d Rijn en Valkenhorst in Katwijk), de verschillende gebiedsontwikkelingen in de Leidse regio en in de Haarlemmermeer en in de gebiedsprocessen die starten in de PPLG-gebieden Veenweiden, Kust en Duinen, Zuid-Kennemerland en Amstel-Meerlanden.		Rijnland neemt actief deel aan de ontwikkelingen van de Gnephoek en Valkenhorst. Bij Gnephoek heeft de gemeente het masterplan voorgelegd aan de gemeenteraad. De uitgangspunten van de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Gnephoek (BOOG) zijn daar goed in uitgewerkt. Bij Valkenhorst loopt de beoordeling van het waterhuishoudkundigplan. Dit is de basis voor de vergunningaanvraag. Daarnaast rondt het Rijksvastgoedbedrijf het rioleringsplan af om in 2026 afspraken te maken over het nog aan te leggen afvalwatertransportgemaal. Rijnland neemt ook actief deel in alle gebiedsprocessen van de PPLG's. In Zuid-Holland lopen gebiedsdekkende gebiedsprocessen, naast een aantal specifieke polderprocessen in de Drooggemaakte Polder aan de Westzijde te Aarlanderveen, de Polder Stein, de Polder Middelburg en Tempelpolder en polders in Kaag en Braassem en Zoeterwoude.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		Noord-Holland focust vooralsnog op een aantal gebieden met prioriteit, waarvan de Binnenduinrand het enige gebied binnen Rijnlands beheergebied is.
We blijven samenwerken met initiatiefnemers door middel van planadvies en met de gemeenten in de omgevingstafels (voortkomend uit de Omgevingswet).		De planadviseurs/vergunningverleners geven advies in de gemeentelijke waterspreekuren en bij vragen. We onderzoeken hoe we het beste ons advies kunnen inbrengen bij de omgevingstafels.
Met de gemeente Leiden gaan we onderzoeken wat het klimaatbestendig inrichten van bestaand gebied vraagt van de gemeente.		De gemeente Leiden heeft met hulp van Rijnland een intern rapport over Water in Leiden gemaakt als startdocument voor het aspect water in het omgevingsplan. Het 'water en bodem sturend'-principe is daarin uitgewerkt.
2. We ontwikkelen onze Rijnlandse beleidskaders verder Goede regelgeving is noodzakelijk om invloed uit te oefenen in gebiedsontwikkelingen en bij verzoeken tot aanpassing van ons watersysteem. Per 1 januari 2024 is de Waterschapsverordening de Rijnlandse Keur van kracht waarin een eerste set klimaatregels is opgenomen. Deze klimaatregels richten zich op het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag in grote toekomstige nieuwbouwwijken.		
In 2025 werken we een voorstel uit voor de uitbreiding van de klimaatregels in de Waterschapsverordening van Rijnland. Zie ook het hoofdstuk Waterveiligheid over het verplaatsen van de strandpaviljoens om duinaangroei te verbeteren.		Met de Zuid-Hollandse waterschappen werken we aan een uniforme klimaatregel voor waterbergend vermogen bij grote nieuwe ontwikkelingen. De huidige 90 mm wordt daardoor misschien 115 mm. Landelijk loopt een traject om tot uniforme klimaatregels te komen, voortkomend uit de afspraken uit de Woontop (STOER). Op basis hiervan werken we aan een voorstel voor de verdere ontwikkeling van klimaatregels in onze Waterschapsverordening.
3. We werken (mee) aan het beïnvloeden van provinciale en landelijke regelgeving In het najaar van 2022 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) een beleidsbrief over 'water en bodem sturend' aan de Tweede Kamer gestuurd. In deze brief staan nog geen afdwingbare regels. Samen met de Unie van Waterschappen en collega-waterbeheerders dringen we bij het ministerie aan om de uitgangspunten van het thema 'water en bodem sturend' ook juridisch een plek te geven in landelijke wet- en regelgeving. Als dit niet vastgelegd wordt in regels, bestaat het risico dat Rijnland niet genoeg eisen kan stellen aan ontwikkelingen in ons gebied. In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet-Schoof staat dat het transitiefonds landelijke gebied vervalt, waaruit ook de NPLG-maatregelen zouden worden gefinancierd.		
We vragen het Rijk en provincies (in Unie-verband en met andere belanghebbenden) om Rijksgelden beschikbaar te stellen voor maatregelen uit de kaderbrief Water en bodem sturend. Bijvoorbeeld het tegengaan van bodemdaling in het veenweidegebied, maatregelen voor drinkwaterbesparing bij nieuwbouw én voor capaciteitsinzet vanuit de waterschappen voor de gebiedsprocessen volgend uit het NPLG.		Het Transitiefonds Landelijk Gebied is door het kabinet afgeschaft. Hierdoor zijn er bij het Rijk geen middelen voor watermaatregelen en capaciteitsinzet in het landelijk gebied of voor de uitwerking van de brief Water en bodem sturend.
We vragen het ministerie van I&W (in Unie-verband en met andere partijen) om de uitgangspunten van de brief Water en bodem sturend, en de richtlijnen van de 'Maatlat groene klimaat adaptieve gebouwde omgeving' ook juridisch te verankeren in nationale wet- en regelgeving (o.a. Bouwbesluit).		De Zuid-Hollandse waterschappen hebben met de provincie klimaatregels geformuleerd gebaseerd op de landelijke maatlat. Dit zal een juridische verankering moeten krijgen in de herziening van het Omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland (zie hierboven). Inmiddels is, gecoördineerd door de Unie, ook een landelijk traject gestart om tot landelijke uniforme klimaatregels te komen (voortkomend uit de afspraken uit de Woontop (STOER)). Rijnland doet hier actief aan mee. Verankering van klimaatregels in nationale wet- en regelgeving (o.a. Bouwbesluit) gaat via de Unie. In de afgelopen politieke constellatie ligt de focus echter op snel, goedkoop en met zo min mogelijk regels, waardoor klimaatregels toevoegen niet nadrukkelijk wordt nagestreefd.

Programmajaarverslag 2025
Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)
Portefeuillehouders: Rogier van der Sande, Marjon Verkleij-Lemmers, Jan de Vries

Doel: Rijnlandbrede sturing en ondersteuning, gericht op het realiseren van de doelen uit WBP6 en coalitieakkoord, door een effectieve en efficiënte organisatie.

Een deel van Rijnlands activiteiten is overkoepelend of ondersteunend aan de hele organisatie. Voor zover deze activiteiten niet vallen onder een van de primaire programma's zijn deze ondergebracht in bestuursprogramma Bestuur, organisatie en dienstverlening.

Algehele stand eind 2025
We hebben dit jaar een flink aantal resultaten weten te behalen. Hieronder volgt een update van de lopende projecten en specifieke activiteiten. Na ontvangst van een positieve omgevingsvergunning zijn alle aanbestedingsdocumenten voor de aanleg van nieuwe warmte-koudebronnen voor het hoofdkantoor gereed gemaakt. In de eerste weken van 2026 starten we met de aanbesteding. Het project Gebouw Beheers Systeem (GBS) is overgedragen aan de staande organisatie. In dit project hebben we de verouderde installatie op het hoofdkantoor vervangen om zo te zorgen voor een juist ARBO-werkklimaat (o.a. het vervangen van het luchtventilatiesysteem, de daglichtregeling en regelaars en regelkasten in technische ruimtes).

In het project Fysieke Toegang bereiden we het laatste deelproject voor. Hierbij houden we rekening met de nieuwe Europese CER-richtlijn voor fysieke kritische objecten. Deze worden naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 opgenomen in de Nederlandse wetgeving. De eerste risicoanalyses zijn inmiddels uitgevoerd en we zijn gestart met de inventarisatie van de scope. Dit loopt door in 2026 en zal dat jaar afgerond worden met een kredietaanvraag. Ook hebben we een inventarisatie uitgevoerd naar de staat van de assets die binnen de directie Bedrijfsvoering vallen (o.a. kantoorlocaties). We zijn blij met het verbeterde inzicht, gecomprimeerd tot een langetermijn-assetplanning (LTAP) voor onderhoudswerkzaamheden. In 2026 werken we verder aan een juiste inrichting om het beheer en onderhoud op eenzelfde niveau te brengen als in het primaire proces (assetmanagement).

Financieel x € 1miljoen

Omschrijving	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**1,6**	**1,8**	**0,3**	**116%**
Exploitatielasten	60,3	59,9	-0,4	99%
Exploitatiebaten	-8,7	-9,5	-0,9	110%
Netto Exploitatiekosten	**51,7**	**50,4**	**-1,3**	**98%**

Indicatoren

Rijnland heeft 956 mensen in dienst: 890 voltijdsequivalenten (fte), waarvan 44 fte inhuur (5%). Organisatiebreed zijn deze mensen aan het werk voor onder meer beleid, projecten, beheer, onderhoud, bedrijfsvoering, bestuur, organisatie en dienstverlening, met de bijbehorende faciliteiten.

Belangrijkste resultaten 2025

- **We spelen in op de veranderende arbeidsmarkt, met krapte en hogere kosten.**
  In 2025 heeft onze arbeidsmarktstrategie verder vormgekregen door de arbeidsmarktcampagne *Klaar voor het échte waterwerk*. Daarnaast zetten we volop in op campusrecruitment (het aantrekken van jonge talenten) en is ons een eigen traineeprogramma van start gegaan met vier trainees.

- **We zetten veiligheid voorop.**
  We hebben dit jaar veel aandacht besteed aan het directiespeerpunt *veilig werken*, waardoor de veiligheid en veiligheidscultuur substantieel zijn verbeterd. Om onze veiligheidsprestatie verder te verbeteren, organiseren we een paar keer per jaar een Safety Walk. Tijdens een Safety Walk bezoekt een directielid, manager/teamleider, bestuurder en een veiligheidskundige een locatie van Rijnland om daar het gesprek over veiligheid aan te gaan. De eerste veiligheidstraining 'Zien, handelen, leren' is door alle medewerkers, voor wie die relevant is, gevolgd en ook de vervolgtrainingen zijn gepland. Ook heeft Rijnland een groep met veiligheidsambassadeurs opgebouwd. We hebben een goede overlegstructuur onder een Stuurgroep, onder de directeur bedrijfsvoering, en een gedegen monitoring op o.a. de risico-inventarisatie en evaluatie, opleidingen en incidentmeldingen. We werken met een concreet verbeterplan naar trede drie op de

Veiligheidscultuurladder (Safety Culture Ladder). De audit vindt begin 2026 plaats. De thema's eigenaarschap, het beperken van vrijblijvendheid en leiderschap zijn hierin bepalend.

- **We gaan door met de digitale transformatie en ontwikkeling van datagestuurd werken.**
  We werken toe naar een datagestuurd waterschap onder het motto 'digitaal voorop' en bouwen daarmee voort op de Nota Digitaal op Koers en de D&H-keuze van juni voor een innovatiebouwer. Het programma Digitaal Verandervermogen is voor de zomer van start gegaan met een kick-off en er zijn al drie koplopergroepen actief. Daarnaast hebben we het jaar afgesloten met een VV-sessie en een training voor D&H. Hiermee zijn we gestart met de voorbereiding van alle collega's op de digitale wereld van morgen. De invloed en het gebruik van AI speelt hierbij een belangrijke rol. Ook is kritisch gekeken naar alle applicaties, waarbij de nadruk lag op doelmatigheid, met als resultaat een reductie van meer dan honderd applicaties. We zijn goed op weg om op het gebied van digitale weerbaarheid de belangrijkste apps (vb. Prosa, BOSBO en LCMS) op BIO-niveau 4 te laten scoren. Wij hebben eind 2025 onze eigen interne audit gedaan, de verbeterpunten daaruit lossen we in 2026 op. We zijn positief gestemd om in 2026 bij de externe audit aantoonbaar BIO-4 te scoren.

- **We geven goede ondersteuning aan de overige Rijnlandbrede onderwerpen.**
  Door de vele maatschappelijke ontwikkelingen staat Rijnland voor een grote opgave die we niet alleen kunnen realiseren. Daarom werken we slim en efficiënt samen met marktpartijen zoals leveranciers, adviesbureaus en aannemers, om belangrijke thema's verder te brengen. Dit is vastgelegd in het document 'Rijnland en de markt'. waaraan we uitvoering geven. We hebben oog voor innovaties en zetten pilots op, die ons werk mogelijk duurzamer, beter en efficiënter maken.

  Kijkend naar publiekscommunicatie besteedden we regelmatig aandacht aan Rijnland 770, is de eerste fietsroute gelanceerd en namen we deel aan de Open Monumentendag. Onze eigen open dag was ook zeer succesvol. Daarnaast ontwikkelen we onze calamiteitenzorg. We hebben ons calamiteitenplan geüpdatet en hebben extra aandacht voor weerbaarheid in het algemeen, zeker in combinatie met het verhoogde dreigingsniveau. Hier hebben we een apart onderzoek naar gedaan. Begin 2026 start een projectleider Weerbaarheid die het thema verder zal uitwerken.

Financieel

Exploitatie x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Exploitatielasten	54,7	50,6	60,3	59,9	0,4	0,7%
Exploitatiebaten	-8,7	-0,7	-8,7	-9,5	0,9	-9,1%
Netto exploitatiekosten	**45,9**	**49,9**	**51,7**	**50,4**	**1,3**	**2,5%**

De kosten voor het programma BOD zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot. De ICT-kosten vallen € 1,4 miljoen lager uit. Dit komt voornamelijk door latere levering van servers (januari 2026) en lagere telefoniekosten. Afgelopen jaar zijn er veel verbindingen opgeheven en correcties geboekt (creditnota's). Daarnaast zijn dure datacenterverbindingen opgezegd in verband met migratie naar het nieuwe datacenter. Overige lagere kosten zijn ontstaan door minder kosten aan ICT-projecten. De invorderingsopbrengsten vallen € 0,5 miljoen hoger uit vanuit de BSGR. Dit betreft hogere opbrengsten voor incassokosten die de BSGR oplegt aan inwoners die niet of te laat betalen. We hebben afgelopen jaar € 0,4 miljoen minder uitgegeven aan onderzoeken. De kosten aan het gebouwbeheersysteem vielen € 0,3 miljoen hoger uit. Er is ook € 1,0 miljoen meer geboekt voor toevoegingen aan voorzieningen. Het gaat hier om een extra storting in de voorziening voor pensioenen voor de voormalige en huidige dagelijks bestuurders. Als laatste is er een meevaller van € 0,3 miljoen op meerdere kleinere overige kosten en opbrengstensoorten.

Investeringen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Bruto investeringen	**3,2**	**1,6**	**2,5**	**1,8**	**0,3**	**116%**
Bijdragen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Netto investeringen	3,2	1,6	2,5	1,8	0,3	116%

De investeringsuitgaven zijn € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Hieronder volgt een toelichting.

<u>Cluster bedrijfsvoering</u> -/- € 0,3

Voor het project Gebouw Beheer Systeem is zowel in de voorjaarsburap als in de zomerburap gemeld dat de lamellen pas in 2025 geleverd zouden worden, waardoor de prognose van € 1,1 miljoen van 2024 is doorgeschoven naar 2025 (oorspronkelijk waren er geen uitgaven begroot in 2025). De uitgaven in 2025 zijn uiteindelijk uitgekomen op € 0,8 miljoen. Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting betekent dit een nadeel van € 0,8 miljoen.

Voor het project Rijnland Hybride is in de voorjaarsburap en in de zomerburap gemeld dat de afrekening van de meubelbouwer doorgeschoven is naar 2025, omdat enkele meerwerken alsnog in 2025 betaald zijn (€ 0,1 miljoen). Oorspronkelijk waren geen uitgaven begroot in 2025. Dit betekent een nadeel van € 0,1 miljoen. Voor het project Fysieke toegang vielen de uitgaven € 0,1 miljoen hoger uit dan oorspronkelijke begroot, maar blijven we binnen het krediet.

Voor het project nieuwe bronnen vallen de uitgaven € 0,7 miljoen lager uit dan oorspronkelijk begroot. Dit is eerder gemeld in de zomerburap. Vanwege vertraging bij het verkrijgen van de benodigde vergunning van de omgevingsdienst was het niet haalbaar om deze begrote uitgaven dit jaar te voldoen. De aanbestedingsdocumenten zijn afgerond en de aanbesteding start direct in 2026, de uitgaven schuiven door.

Totaal **-/- € 0,3**

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
1. We spelen in op de veranderende arbeidsmarkt		
We zorgen voor een passend personeelsbestand		
Net als in veel andere sectoren is het lastig om sommige vacatures binnen redelijke termijn in te vullen. Dit komt onder andere door de krapte op de arbeidsmarkt, die waarschijnlijk nog een tijd aanhoudt. Het vasthouden van goed, ervaren en gekwalificeerd personeel blijft de basis van ons HRM-beleid. We streven ernaar om het percentage uitgestroomde medewerkers ten opzichte van de bezetting onder de 10% te houden. Hierbij houden we rekening met de voorziene uitstroom richting de AOW. Het personeelbestand moet passen bij de taak van de organisatie. We kijken continu of het werk slimmer en effectiever kan. Ook zorgen we voor voldoende capaciteit, bijvoorbeeld voor de extra doelstellingen uit het coalitieakkoord. De doelstelling is om over vijf jaar de beste werkgever in de regio te zijn. Onze medewerkers voelen zich gezien en gewaardeerd. Het is vanzelfsprekend dat zij verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen inzetbaarheid en (loopbaan)ontwikkeling. In 2025 richten we ons op het volgende (continuering ingezette koers).		
We zijn een goede en aantrekkelijke werkgever		
We zetten Rijnland als werkgever nadrukkelijker op de kaart op de arbeidsmarkt. Dat doen we door herkenbare profilering.		Er is een arbeidsmarktcommunicatiestrategie ontwikkeld, gebaseerd op drie doelstellingen: employer branding, employee relationship management en directe werving en behoud. Op 6 maart 2025 is tijdens een interne opleiding door hoogheemraad Marjon Verkleij de arbeidsmarktcampagne *Klaar voor het échte waterwerk* onthuld.
We werven actief en innovatief, met een zorgvuldige selectie. Zo loopt de doorlooptijd van vacatures niet op en blijft deze onder onze huidige norm van 70 dagen.		De doorlooptijd is gedaald van 72 (2024) naar 59 dagen, ruimschoots onder doelstelling van <70 dagen. De vervullingsgraad is in 2025 iets gedaald. Dit komt vooral door de hogere aantallen opengestelde vacatures in het vierde kwartaal.
We werken actief aan het boeien en binden van onze huidige medewerkers.		We laten nog steeds goede verloopcijfers zien (<9%, inclusief uitstroom richting AOW). We zijn in 2026 begonnen met een zogenaamde 'pulsemeting'; de Peilstok. De eerste resultaten zijn bemoedigend; gemiddeld genomen is de Rijnlander zeer tevreden met het werk en de organisatie.
Gezien onze leeftijdsopbouw en verwachte uitstroom van gepensioneerden richten we ons ook op de werving van jong talent, door actief samen te werken met scholen en universiteiten. Zo zetten we in op campusrecruitment, stages en een traineeprogramma.		Campus: voor het eerst is er een volledige jaargang lang aandacht geweest voor campusrecruitment. Op diverse hogescholen en universiteiten zijn evenementen bezocht en ons eigen Rijnland Traineeship is gelanceerd.
We zorgen voor diversiteit, inclusie en sociale veiligheid		
We gaan door met ons meerjarenprogramma Verschil Verrijkt om de meerwaarde van diversiteit in onze organisatie te benutten.		In 2025 is verder gewerkt aan een organisatie waarin iedereen gelijkwaardig kan deelnemen. Met activiteiten zoals gastsprekers, een cursus gebarentaal, de diversiteitsdag en de training Generatieproeverij is het gedachtegoed Verschil Verrijkt verder versterkt. Ook zijn in teamsessies stappen gezet om (psychologische) veiligheid te vergroten.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
We laten het aantal Participatiewet-banen toenemen van 21 naar 26 (quotum 2026 = 32).		Rijnland is 2025 gestart met 26,4 gerealiseerde banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en geëindigd met 33,48 gerealiseerde banen. Hiermee heeft Rijnland het quotum van 32 banen te realiseren voor 1 januari 2026 ruimschoots behaald.
We werken aan wendbaarheid en inzetbaarheid		
We sturen op een ziekteverzuimpercentage van maximaal 4%.		De belangrijkste indicator om het verzuim te meten is het voortschrijdende verzuimpercentage. Dat is het gemiddelde verzuim berekend over de periode van de afgelopen 12 maanden. De seizoensinvloeden op het verzuim zijn op die manier niet van invloed op het percentage. Het voortschrijdende verzuimpercentage was eind 2025 4,1%.
We blijven het eigenaarschap van medewerkers voor persoonlijke ontwikkeling actief stimuleren met de voortzetting van het programma Rijnlander op Weg.		Inzetbaarheid blijft een speerpunt in de HR-visie en is verankerd in de kerncompetenties van Rijnland. In het opleidingsaanbod zijn gerichte interventies opgenomen die medewerkers ondersteunen bij hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Teams worden actief uitgenodigd om met elkaar te reflecteren op de toekomst van werk en wat dit betekent voor hun gezamenlijke opgave, taakverdeling en rollen.
We innoveren de monitoring en sturing Om bovenstaande resultaatafspraken goed te kunnen monitoren en erop aan te sturen, gaan we door met het ontwikkelen van het HR-dashboard (Metrics) voor leidinggevenden en HR-professionals. Op die manier werken we meer datagedreven. Daarnaast meten we hoe Rijnland presteert in relatie tot de sector op relevante HR-gebieden. Dat doen we via de HR-sector waterschappen databank van het A&O-fonds. Met het medewerkersonderzoek van Effectory stellen we vast of we het World-class Workplace-keurmerk kunnen opspelden in 2030.		
We innoveren de monitoring en sturing.		Er komen steeds meer rapportages beschikbaar binnen de nieuwe eHRM-omgeving. Op basis hiervan kunnen we de meeste HR-kentallen delen met de organisatie. We bouwen zelf aan een omgeving waarin we realtime de beschikking hebben over de HR-kentallen.
2. We zetten veiligheid voorop		
We beschermen mensen		
We beschermen mensen door goede arbeidsomstandigheden en sociale veiligheid. Rijnland heeft de afgelopen twee jaar een impuls gegeven aan veilig werken en blijft dat de komende jaren doen.		Het onderwerp veilig werken blijft een belangrijk speerpunt binnen Rijnland en daar is veel aandacht voor.
Het aantal ongevallen met letsel of verzuim is gelukkig laag. Toch willen we de risico's verder beperken. Zo pakken we de knelpunten uit de risico-inventarisatie & evaluatie 2022 risico-gestuurd aan, en hebben we het Arbobeleid herzien en goed leesbaar gemaakt (ArboKompas). We zijn het eens met de Governance Code Veiligheid in de Bouw en voeren daarmee actief inkoopbeleid op veilig en gezond werken. En we hebben een veiligheidsoverlegstructuur en monitoringssystematiek draaiend.		We hebben dit jaar veel aandacht besteed aan het directiespeerpunt Veilig Werken, waardoor de veiligheid en veiligheidscultuur substantieel is verbeterd. Om onze veiligheidsprestatie verder te verbeteren, organiseren we een paar keer per jaar een Safety Walk. Tijdens een Safety Walk bezoekt een directielid, manager/teamleider, bestuurder en een veiligheidskundige een locatie van Rijnland om daar het gesprek over veiligheid aan te gaan. Ook heeft Rijnland een groep met veiligheidsambassadeurs opgebouwd. We hebben een goede overlegstructuur onder een Stuurgroep, onder de directeur bedrijfsvoering, en een gedegen monitoring op o.a. de risico-inventarisatie en evaluatie, opleidingen en incidentmeldingen. De thema's eigenaarschap, het beperken van vrijblijvendheid en leiderschap zijn hierin bepalend.
Het doel is om te groeien naar trede 3 op de Veiligheidscultuurladder (Safety Culture Ladder) in 2026. In 2024 is een nulmeting gedaan, waarbij we op trede 2,5 zijn gekomen. Het bereiken van trede 3 op 1 januari 2026 is daarmee haalbaar.		We hebben goede stappen voorwaarts gezet en werken met een concreet verbeterplan naar trede 3 op de Veiligheidscultuurladder (Safety Culture Ladder). De audit vindt begin 2026 plaats.
We zijn gestart met een concreet verbeterplan, waarin eigenaarschap, beperken van vrijblijvendheid en leiderschap bepalend zijn. Ook een verbindende communicatie tussen beleid en uitvoering en management en medewerkers is belangrijk. Nadat		De eerste veiligheidstraining 'Zien, handelen, leren' is door alle relevante medewerkers gevolgd en ook de vervolgtrainingen zijn gepland en worden via maatwerk per team uitgevoerd.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
alle medewerkers voor wie de relevant is de veiligheidstraining 'Zien, handelen, leren' hebben gevolgd en een groep veiligheidsambassadeurs aan het werk is, geven we vervolg aan de training met maatwerk voor de relevante teams. De Stuurgroep Veilig Werken, onder voorzitterschap van de directeur bedrijfsvoering, zorgt voor aansturing van de verschillende activiteiten.		
We zorgen voor betrouwbare, veilige en robuuste ICT We beschermen bedrijfsinformatie en persoonsgegevens door digitale veiligheid, informatiebeveiliging en privacy		
De aandacht voor de komende jaren ligt op het continu bewaken en verbeteren van onze op risico gebaseerde informatieveiligheid (BIO-niveau 3 tot 4) en het beheersbaar maken van de applicatiekosten. We bouwen voort op de Nota Digitaal op Koers aan een betrouwbare, veilige en robuuste ICT waarin we business en IT integraal samenwerken aan de digitale transformatie.		Met de implementatie van het IMS (Information Management System) hebben we een grote stap gezet in het aantoonbaar maken van onze veiligheidsmaatregelen. We hebben eind december een interne audit gedaan en daarmee één keer het PDCA-proces binnen de tool doorlopen. Hierdoor is onze BIO-score een stuk omhooggegaan.
We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens Een adequate bescherming van de persoonsgegevens waar Rijnland over moet en mag beschikken is een integraal onderdeel van ons primaire proces. Wij staan voor een organisatie waar burgers, medewerkers en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens en belangen in veilige handen zijn.		
We richten ons de komende tijd op de ontwikkeling van de verantwoordelijkheid van de leidinggevende, actieve controle en toezicht door het kernteam en de interne bewustwording. Waar mogelijk zoeken we de samenwerking met Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) om onze doelen te behalen.		We voeren een privacy-programma uit en op dit moment loopt een bewustwordingscampagne. Ook heeft de functionaris gegevensbescherming een interne check uitgevoerd. Voor de kroonjuwelen met privacygevoelige informatie is er een interne audit gedaan. We hebben nog wel wat te doen, maar de acties zijn onder controle. Zo bereiden wij ons goed voor op de externe audit in 2026.
We verbeteren de fysieke toegangsbeveiliging We beschermen de organisatie, door fysieke verbetering van de toegangsbeveiliging. Met het project fysieke toegang nemen we organisatorische en technische maatregelen om onze terreinen en gebouwen te beveiligen.		
In 2025 richten we de beveiligingsorganisatie verder in en ronden we de technische maatregelen af, zoals het plaatsen van elektronische cilinders en camera's. Daardoor kunnen we alle Rijnlandse terreinen en gebouwen centraal bedienen en bewaken als het gaat om fysieke toegang. De monitoring is goed ingeregeld.		De eerste fase van de inrichting van de fysieke toegang is geïmplementeerd volgens de scope van het project. Op dit moment hebben we twee van de vier deelprojecten overgedragen aan de staande organisatie; het derde deelproject is in afronding. Voor het laatste deelproject zijn we gestart met een inventarisatie ten behoeve van de zonering en een mechanisch sluitplan. We houden hierbij rekening met eventuele aanvullende bouwkundige maatregelen.
3. We werken aan digitale transformatie en werken datagestuurd We zijn op weg naar een datagestuurd waterschap onder het motto 'digitaal voorop'. Dit past bij de bestuurlijk vastgestelde visie voor de digitale transformatie. We bouwen daarmee voort op de Nota Digitaal op Koers. Digitalisering maakt steeds vaker onderdeel uit van al onze werkprocessen.		
We investeren in digitale middelen die onze processen slimmer inrichten en in kwaliteit verhogen. Daarbij kijken we niet alleen naar financiële, maar ook naar maatschappelijke meerwaarde of kwaliteitsverhoging. Denk hierbij aan ethiek en de impact van Artificial Intelligence (AI). In verschillende meerjarige projecten zijn we actief bezig met het inrichten van digitale werkwijzen. Deze moeten in lijn zijn met het Digitaal Stelsel Omgevingswet; denk hierbij aan het dataportaal met gemeenten, datagedreven onderhoud en datagedreven assetmanagement. Tegelijk onderhouden we ons IT-landschap en werken we integraal samen HHSK en het Waterschapshuis op het gebied van digitale ontwikkelingen. Dat doen we op basis van een gezamenlijk innovatieportfolio.		In 2025 hebben we meer dan honderd applicaties verwijderd en de migratie naar een moderne werkplek afgerond. Het programma Digitaal Verandervermogen is voor de zomer van start gegaan met een kick-off en er zijn al drie koplopergroepen actief. Daarnaast hebben we het jaar afgesloten met een VV-sessie en een training voor D&H. Hiermee zijn we gestart met de voorbereiding van alle collega's op de digitale wereld van morgen. De invloed en het gebruik van AI speelt hierbij een belangrijke rol. In 2025 is de groep met AI-gebruikers uitgebreid naar meer dan 300 medewerkers van Rijnland en HHSK, en vanaf januari 2026 is het programma voor iedereen beschikbaar, inclusief training.
Nieuwe technologieën hebben bijna altijd een digitaal component. Dit zorgt voor het vervagen van de grenzen tussen informatietechnologie (IT) en operationele technologie (OT) en betekent dat we onze digitale en cyberrisico's continu moeten bewaken (BIO-4). Zo blijven we digitaal weerbaar.		We zijn goed op weg om, op het gebied van digitale weerbaarheid, de belangrijkste apps, zoals Prosa, BOSBO en LCMS, op BIO-niveau 4 te krijgen. We hebben eind 2025 een eigen interne audit gedaan; de verbeterpunten daaruit lossen we in 2026 op. Daarmee zijn wij positief gestemd dat wij in 2026 bij

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		de externe audit aantoonbaar BIO-4 scoren. Ook is er een onverwachte cyberoefening gedaan met positief resultaat. Naast de oefening hebben we een externe partij gevraagd ons nieuwe datacenter volledig te testen op cyberrisico's.
4. We geven goede ondersteuning aan de overige Rijnlandbrede onderwerpen Het programma BOD ondersteunt de Rijnlandbrede onderwerpen uit het coalitieakkoord, het WBP6 en de wet- en regelgeving, zoals:		
Rijnland en de markt: we zijn een goede opdrachtgever Door maatschappelijke ontwikkelingen zoals klimaatverandering, technologische ontwikkelingen en burgerparticipatie heeft Rijnland een grote opgave die we niet alleen kunnen realiseren. Daarom is het noodzakelijk dat we slim en efficiënt samenwerken met marktpartijen. Hoe we dat doen, hebben we vastgelegd in het document 'Rijnland en de markt'.		
In onze relatie met marktpartijen is dit onze leidraad en zijn we daarop aanspreekbaar. Het doel is betere samenwerking met de markt met stevige regie van Rijnland om kosteneffectiviteit te bevorderen. We maken zoveel mogelijk gebruik van de lokale kennis van opdrachtnemers.		We werken continu aan de relatie met onze marktpartijen door het uitvoeren van diverse activiteiten, zoals de marktdag, casusbijeenkomsten (intern en extern) en door onszelf te evalueren en te verbeteren. Deze activiteiten richten zich op het verbeteren van de samenwerking tussen Rijnland en externe partners, zoals leveranciers, adviesbureaus en aannemers. We werken samen met marktpartijen aan het verder brengen van belangrijke thema's, het efficiënt samenwerken met de markt door o.a. gezamenlijke dialoogtafels en het betrekken van externe adviseurs (Adviesraad).
Publiekscommunicatie: we werken aan een waterbewuste omgeving		
We werken via publiekscommunicatie aan het vergroten van het waterbewustzijn en de bekendheid van het werk van Rijnland. We informeren de inwoners over wat we doen, voor welke uitdagingen we staan gezien de klimaatverandering en wat zijzelf kunnen doen. Op onze locaties werken we aan onze zichtbaarheid door het plaatsen van (extra) communicatiemiddelen, zoals borden en vlaggen. Het bestuur draagt actief bij aan de publiekscommunicatie in onze regio door hier elk jaar € 150.000 voor uit te trekken. Dit is boven op het jaarlijkse communicatiebudget dat we inzetten voor onze reguliere communicatie- en educatieactiviteiten. We verbinden de activiteiten ook aan de viering van het 770-jarig bestaan van Rijnland in 2025.		• Via onze website en socialmediakanalen is een groot publiek bereikt, meer dan 11 miljoen online weergaven. • Succesvolle publiekscommunicatie rond'Rijnland 770 jaar: veel aandacht, zichtbaarheid en een goed bezochte open dag met ca. 2.000 bezoekers. • Belangrijke stappen in fysieke zichtbaarheid: nieuwe bebording, vlaggen en visuele middelen maken het werk van Rijnland duidelijker zichtbaar in de buitenruimte. • Succes in educatie: 3.100 jongeren bereikt, doel was 2.750. Dit is o.a. bereikt door een goede inzet op het geven van gastlessen, rondleidingen op zuiveringen en de nauwe contacten met MBO Rijnland. • Evenementen met betekenisvolle impact: Open Monumentendag, Nationale Molen- & Gemalendag en de Open Dag trokken samen 3.500 bezoekers. • Pers en offline media effectief ingezet: 39 persberichten, 2.058 mediavermeldingen. Grote advertentiecampagnes met ruim 500.000 bereikte huishoudens per plaatsing.
Calamiteitenorganisatie: we bereiden ons goed voor op calamiteiten Overstromingen en andere calamiteiten kunnen we helaas nooit uitsluiten. Rijnland bereidt zich goed voor op alle mogelijke waterstaatkundige calamiteiten die zich in het beheergebied kunnen voordoen. De calamiteitenorganisatie bestaat uit eigen medewerkers en komt bij alarmering in actie. Naast overstromingen kan het gaan om bijvoorbeeld waterkwaliteitsincidenten, zoals illegale lozingen, of incidenten op een van de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's).		
In de planperiode zorgen we dat de calamiteitenorganisatie is opgeleid, getraind en heeft geoefend, waarbij we gebruik maken van de evaluaties van incidenten zoals de dijkafschuiving bij Reeuwijk.		Het Calamiteitenplan heeft een update gekregen en het OTO-plan (opleiden, trainen en oefenen) is uitgevoerd. Er komt steeds meer nadruk op bovenregionale opschalingen, waarbij onder andere is geoefend in het gebied Noordzeekanaal-Amsterdam-Rijnkanaal met partner-waterschappen en in de sfeer van ICT-verstoringen en waarbij een cyberoefening is gedaan.
We hebben oog voor innovatie, doen pilots en zien kansen Nieuwe ontwikkelingen kunnen ons werk duurzamer, beter en vaak ook efficiënter maken. We hebben oog voor kansen op de korte en de lange termijn.		
In de bestuursprogramma's werken we aan kansen voor innovatie. Voorbeelden van innovaties zijn de ontwikkeling van een standaard poldergemaal en een revolutionair Continu Nereda-proces op zuiveringen (zie de uitleg in programma Waterketen).		Er lopen verschillende pilots en innovaties. Een kenmerk van innovaties is dat de opbrengsten voor de organisatie vaak pas na een tijd zichtbaar worden. Naast de budgetten in de bestuursprogramma's staat in de begrotingen een beperkt stimuleringsbudget

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2025	Score	Realisatie 2025
		voor innovatie (€ 0,2 miljoen /jaar). Hiermee jagen we initiatieven aan en starten we deze op, als daar geen regulier budget voor beschikbaar is. Ook bekostigen we hiermee samenwerkingen met innovatieplatforms. Bijna elke innovatie heeft een digitale component. Sommigen ontstaan zelfs vanuit de digitale ontwikkelingen.

Programmajaarverslag 2025
Overzicht dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder: Jan de Vries

Dekkingsmiddelen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2025	Resultaat	afwijking
Watersysteemheffing	144,3	158,5	159,3	158,8	-0,5	-0,3%
Zuiveringsheffing	123,1	144,5	148,0	149,2	1,3	0,9%
Verontreinigingsheffing	0,7	0,4	0,4	1,7	1,3	77,8%
Totaal belastingopbrengsten	**268,1**	**303,3**	**307,6**	**309,8**	**2,2**	0,7%
Dividenden	5,2	5,0	4,3	4,3	0,0	0,0%
Overige algemene opbrengsten	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Dekking via reserves	14,3	-5,2	-5,8	-5,8	0,0	0,0%
Totaal dekkingsmiddelen	**287,1**	**303,1**	**306,2**	**308,3**	**2,2**	0,7%

Door de hogere belastingopbrengsten zijn de totale dekkingsmiddelen € 2,2 miljoen hoger dan de begroting na wijziging. Van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) hebben we in 2025 € 4,3 miljoen dividend ontvangen.

Deel II – Realisatie van belastingopbrengsten

Het volgende overzicht geeft voor de taken zuiveringsbeheer en watersysteembeheer de toegerekende netto lasten, de kwijtgescholden en oninbaar verklaarde bedragen en de belastingopbrengsten weer.

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025
Zuiveringsbeheer				
Netto kosten	129,7	137,4	133,9	128,6
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-2,3	-2,5	-2,2	-2,2
Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal netto lasten	**127,4**	**134,9**	**131,8**	**126,4**
Waterschapsbelastingen				
Kwijtschelding en oninbaar	-5,1	0,0	-5,9	-5,9
Belastingopbrengsten	128,2	144,5	153,8	155,2
Totaal waterschapsbelastingen	**123,1**	**144,5**	**148,0**	**149,2**
Resultaat zuiveringsbeheer	**-4,2**	**9,6**	**16,2**	**22,8**
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	3,3	0,1	0,1	0,1
Egalisatie van tarieven	3,5	-6,2	-12,2	-12,2
Toevoeging bestemmingsreserves	0,0	-2,7	-3,2	-3,2
Mutatie algemene reserves	0,3	-0,9	-0,9	-0,9
Nog te bestemmen resultaat	**3,0**	**0,0**	**0,0**	**6,6**
Watersysteembeheer				
Netto kosten	156,8	165,8	172,2	169,9
Dividenden en overige algemene opbrengsten	-2,3	-2,5	-2,2	-2,2
Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal netto lasten	**154,5**	**163,3**	**170,1**	**167,8**
Waterschapsbelastingen				
Kwijtschelding en oninbaar	-4,2	0,0	-4,2	-4,4
Belastingopbrengsten	149,3	158,8	163,8	164,9
Totaal waterschapsbelastingen	**145,0**	**158,8**	**159,6**	**160,5**
Resultaat watersysteembeheer	**-9,5**	**-4,4**	**-10,4**	**-7,2**
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	8,2	2,5	2,5	2,5
Egalisatie van tarieven	-1,2	2,9	8,9	8,9
Toevoeging bestemmingsreserves	0,0	0,0	0,0	0,0
Mutatie algemene reserves	0,1	-1,0	-1,0	-1,0
Nog te bestemmen resultaat	**-2,4**	**0,0**	**0,0**	**3,2**
Totaal nog te bestemmen resultaat	**0,6**	**0,0**	**0,0**	**9,8**

Nog te bestemmen resultaat Zuiveringsbeheer
Voor het nog te bestemmen resultaat Zuiveringsbeheer van € 6,62 miljoen wordt voorgesteld om € 0,05 miljoen te onttrekken uit de reserve erfgoedpanden en € 6,67 milljoen toe te voegen aan de egalisatiereserves zuiveringsheffing. De onttrekking uit de reserve erfgoedpanden betreft het verschil tussen de begrote onttrekking en de werkelijk gemaakte kosten voor de erfgoedpanden. Dit wordt gelijkmatig verdeeld over de beide taken.

Nog te bestemmen resultaat watersysteembeheer
Voor het nog te bestemmen resultaat watersysteembeheer van € 3,24 miljoen wordt voorgesteld om € 0,05 miljoen te onttrekken uit de reserve erfgoedpanden en € 3,29 miljoen toe te voegen aan de verschillende egalisatiereserves per categorie. De onttrekking uit de reserve erfgoedpanden betreft het verschil tussen de begrote onttrekking en de werkelijk gemaakte kosten voor de erfgoedpanden. Dit wordt gelijkmatig verdeeld over de beide taken.

Hierna worden de resultaten ten opzichte van de begroting na wijziging toegelicht.

Zuiveringsbeheer
Netto lasten
De netto lasten zijn € 5,3 miljoen lager dan de begroting na wijzigingen. Dit betreft voor € 4,4 miljoen het programma waterketen en voor € 0,9 miljoen het aan zuiveringsbeheer toegerekende deel van het programma BOD. Zie voor een uitgebreide toelichting de programmahoofdstukken.

Waterschapsbelastingen
De waterschapsbelastingen voor zuiveringsbeheer vallen € 1,3 miljoen hoger uit dan begroot na wijziging. Dit betreft een voordeel van € 1,6 miljoen op de zuiveringsheffing bedrijven en een nadeel van € 0,3 miljoen op de zuiveringsheffing huishoudens. Het bedrag voor kwijtscheldingen en oninbaar is vrijwel gelijk aan de begroting na wijziging. Zie voor een uitgebreide toelichting de paragraaf Waterschapsbelastingen.

Bestemming resultaat o.b.v. besluiten die tijdens het begrotingsjaar zijn genomen
De bij de zomerburap en najaarsburap voorgestelde begrotingswijzigingen zijn verwerkt in de begroting na wijzingen. Het nu gepresenteerde resultaat is het verschil tussen de realisatie en de begroting na wijzigingen. Er zijn tijdens het begrotingsjaar geen besluiten genomen over de bestemming van het resultaat.

Watersysteembeheer
Netto lasten
De netto lasten zijn € 2,3 miljoen lager dan de begroting na wijzigingen. Dit betreft € 4,6 miljoen lagere uitgaven voor het programma Voldoende water, € 2,7 miljoen hogere uitgaven voor het progamma Schoon en gezond water en voor € 0,4 miljoen lager kosten van BOD die aan watersysteembeheer zijn toegerekend. Zie voor een uitgebreide toelichting de hoofdstukken per programma.

Waterschapsbelastingen
De waterschapsbelastingen voor watersysteembeheer zijn € 0,9 miljoen hoger. Hierin is een nadeel van € 0,2 miljoen verwerkt voor hogere kwijtschelding en oninbaar. Het voordeel van € 0,9 miljoen is als volgt verdeeld over de verschillende belastingopbrengsten:

Ingezetenen		€ 1,2
Gebouwd	-/-	€ 1,7
Ongebouwd/overigen		€ 0,1
Verontreinigingsheffing		€ 1,3

Zie voor een uitgebreide toelichting de paragraaf Waterschapsbelastingen.

Bestemming resultaat o.b.v. besluiten die tijdens het begrotingsjaar zijn genomen
De bij de zomerburap en najaarsburap voorgestelde begrotingswijzigingen zijn verwerkt in de begroting na wijzingen. Het nu gepresenteerde resultaat is het verschil tussen de realisatie en de begroting na wijzigingen. Er zijn tijdens het begrotingsjaar geen besluiten genomen over de bestemming van het resultaat.

Toerekening van kosten aan kostendragers
Aan de hand van vastgestelde verdeelsleutels worden alle kosten via de BBP-structuur doorbelast naar de twee taken: watersysteembeheer en zuiveringsbeheer. Een bijzondere positie nemen de belangencategoriekosten in (heffen, invorderen en verkiezingen). Deze kosten worden rechtstreeks toegerekend aan de betrokken belastingcategorieën op basis van het kostenveroorzakingsbeginsel. Zo zijn onder meer de kosten van de nieuwe bestuursverkiezingen volledig toegerekend naar de categorie ingezetenen (rekening houdend met een verdeling over de twee taken) en de WOZ-kosten naar de categorie gebouwd. Conform de wetgeving wordt de opbrengst van de directe lozers (verontreinigingsheffing) ten gunste gebracht van de taak watersysteembeheer. De verdeling naar de twee waterschapstaken, of rechtstreeks naar een van de vijf belastingcategorieën, is noodzakelijk voor de verdeling van het jaarrekeningresultaat.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
Rijnland hanteert een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid. Dit is in het boekjaar 2025 niet gewijzigd. Kwijtschelding wordt automatisch toegepast wanneer de gegevens bij de BSGR bekend zijn of kan worden aangevraagd voor de watersysteemheffing ingezetenen en zuiveringsheffing woningen. Ook past Rijnland verruimingen toe zoals toepassing van 100% van de bijstandsnorm, kwijtscheldingsmogelijkheid voor kleine ondernemers en een groter vrijgesteld vermogen voor AOW'ers.

Mate van kostendekkendheid van diverse belastingen

Zuiveringsheffing

De opbrengsten waterschapsbelastingen zuiveringsheffing bedragen € 149,2 miljoen. Dit is ruim voldoende om de € 130,3 miljoen van zuiveringsbeheer aan netto lasten en de mutaties in de bestemmingsreserves en de algemene reserve te dekken. De egalisatiereserve zuiveringsheffing was aan het begin van 2025 € 0,9 miljoen negatief. Door de ruimte in de dekking van de kosten kan in 2025 € 18,9 miljoen toegevoegd worden aan deze reserve. Dit is inclusief de voorgestelde resultaatverdeling. Met deze toevoeging komt deze reserve uit op € 18,0 miljoen positief.

Watersysteemheffing

De opbrengsten waterschapsbelastingen die betrekking hebben op de watersysteemheffing bedragen € 160,5 miljoen. Voor watersysteembeheer bedragen de netto lasten en mutaties in de bestemmingsreserves en de algemene reserve € 166,2 miljoen. Ter dekking van de kosten is bij de begroting en bij begrotingswijzigingen besloten om per saldo € 8,9 miljoen te onttrekken uit de verschillende egalisatiereserves die betrekking hebben op watersysteembeheer. De egalisatiereserves voor de watersysteemheffing bedroegen aan het begin van 2025 € 22,2 miljoen. Bij de resultaat verdeling wordt voorgesteld om € 3,2 miljoen toe te voegen aan deze egalisatiereserves. Met de eerdergenoemde onttrekking van € 8,9 miljoen komen deze reserves eind 2025 uit op € 16,6 miljoen. De egalisatiereserves voor de watersysteemheffing hebben eind 2025 allemaal een positief saldo.

Eenheden watersysteemheffing en verontreinigingsheffing in relatie tot de begrote eenheden

Gerealiseerde en begrote aantallen heffingseenheden	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Ingezetenen, aantal heffingsplichtige woonruimten	571.114	535.000	575.164
Gebouwd, WOZ-waarden x € 1 miljoen	311.548	332.936	329.672
Ongebouwd overig, aantal heffingsplichtige hectaren	47.556	47.030	48.032
Natuurterreinen, aantal heffingsplichtige hectaren	20.205	20.250	20.512
Wegen, aantal heffingsplichtige hectaren	6.568	6.500	6.570
Zuiveringsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	1.618.166	1.517.000	1.630.081
Verontreinigingsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	4.529	4.000	4.847

Deel III - Paragrafen

Financiering

INDICATOREN - FINANCIËLE UITWERKING

1 Absolute schuld

	1/1	31/12
Begroting 2025:	€ 790 miljoen	€ 941 miljoen
Realisatie 2025:	€ 861 miljoen	€ 900 miljoen

2 Relatieve schuld (als aandeel van belastingopbrengst)

	1/1	31/12
Begroting 2025:	288%	310%
Realisatie 2025:	284%	291%

Door met name de investeringen stijgt de relatieve schuld in 2025 van 284% naar 291%. Doordat het investeringsniveau in 2025 lager is dan begroot en door het positive jaarrekeningresultaat is dit lager dan de 310% uit de begroting.

Voor de financiering van de materiële en financiële vaste activa maakt Rijnland gebruik van interne middelen zoals reserves en voorzieningen en van in voorgaande jaren afgesloten langlopende geldleningen. Voor zover deze middelen niet toereikend zijn, worden de vaste activa gefinancierd met vlottende schuld en nieuwe langgeldleningen. Vlottende schuld bestaat uit aangetrokken kortgeld en het verschil tussen vlottende activa en de overige vlottende passiva.

Het wettelijke kader hierbij is de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) die voorschrijft tot welk bedrag kortlopende geldleningen mogen worden afgesloten. Voor Rijnland betekent deze kasgeldlimiet dat in 2025 de kortgeldschuld gemiddeld per kwartaal maximaal € 76,5 miljoen mag bedragen.

Overzicht kasgeldlimiet per kwartaal

Omschrijving	Netto kort-lopende schuld 1e kwartaal 2025	Netto kort-lopende schuld 2e kwartaal 2025	Netto kort-lopende schuld 3e kwartaal 2025	Netto kort-lopende schuld 4e kwartaal 2025
Maand 1	-91,7	-122,1	22,9	-9,7
Maand 2	-105,9	-24,8	11,0	-19,5
Maand 3	-120,8	2,3	8,7	-34,7
Gemiddeld	**-106,1**	**-48,2**	**14,2**	**-21,3**
Kasgeldlimiet (KGL)	76,5	76,5	76,5	76,5
Ruimte onder KGL	**0,0**	**28,3**	**90,6**	**55,2**
Overschrijding KGL	**-29,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Begrotingstotaal	332,5	332,5	332,5	332,5
Percentage	23%	23%	23%	23%
Kasgeldlimiet	**76,5**	**76,5**	**76,5**	**76,5**

Ook moet aan de in deze wet beschreven renterisiconorm worden voldaan. Uitgangspunt voor het invoeren van deze renterisiconorm is het streven naar een spreiding van looptijden van langgeldleningen met het oog op een beperking van renterisico's. Rijnland voldoet hier ruim aan. Het in 2025 op langgeld afgeloste bedrag van € 39,9 miljoen blijft ruim binnen de renterisiconorm van € 99,7 miljoen.

Er zijn bij Rijnland in 2025 geen ontwikkelingen die ten opzichte van voorgaande jaren een relevante invloed uitoefenen op het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen. Daarom kan het risicoprofiel van de Rijnlandse financiering als laag worden beschouwd. In de leningenportefeuille vaste schuld bevindt zich geen enkele lening met de mogelijkheid van renteherziening tijdens de looptijd. Krediet-, koers- en valutarisico's worden niet gelopen. Het gemiddelde rentepercentage van de langgeldportefeuille is 2,0% (2024 1,9%).

Bij de start van 2025 bedroeg de Rijnlandse financieringsbehoefte € 99,1 miljoen. In de begroting was rekening gehouden met € 88,1 miljoen. De financieringsbehoefte is in de loop van 2025 toegenomen tot € 178,7 miljoen (begroting € 198,1 miljoen).

De specificatie van de mutatie in de financieringsbehoefte is als volgt:

Mutatie in de financieringsbehoefte 2025 x € 1 miljoen	Jaarrekening	Begroting
Beginstand financieringsbehoefte 2025	99,1	88,1
Mutatie financiële vaste activa	0,1	0,0
Aflossing langgeldleningen	39,9	40,9
Mutatie reserves	-15,6	-5,2
Mutatie voorzieningen	0,6	0,1
Investeringen (netto)	117,3	133,0
Totaal bestedingen	**241,4**	**256,9**
Afschrijvingen	62,7	58,8
Eindstand financieringsbehoefte 2025	**178,7**	**198,1**

Dekking financieringsbehoefte 2025 x € 1 miljoen	Jaarrekening	Begroting
Nieuwe vaste geldleningen	80,0	125,0
Kortgeldleningen	84,8	73,3
Netto vlottende schuld (excl. kortgeld)	13,9	-0,2
Totaal	**178,7**	**198,1**

Ons uitgangspunt bij het aantrekken van vreemd vermogen is een zo voordelig mogelijke financiering van de vaste activa, met inachtneming van de financieringsvoorschriften. Conform het delegatie- en mandaatbesluit is het college van dijkgraaf en hoogheemraden gemachtigd tot het aangaan van geldleningen.

De rentepercentages over 2025 bedroegen:
- langlopende geldleningen 2,05% (begroting: 1,90%)
- nieuw afgesloten langgeldleningen 3,09% (begroting: 3,75%)
- kortlopende geldleningen 2,85% (begroting: 3,75%)
- reserves en voorzieningen 0,00% (begroting: 0,00%)
- netto vlottende schuld 0,00% (begroting: 0,00%)

Renteomslag
Er wordt pas overgegaan tot het aantrekken van externe financieringsmiddelen als de liquiditeitspositie daar aanleiding toe geeft. Mede gelet op het bovenstaande worden de beschikbare financieringsmiddelen niet aangewend voor financiering per project maar voor de financiering van het gehele complex van vaste activa. Het omslagpercentage voor 2025 over de boekwaarde per 1 januari is 1,91 (begroot 2,19).

Weerstandvermogen en risicobeheersing

De Rijnlandse exploitatiebegroting was over 2025 ruim voldoende robuust. Door het positieve resultaat kunnen reserves worden aangevuld, waarmee de weerstandscapaciteit wordt verstevigd.
Het positieve jaarrekeningenresultaat heeft vanuit een risicoperspectief meerdere kanten die kort toegelicht worden.

Behoudend én ambitieus tegelijk
Tijdens de bestuursrapportages hanteerde Rijnland een voorzichtige lijn voor het omgaan met onzekerheden, zoals de uitgaven voor de verwijdering van invasieve exoten waaronder de grote waternavel en energieverbruik in relatie tot verwachte neerslag. Ook belastingopbrengsten waren behoudend geraamd. De exploitatiekosten en -opbrengsten van deze en aanverwante activiteiten vielen uiteindelijk mee, wat na het kalenderjaar werd gerapporteerd.

De begrote investeringsprognose en baggerwerken in de exploitatie waren daarentegen net iets te ambitieus geraamd. Het laat onverlet dat veel van de essentiële resultaten bereikt zijn zoals versterkingen aan regionale keringen, gerenoveerde poldergemalen en de oplevering van aws Zwanenburg. Sommige projecten in uitvoering liepen vertraging op of kenden een lange doorlooptijd, mede door schaarste op de (aannemers)markt. In enkele gevallen was of wordt extra krediet noodzakelijk (aws Haarlem Waarderpolder, sluizencomplex Halfweg).

Continuïteit geborgd, maar onder meer druk
Al met al was in 2025 de continuïteit van de reguliere werkzaamheden voldoende geborgd, maar wel steeds vaker met vereende krachten. De klimaatbestendige waterafvoer (KWA) was bijvoorbeeld nodig om in de droge tijden de waterpeilen op orde te houden. En ondanks meerdere renovaties waren de zuiveringsprestaties voldoende. Ook was sprake van een recordaantal aantal schademeldingen aan regionale keringen waarvan de meest urgente zijn opgepakt.

Naast de wederom optredende droogte kreeg Rijnland in 2025 met bovengemiddeld meer externe omstandigheden te maken. Oplopende geopolitieke spanningen, een demissionair kabinet, toenemende cyber security risico’s zijn enkele voorbeelden die het borgen van de continuïteit minder vanzelfsprekend maken dan voorheen. Het heeft het actualiseren van een jaarplan en begroting, maar ook een investeringsprognose, minder eenvoudig gemaakt.

Bovenstaande gebeurtenissen en ontwikkelingen hebben er mede toe geleid dat de algehele scores op vier primaire programma’s oranje scoorden over 2025.

Egalisatiereserves, overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Egalisatiereserves x € 1 miljoen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2025
Egalisatiereserve categorie ingezetenen	9,1	-7,3	3,5	-1,7
Egalisatiereserve categorie gebouwd	13,4	3,7	2,3	14,8
Egalisatiereserve categorie ongebouwd/overige	-0,6	0,9	0,4	0,0
Egalisatiereserve categorie natuurterreinen	0,4	-0,1	0,0	0,3
Egalisatiereserve zuiveringsheffing	-0,9	8,8	-3,4	11,3
Totaal egalisatiereserves	**21,3**	**6,1**	**2,7**	**24,7**

De vermeerderingen en verminderingen voor de egalisatiereserves worden bepaald bij de begroting of bij een begrotingswijziging. Als de mutatie in de egalisatie reserves per saldo een vermeerdering is komt het als geheel bij de vermeerderingen en als het per saldo een vermindering is komt het als geheel bij de verminderingen. Dit wordt zo gedaan zodat de totale vermeerdering of vermindering aansluiten bij de begroting en de begrotingswijzigingen. Door deze werkwijze kan het voorkomen dat een vermeerdering of een vermindering in bovenstaande tabel een negatief bedrag geeft. Een specificatie van de vermeerderingen en verminderingen per begroting en begrotingswijziging is als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	Vermeerderingen	Verminderingen
Oorspronkelijke begroting	3,3	
Begrotingswijziging zomerburap		2,7
Begrotingswijziging najaarsburap	2,8	
Totaal	**6,1**	**2,7**

Overige bestemmingsreserves

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2025
Reserve subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers	0,2	0,0	0,0	0,2
Reserve frictiekosten SPP	0,9	0,0	0,1	0,8
Reserve PFOS-saneringen	1,9	0,0	0,2	1,7
Reserve baggerwerken	0,3	0,0	0,3	0,0
Reserve erfgoedpanden	4,2	0,0	0,1	4,2
Reserve schuldreductie	8,7	3,2	2,1	9,8
Reserve vitaliteit	0,1	0,0	0,0	0,1
Totaal overige bestemmingsreserves	**16,3**	**3,2**	**2,6**	**16,8**

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2025
Pensioenvoorzieningen bestuur	5,7	1,5	0,4	6,8
Wachtgeldverplichtingen	0,4	0,0	0,2	0,1
Voorziening schoonmaken tanks	1,7	0,0	1,7	0,0
Voorziening RVU (Regeling voor Vervroegde Uittreding)	0,0	0,2	0,0	0,2
Totaal voorzieningen	**7,8**	**1,7**	**2,4**	**7,2**

In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen zijn het ontstaan, het doel en de omvang aangegeven. De onttrekkingen aan de reserves zijn gelijk aan de begroting na wijziging. De uitgaven ten laste van de voorzieningen betreffen de werkelijke uitgaven na aftrek van subsidies/bijdragen. Een nadere specificatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Voorziening schoonmaken tanks
In 2024 bleek er sprake te zijn van vervuiling in de selector-anaerobetank op awzi Zwanenburg. Een deel van de reinigingskosten (€ 1,7 miljoen) valt in 2025. Hiervoor is in 2024 een voorziening gevormd. In 2025 zijn de kosten ten laste van de voorziening gebracht waarmee de voorziening weer vervalt.

Voorziening RVU
Voor personeel dat gebruik maakt van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) is een voorziening gevormd. De RVU stelt werknemers in staat om maximaal drie jaar voor hun AOW-leeftijd te stoppen met werken. Deze regeling is bedoeld voor mensen die zwaar werk verrichten.

Kengetallen

Netto schuldquote (bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Totale schuldenpositie	861	941	921	900
% van de belastingopbrengsten	321%	310%	299%	291%

De schuldpositie komt eind 2025 uit op 291%. Door het lagere investeringsvolume dan begroot en door het positieve jaarrekeningresultaat is dit een stuk lager dan begroot.

EMU-saldo

In het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU) is onder andere vastgelegd dat het overheidstekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het bruto binnenlands product. Er is sprake van een tekort als overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen. Rijnland is als medeoverheid (net als andere decentrale overheden) medeverantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo. Met de Unie van Waterschappen is daarom afgesproken dat alle waterschappen in de begroting en de jaarrekening een bijlage opnemen waaruit hun bijdrage aan het EMU-saldo blijkt. Lastig hierbij is dat het EMU-saldo is gebaseerd op het door de centrale overheid gehanteerde boekhoudstelsel (het transactiestelsel), terwijl waterschappen net als de andere decentrale overheden het baten- en lastenstelsel gebruiken. De informatie van de waterschappen moet daarom worden 'vertaald' met behulp van het volgende overzicht. Op transactiebasis zijn in 2025 de uitgaven hoger dan de ontvangsten. Dit komt vooral door investeringsuitgaven.

Analyse verschillen EMU-saldo op realisatie- en begrotingsbasis

De Unie van Waterschappen, IPO en VNG hebben met het kabinet afspraken gemaakt over de ruimte in het Nederlandse EMU-tekort voor de decentrale overheden. Deze ruimte bedraagt 0,5% van het bruto binnenlands product (bbp). Hierbij is er voor de waterschappen een ruimte van 0,06% van het bbp. De ruimte voor de waterschappen van 0,06% bbp leidt met de meeste recente bbp-raming voor 2025 tot een maximaal EMU-tekort van € 677,5 miljoen in dat jaar. Dit bedrag is met de vastgestelde verdeelsleutel van de geraamde netto exploitatiekosten van het voorgaande jaar (2024) verdeeld over de waterschappen. Dit leidt tot een verwachte referentiewaarde 2025 voor Rijnland van € 47,3 miljoen. Een referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een waterschap in de gezamenlijke ruimte voor de decentrale overheden heeft. Tot nu toe was de ruimte voor decentrale overheden voldoende. In het geval deze ruimte gaat knellen volgt overleg met de minister.

EMU-saldo x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2025
1. EMU-exploitatiesaldo			
Jaarrekening resultaat	0,6	0,0	9,8
Bij: Rente toevoeging reserves	0,0	0,0	0,0
Bij: Toevoeging aan reserves	3,3	7,8	8,4
Af: Ontrekkingen aan reserves	-17,6	-2,6	-2,6
	-13,7	**5,2**	**15,6**
2. Invloed investeringen			
Bruto-investeringsuitgaven	-124,6	-140,3	-124,5
Investeringssubsidies	6,7	7,9	7,6
Verkoop materiële en immateriële activa	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	57,8	58,8	62,7
	-60,1	**-73,7**	**-54,3**
3. Invloed voorzieningen			
Toevoeging aan voorziening	3,1	0,4	1,7
Ontrekkingen aan voorzieningen	0,0	0,0	-0,1
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-0,5	-0,4	-2,3
	2,6	**-0,1**	**-0,6**
4. Deelnemingen en aandelen			
Boekwinst	0,0	0,0	0,0
Boekverlies	0,0	0,0	0,0
	0,0	**0,0**	**0,0**
Bijdrage Rijnland aan het EMU-exploitatiesaldo	**-71,2**	**-68,5**	**-39,3**

Het aandeel van Rijnland in het EMU-tekort is € 22,4 miljoen lager dan begroot. De grootste afwijkingen waardoor dit veroorzaakt is zijn het positieve jaarrekeningresultaat van € 9,6 miljoen, de lagere investeringsuitgaven van € 10,7 miljoen en de hogere afschrijvingskosten van € 3,9 miljoen.

Wendbaarheid van de begroting (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Kapitaallasten	74,2	79,2	78,3	80,2
Totale lasten	316,9	332,5	334,9	328,4
Wendbaarheid van de begroting	23%	24%	23%	24%

De wendbaarheid van de begroting is berekend door de kapitaallasten te delen door de bruto exploitatielasten.

Lastendruk

Omschrijving	Jaar-rekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaar-rekening 2025
Totaal waterschapsbelastingen	268,1	303,3	307,6	309,8
Lastendrukstijging	14%	15%	15%	16%

De lastendruk geeft de stijging van de totale belastingopbrengsten t.o.v. het voorgaande jaar. In de begroting is gerekend met 15%. Door hogere belastinginkomsten komt de werkelijke stijging uit op 16%.

Programmajaarverslag 2025
Assetmanagement

Assetmanagement

De kwaliteit van onze assets (waterkeringen, watergangen, gemalen en zuiveringen) bepaalt hoe goed Rijnland zijn kerntaken kan uitvoeren. Het op orde houden en brengen van deze bedrijfsmiddelen is dus van groot belang. In de begroting 2025 staat een paragraaf assetmanagement die beschrijft hoe Rijnland het assetmanagement invult. Die werkwijze is in 2025 op de vier primaire programma's binnen Water gevolgd: “Assetmanagement vertaalt de organisatiedoelstellingen naar assetgerelateerde beslissingen, plannen en activiteiten op basis van een risicogestuurde benadering, opdat de assets in voldoende staat zijn om als Rijnland onze primaire taken te kunnen uitvoeren.”

Daarnaast is in 2025 gewerkt aan een actualisatie van het strategisch assetmanagementplan (SAMP) dat in 2026 afgerond zal worden. De paragraaf assetmanagement in de begroting 2026 is aangevuld t.o.v. de paragraaf van 2025 op basis van de reacties van de provincie en in afstemming met de andere waterschappen en de Unie van Waterschappen. Binnen bedrijfsvoering is een inventarisatie uitgevoerd van de assets binnen vastgoed om ook daarvoor een assetmanagementwerkproces te gaan inrichten.

Bedrijfsvoering

Artikel 21 van de financiële verordening schrijft voor dat het college inzicht biedt in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering. Het is gebaseerd op artikel 4.16 van het Waterschapsbesluit. Onder bedrijfsvoering wordt verstaan het geheel van interne organisatieonderdelen en processen die ondersteunend zijn voor de primaire processen. Hieronder vallen zaken zoals de algemene aansturing van de organisatie, HR, controlling, financieel beleid & beheer, informatisering en automatisering, en facilitaire dienstverlening (waaronder huisvesting).
Deze zaken zijn toegelicht onder het programma Bestuur, Organisatie en Dienstverlening en in de toelichting personeel. De onrechtmatigheden zijn toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Wat resteert is een toelichting op in 2025 verrichte onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid. In 2025 zijn in op basis van art 109a uit de Waterschapswet audits c.q. quickscans gehouden over de effectiviteit en kostenbeheersing van de verwijdering van de Grote Waternavel, de voortgang van circulair werken en de handelswijze voor de vissterfte in de Haarlemmermeer.
De Rekenkamer heeft in 2025 het onderzoeksrapport opgeleverd over de informatieverstrekking en besluitvorming over het project awzi Haarlem Waarderpolder.

Programmajaarverslag 2025
Verbonden partijen

Verbonden partijen
Rijnland werkt samen met verbonden partijen om gezamenlijk de gestelde doelen te bereiken. Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van Rijnland, met de beoogde en gerealiseerde resultaten 2025. Meer informatie per verbonden partij, waaronder de voordelen, belangen en doelstellingen, is te vinden op Verbonden partijen (rijnland.net).

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin Rijnland een bestuurlijk en financieel belang heeft. Het is een instrument om beleid uit te voeren. Leidend bij het aangaan van een samenwerkingsverband zijn de drie K's, te weten: verbetering van kwaliteit, vermindering van kwetsbaarheid en verlaging van de kosten. Meer informatie is te vinden in de door VV vastgestelde Kadernota Verbonden partijen op Verbonden partijen (rijnland.net).

Beoogde resultaten 2025	Gerealiseerde resultaten 2025
1. Gemeenschappelijke regeling slibverwerking 2009/HVC	
Oplevering van de slibdrooginstallatie (SDI) van HVC in Alkmaar. Uitvoering van de slibstrategie zoals eerder vastgesteld met onderwerpen optimale match van aanbod en verwerking van slib, energetische verduurzaming, kostenbeheersing, circulariteit en innovatie.	De slibverbrandingsinstallatie in Dordrecht blijft volledig bezet. De investering in de slibdroger Alkmaar is vertraagd en zal in het voorjaar van 2026 worden opgeleverd. De voorbereiding voor hergebruik van grondstoffen gaat onverminderd door. Fosfaatterugwinning: Rubiphos Pilot deel 1 (bij HVC) is afgerond en deel 2 is bijna afgerond. Het plan van aanpak voor een demo-installatie wordt nu gemaakt. Met ICL loopt een proefproject. Stikstofterugwinning: de stoomstripper is in 2025 opgeleverd. Het proefproject voor de winning van bioplastics is afgelopen. De resultaten zijn hoopgevend en krijgen een vervolg. Een update van de slibstrategie is samen met HVC in gang gezet en wordt in de zomer van 2026 opgeleverd.
2. Nederlandse Waterschapsbank (NWB)	
Betrouwbare partner voor kredietverlening. Voldoen aan hoge duurzaamheidsdoelstellingen. Inzetten op een goed rendement en verhoging van de dividenduitkering binnen de afgesproken uitbetalingsratio van de winst.	Kredietverlening door de bank is naar tevredenheid. De bank voldoet aan hoge duurzaamheidseisen. Het dividend 2024 is uitgekeerd conform de afgesproken uitbetalingsratio van de winst, maar nog steeds erg voorzichtig.
3. Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Behoud van de ISAE-verklaring. Optimale prijs-kwaliteitverhouding door continue aandacht voor kostenbeheersing waarbij kwaliteit van de dienstverlening minimaal op een gelijk niveau wordt gehouden, maar liever nog verbeteren in samenspraak met de deelnemende gemeenten. De systemen van de BSGR geschikt maken voor de invoering van het nieuw waterschapsbelastingstelsel in 2026.	De achterstand bij de WOZ-afhandeling is verder ingelopen. De ISAE-verklaring over 2024 is binnen. In 2025 zijn de kosten voor Rijnland binnen budget gebleven en steken we nog steeds gunstig af ten opzichte van de andere waterschappen.
4. Unie van Waterschappen	
Uitvoering bestuursprogramma en bestuursakkoord Water. Lobby in Den Haag en Brussel. Vergroting zichtbaarheid waterschappen en samenwerking met VNG en IPO. Ondersteuning van de waterschappen bij gemeenschappelijke vraagstukken zoals verduurzaming, energie, fiscaliteit en op juridisch gebied. Voorbereiding van de invoering van het nieuwe belastingstelsel per 1 januari 2026.	Het voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel is in februari door de Eerste Kamer aangenomen. Daarmee kan het op 1 januari 2026 ingevoerd worden. De Unie heeft de waterschappen hiervoor handreikingen geleverd. Verder zet de Unie volop in op het thema water en bodem sturend.
5. AQUON	
Optimalisatie van de bedrijfsprocessen na realisering nieuwbouw in Houten in 2024. Voldoen aan de vraag van de waterschappen naar monsterneming en analyse. Doorontwikkeling van innovaties als sensormonitoring DNA-gerelateerde technieken en big data. Ontwikkeling van methoden voor bijzondere monitoring zoals analyses voor zeer zorgwekkende stoffen. Verbeteren van de informatieveiligheid. De producten- en dienstencatalogus evalueren en zo nodig bijstellen.	De begrote productie voor 2025 is gerealiseerd. De informatieveiligheid is verder verbeterd, maar nog niet op het gewenste niveau. Waterschap Limburg wil zich aansluiten bij AQUON, waarover de bestaande deelnemers in 2026 een besluit nemen. Het nieuwbouwproject is definitief afgesloten.
6. Het Waterschapshuis (hWh)	

Programmajaarverslag 2025
Verbonden partijen

Beoogde resultaten 2025	Gerealiseerde resultaten 2025
Versnelling van de digitale transformatie en het doorzetten van evenwichtige groei waarbij de kwaliteit van dienstverlening en projecten voorop blijft staan. Aanpassing van de opzet van de programma's aan de nieuwe Strategienota en Koersplan 3.1. Verbetering informatievoorziening aan de deelnemers en meer aansluiten bij hun wensen. Omvang werkpakket en daarmee dienstverlening minimaal gelijk houden aan 2024. Kleine groei van de instandhouding waardoor betere ondersteuning van de programma's.	Het programma instandhouding is binnen de begroting gerealiseerd. De projectenbegroting wordt vrijwel volledig gerealiseerd, maar wel met een verschuiving tussen projecten. Nieuwe projecten zijn gestart en andere (begrote) projecten liepen door vanuit 2024. Aan de ene kant beheert hWh sectorbreed steeds meer diensten die de waterschappen afnemen. Aan de andere kant starten we onder de vleugels van hWh-projecten om de digitale transformatie te versnellen. Dit zorgt ervoor dat de vraag van de waterschappen geleidelijk blijft groeien. Aanvullend ondersteunt hWh andere gemeenschappelijke regelingen bij het verbeteren van de informatieveiligheid. Over de btw-plicht over de diensten van hWh aan de waterschappen is nog geen uitspraak in cassatie bij de Hoge Raad. Deze kan mogelijk tot een financiële meevaller leiden.
7. VOF MeerGrond	
Overdracht van het terrein aan de gemeente Haarlemmermeer nadat het in 2024 bouwrijp is gemaakt om te gaan fungeren als park. Tot aan dat moment beheer van het terrein zonder overlast voor de omgeving.	De procedure over MER en bestemmingsplan bij de Raad van State loopt nog. Tot die tijd is de status als park nog niet definitief. Het terrein is in het voorjaar 2025 bouwrijp opgeleverd aan de gemeente. De definitieve financiële afwikkeling met de gemeente moet nog plaatsvinden nadat het bestemmingsplan definitief is geworden.

Openbaarheidsparagraaf Woo

In deze paragraaf staan de activiteiten die we in 2025 ondernemen voor de Wet open overheid (Woo). De Woo regelt actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

1. Actieve openbaarmaking voor verplichte categorieën informatie (art. 3.3 Woo)

In 2025 heeft Rijnland een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor de aanschaf van een nieuw publicatieplatform. In afwachting van de implementatie daarvan is in 2025 niet meer informatie actief openbaar gemaakt dan wettelijk verplicht. Tegelijkertijd is in 2025 gewerkt aan de organisatorische voorbereidingen om de actieve openbaarmaking in de komende jaren zorgvuldig en gefaseerd te kunnen uitvoeren. Naar verwachting treedt de openbaarmakingsverplichting voor de tweede tranche informatiecategorieën op 1 januari 2027 in werking.

Rijnland maakt in 2025 in ieder geval de volgende informatiecategorieën openbaar en duurzaam toegankelijk:
- Algemeen verbindende voorschriften
- Overige besluiten van algemene strekking
- Organisatie en werkwijze van Rijnland
- De bereikbaarheid van bestuursorganen en organisatieonderdelen
- Vergaderstukken en verslagen van de VV en de bestuurscommissies
- Besluiten op Woo-verzoeken

2. Inspanningsverplichting tot openbaarmaking andere documenten dan verplichte categorieën (art. 3.1 Woo)
In 2025 heeft Rijnland zich voornamelijk gericht op de verplichte openbaarmaking van informatiecategorieën. Waar mogelijk past Rijnland de inspanningsverplichting toe.

3. Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek, hoofdstuk 4 Woo)
In 2025 heeft Rijnland het behandelingsproces voor Woo-verzoeken verder geoptimaliseerd. De teams Documentaire Historische Zaken (DHI) en Juridische Zaken (JZ) blijven verantwoordelijk voor de actieve openbaarmaking en hebben deze taak met de huidige formatie zorgvuldig kunnen uitvoeren. Team DHI behandelt de aanvragen en verzamelt en anonimiseert de benodigde informatie binnen de organisatie, terwijl het juridische team deze informatie toetst op juistheid en het formele proces borgt. Daarnaast constateren we dat Woo-verzoeken steeds omvangrijker en complexer worden, wat leidt tot toenemende druk op de beschikbare capaciteit. In 2025 zijn er 49 Woo-verzoeken-verzoeken ingediend. Hiervan was ongeveer de helft van een veelverzoeker, maar het geeft wel een duidelijke toename aan ten opzichte van de 12 Woo-verzoeken van 2024

4. Informatiehuishouding (hoofdstuk 6 Woo)
In 2025 verbetert Rijnland de informatiehuishouding op de volgende manier:
- Het opstellen een plan van aanpak om de informatiehuishouding te verbeteren;
- Het bewustzijn van de medewerkers op het gebied duurzame toegankelijkheid en het archiveren van documenten wordt verder verbeterd door voorlichting en uitleg;
- Team DHI heeft steeds meer een adviserend rol binnen Rijnland, onder meer door aan te sluiten bij Team overleggen en te adviseren in vraagstukken op het gebied van informatiehuishouding.
- De vindbaarheid van documenten in het archiefsysteem wordt verder geoptimaliseerd door het toevoegen van metadata aan documenten.
- Er is een pilot gestart voor het als DMS-RMA inrichten van M365 (Sharepoint/Teams/Purview).
- Er is gestart met het opstellen van een visie & strategie informatiehuishouding
- Er is gestart met het uitvoeren van een vooronderzoek implementatie beleid classificeren van informatieobjecten.

5. Aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (art. 4.7 Woo)
Per 1 september 2024 heeft Rijnland de functie van de Woo-contactpersoon belegd bij de Woo-coördinator (team DHI).

6. Besteding incidentele of structurele subsidie
Rijnland ontvangt jaarlijks een incidentele en structurele bijdrage van het Rijk voor de invoering van de Woo. In 2025 heeft het waterschap € 117.248 incidentele subsidie en € 217.659 structurele subsidie ontvangen. De middelen zijn bedoeld om kosten te dekken die voortkomen uit de implementatie. Hiermee heeft Rijnland:
- Een vooronderzoek uitgevoerd om de mogelijkheden te verkennen voor de aanschaf van een Woo-publicatieplatform;
- Een plan van aanpak ontwikkeld om de informatiehuishouding te verbeteren;

- Maatregelen genomen die gericht zijn op het verder versterken van de informatiehuishouding en het verbeteren van de organisatie (dit naast licentie- en onderhoudskosten);
- Gezorgd voor extra formatie om het werk te kunnen uitvoeren en te voldoen aan de wettelijke verplichtingen van de Woo. Denk hierbij aan projectleiders, vakspecialisten en externe inhuur.

Deel IV - Jaarrekening 2025

Overzicht van baten en lasten per programma

(bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025
Lasten Waterveiligheid	41,1	44,7	43,7	43,7
Baten Waterveiligheid	-3,0	-4,0	-3,0	-2,9
Netto Waterveiligheid	**38,0**	**40,7**	**40,7**	**40,7**
Lasten Voldoende water	88,0	94,2	91,9	87,4
Baten Voldoende water	-8,6	-11,8	-4,7	-4,8
Netto Voldoende water	**79,4**	**82,4**	**87,2**	**82,6**
Lasten Schoon en gezond water	14,6	16,7	16,3	19,0
Baten Schoon en gezond water	-0,2	-1,1	-0,1	-0,1
Netto Schoon en gezond water	**14,5**	**15,6**	**16,2**	**18,9**
Lasten Waterketen	118,5	126,3	122,7	118,4
Baten Waterketen	-9,8	-11,7	-12,4	-12,5
Netto Waterketen	**108,7**	**114,6**	**110,3**	**105,9**
Lasten BOD	54,7	50,6	60,3	59,9
Baten BOD	-8,7	-0,7	-8,7	-9,5
Netto BOD	**45,9**	**49,9**	**51,7**	**50,4**
Totaal netto kosten van de programma's	**286,5**	**303,1**	**306,2**	**298,5**
Waterschapsbelastingen	268,1	303,3	307,6	309,8
Dividenden en overige inkomsten	4,7	5,0	4,3	4,3
Dekking via reserves	14,3	-5,2	-5,8	-5,8
Totaal waterschapsbelastingen, dividenden en dekking via reserves	**287,1**	**303,1**	**306,2**	**308,3**
Resultaat	**0,6**	**0,0**	**0,0**	**9,8**

De activiteiten van Rijnland zijn ondergebracht in vijf programma's:
1. Waterveiligheid
2. Voldoende water
3. Schoon en gezond water
4. Waterketen
5. Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Analyse begrotingsoverschrijding per programma
Alleen op het programma Schoon en gezond water is een begrotingsoverschrijding. De netto lasten voor dit programma zijn € 2,7 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting. Dit heeft te maken met de eerder aan de VV gemelde afschrijving van het landbouwportaal. Binnen de taak watersysteembeheer is voldoende dekking gevonden voor deze begrotingsoverschrijding.

Incidentele baten en lasten

(Bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025
Saldo baten en lasten	303,1	306,2	298,5
Waterschapsbelastingen	303,3	307,6	309,8
Saldo	**0,2**	**1,4**	**11,2**
Dekkingsmiddelen			
Dividenden en overige inkomsten	5,0	4,3	4,3
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	2,6	2,6	2,6
Egalisatie van tarieven	-3,3	-3,4	-3,4
Toevoeging bestemmingsreserves	-2,7	-3,2	-3,2
Toevoegingen aan algemene reserves	-1,9	-1,9	-1,9
Totaal dekkingsmiddelen	**-0,2**	**-1,4**	**-1,4**
Resultaat	**0,0**	**0,0**	**9,8**
Waarvan incidentele baten en lasten:			
Verkoopopbrengsten	5,8	4,2	3,6
Opbrengst waterschapsbelastingen over oude jaren	0,0	0,0	1,0
Incidenteel resultaat	5,8	4,2	4,7
Mutaties reserves	-5,2	-5,8	-5,8
Totaal incidentele baten en lasten	**0,6**	**-1,6**	**-1,1**
Structureel resultaat	**-0,6**	**1,6**	**10,9**

Uit het overzicht blijkt dat het voordelig resultaat van € 9,8 miljoen (begroot € 0,0 miljoen) uit nadelige incidentele resultaten bestaat van € 1,1 miljoen (begroot € 1,6 miljoen) en uit een voordelig structureel resultaat van € 10,9 miljoen (begroot € 1,6 miljoen).

Van de verkoopopbrengsen heeft € 2,6 miljoen betrekking op het progamma Waterketen en € 1,0 miljoen op het progamma Voldoende water. De andere incidentele baten en lasten hebben geen betrekking op de programma's.

Topinkomens

Op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moet melding worden gemaakt van het totaal van uitkeringen als deze meer bedragen dan de in deze wet gestelde norm. In 2025 is dit niet voorgekomen. Verder dienen de volgende gegevens te worden gemeld van de secretaris-algemeen directeur (SAD).

Gegevens 2025

Naam:		M. Middendorp
Functiegegevens		SAD
Aanvang en einde functievervulling in 2025		1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	177.692
Beloningen betaalbaar op termijn	€	23.241
Subtotaal	€	200.933
Toepasselijk WNT-maximum	€	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Bezoldiging	**€**	**200.933**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

Gegevens 2024

Naam:		M. Middendorp
Functiegegevens		SAD
Aanvang en einde functievervulling in 2024		1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	165.032
Beloningen betaalbaar op termijn	€	23.295
Subtotaal	€	188.328
Toepasselijk WNT-maximum	€	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Bezoldiging	**€**	**188.328**

Investeringen
Het volgende overzicht geeft de investeringen per programma weer.

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Prognose burap	Jaarrekening 2025	Verschil	% realisatie
Waterveiligheid	24,3	24,4	16,3	15,6	-8,8	64%
Voldoende water	20,1	39,0	32,1	31,3	-7,7	80%
Schoon en gezond water	13,0	9,8	9,8	11,0	1,2	113%
Waterketen	64,0	65,6	62,1	64,8	-0,8	99%
BOD	3,2	1,6	2,5	1,8	0,3	116%
Totaal	**124,6**	**140,3**	**122,8**	**124,5**	**-15,8**	**89%**

De werkelijke bruto investeringen komen in 2025 uit op € 124,5 miljoen. Dit is € 15,8 miljoen lager dan het bedrag van € 140,3 miljoen waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarmee komen de investeringen uit op 89% van de begroting.

In de toelichtingen per programma worden toelichtingen op de bruto-investeringen gegeven:
Waterveiligheid
Voldoende water
Schoon en gezond water
Waterketen
Bestuur, organisatie en dienstverlening

Een totaaloverzicht van de investeringen staat in de toelichting Overzicht investeringen. Daarin zijn ook de restant kredieten van de lopende investeringen opgenomen.

Toetsing kredieten
Uit een interne analyse zijn geen kredietoverschrijdingen van meer dan 10% naar voren gekomen.

Balans

Omschrijving activa en passiva	31.12.2024	31.12.2025
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	2,1	1,9
Materiële vaste activa	916,2	970,7
Financiële vaste activa	1,1	1,2
Vaste Activa	**919,4**	**973,7**
Vlottende activa		
Kortlopende vorderingen	22,4	22,6
Overlopende activa	12,3	14,6
Liquide middelen	0,0	0,0
Totaal vlottende activa	**34,7**	**37,2**
Totaal activa	**954,1**	**1.010,9**
PASSIVA		
Vaste passiva		
Algemene reserve	*10,4*	*15,1*
Tariefegalisatiereserves	*23,3*	*24,7*
Overige bestemmingsreserves	*16,5*	*16,8*
Resultaat	*0,6*	*9,8*
Totaal eigen vermogen	50,8	66,4
Voorzieningen	7,8	*7,2*
Langlopende schulden	761,7	*801,8*
Totaal vaste passiva	**820,3**	**875,4**
Vlottende passiva		
netto vlottende schulden	108,4	*110,4*
Overlopende passiva	25,3	*25,1*
Totaal vlottende passiva	**133,8**	**135,5**
Totaal passiva	**954,1**	**1.010,9**

Toelichting op de balans

Vaste activa € 973,7 miljoen

Immateriële vaste activa
De boekwaarde van de immateriële vaste activa daalde in 2025 van € 2,1 miljoen naar € 1,9 miljoen. Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven (bedragen x € 1 miljoen):

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Overheveling onderhanden werk	Investeringen	Bijdragen van derden	Desinvestering	Afschrijving 2025	Boekwaarde 31-12-2025
IMMATERIELE VASTE ACTIVA							
In exploitatie							
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van bedrijven	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van openbare lichamen	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	1,0
Bijdragen aan activa in eigendom van overige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige immateriële activa	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
Totaal immateriële vaste activa in exploitatie	**1,4**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,2**	**1,2**
Onderhanden werk							
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van bedrijven	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van openbare lichamen	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Bijdragen aan activa in eigendom van overige	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige immateriële activa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal immateriële vaste activa onderhanden werken	**0,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,7**
TOTAAL IMMATERIELE VASTE ACTIVA	**2,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,2**	**1,9**

Materiële vaste activa
De boekwaarde van de materiële vaste activa steeg in 2025 van € 916,2 miljoen naar € 970,7 miljoen. Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven (bedragen x € 1 miljoen):

Omschrijving	Boek-waarde 1-1-2025	Overheveling onderhanden werk	In-vesteringen	Bijdragen van derden	Des-investering	Af-schrijving 2025	Boek-waarde 31-12-2025
MATERIELE VASTE ACTIVA							
In exploitatie							
Gronden en terreinen	4,4	4,6	0,0	0,0	0,0	0,1	8,9
Machines en apparaten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bedrijfsgebouwen	7,0	0,5	0,0	0,0	0,0	1,2	6,4
Woonruimten	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Grond, weg en waterbouwkundige werken	365,6	52,3	0,0	-0,6	0,0	28,7	389,8
Zuiveringstechnische werken	260,6	130,4	0,0	0,0	0,0	27,7	363,3
Overige materiele vaste activa	5,7	8,6	0,0	0,0	0,0	4,8	9,5
Totaal materiele vaste activa in exploitatie	**644,3**	**196,4**	**0,0**	**-0,6**	**0,0**	**62,4**	**778,9**
Onderhanden werk							
Gronden en terreinen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Machines en apparaten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bedrijfsgebouwen	5,4	-0,5	1,8	0,0	0,0	0,0	6,7
Woonruimten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grond, weg en waterbouwkundige werken	114,0	-52,3	56,5	7,4	0,0	0,0	110,7
Zuiveringstechnische werken	141,6	-135,0	64,8	0,5	0,0	0,0	70,9
Overige materiele vaste activa	10,9	-8,5	1,5	0,2	0,0	0,0	3,5
Totaal materiele vaste activa onderhanden werken	**271,9**	**-196,4**	**124,5**	**8,2**	**0,0**	**0,0**	**191,8**
TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA	**916,2**	**0,0**	**124,5**	**7,6**	**0,0**	**62,4**	**970,7**

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	€ 1,1
Leningen aan bedrijven	€ 0,1
Totaal financiële vaste activa	€ 1,2

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen betreft voor € 0,8 miljoen aandelen Nederlandse Waterschapsbank (NWB). Rijnland heeft een deelneming in MeerGrond. Op 31 december 2025 is het kapitaal van MeerGrond € 0,6 miljoen. Rijnland participeert hierin voor een derde deel. De deelneming is daarom gewaardeerd op € 0,2 miljoen.

Vlottende activa € 37,2 miljoen

Kortlopende vorderingen

Vorderingen op belastingdebiteuren	€ 19,4
Overige vorderingen	€ 3,2
Totaal kortlopende vorderingen	€ 22,6

Voor de belastingdebiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaar van € 4,3 miljoen. Gelijk aan andere jaren is voor belastingjaar 2025 rekening gehouden met een percentage voor oninbaar van 0,5% van de netto belastingopbrengst.

Bij de overige kortlopende vorderingen is geen rekening gehouden met een voorziening voor oninbaar. Alle kortlopende vorderingen zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa € 14,6
De overlopende activa betreft:
- € 6,1 miljoen in 2026 ontvangen belastingopbrengsten 2025 van de BSGR;
- € 8,0 miljoen vooruitbetaalde bedragen die ten laste van 2025 komen;
- € 0,5 miljoen nog te ontvangen bedragen waarvan de opbrengst ten gunste van 2025 komen.

Liquide middelen € 0,0

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het is verplicht om overtollige middelen die boven een drempelbedrag komen onder te brengen in ’s Rijks schatkist. Het drempelbedrag is bepaald op 2,0% van de bruto exploitatiekosten uit de begroting. Voor Rijnland bedraagt het drempelbedrag in 2025 daarom € 6,6 miljoen.

Middelen buiten ’s Rijks schatkist aangehouden

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1,0 miljoen)					
		2025			
(1)	**Drempelbedrag**	6,6			
		Q1	Q2	Q3	Q4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	0,0	7,7	16,2	0,0
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	6,6	0,0	0,0	6,6
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0,0	1,1	9,6	0,0
(1) Berekening drempelbedrag					
		2025			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	332,5			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	332,5			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0,0			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1,0 miljoen als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 miljoen. En als begrotingstotaal groter is dan € 500 miljoen, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	6,6			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Q1	Q2	Q3	Q4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	0,0	701,3	1.492,1	0,0
(5b)	Dagen in het kwartaal	90,0	91,0	92,0	92,0
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0,0	7,7	16,2	0,0

Bovenstaand overzicht laat per kwartaal het bedrag aan middelen zien dat in het kader van het drempelbedrag buiten ’s Rijks schatkist is aangehouden. Er zijn in 2025 geen overtollige middelen ondergebracht in de schatkist. Het drempelbedrag is tijdelijk overschreden.

Vaste passiva € 875,4 miljoen

Eigen vermogen

Omschrijving	Saldo per 31-12-2024	Resultaat bestemming jaarrekening 2024	Saldo per 1-1-2025	toevoegingen (t.l.v. exploitatie)	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2025	Voorstel resultaat bestemming 2025	Saldo per 1-1-2026
Algemene reserves								
Algemene reserve watersysteembeheer	7,1	-	7,1	1,0	-	8,1	-	8,1
Algemene reserve zuiveringsbeheer	3,3	2,8	6,1	0,9	-	7,0	-	7,0
Totaal algemene reserves	10,4	2,8	13,2	1,9	0,0	15,1	0,0	15,1
Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie								
Egalisatiereserve categorie ingezetenen	10,0	-1,0	9,1	-7,3	3,5	-1,7	3,0	1,3
Egalisatiereserve categorie gebouwd	14,5	-1,1	13,4	3,7	2,3	14,8	0,0	14,8
Egalisatiereserve categorie ongebouwd/overige	-0,4	-0,1	-0,6	0,9	0,4	0,0	0,3	0,2
Egalisatiereserve categorie natuurterreinen	0,4	0,0	0,4	-0,1	0,0	0,3	0,0	0,3
Egalisatiereserve zuiveringsheffing	-1,1	0,2	-0,9	8,8	-3,4	11,3	6,7	18,0
Totaal bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	23,3	-2,0	21,3	6,1	2,7	24,7	9,9	34,6
Overige bestemmingsreserves								
Reserve subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers	0,3	-0,2	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Reserve frictiekosten SPP	0,9	0,0	0,9	0,0	0,1	0,8	0,0	0,8
Reserve PFOS saneringen	2,0	-0,1	1,9	0,0	0,2	1,7	0,0	1,7
Reserve baggerwerken	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
Reserve erfgoedpanden	4,2	0,0	4,2	0,0	0,1	4,2	-0,1	4,1
Reserve schuldreductie	8,7	0,0	8,7	3,2	2,1	9,8	0,0	9,8
Reserve vitaliteit	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Totaal overige bestemmingsreserves	16,5	-0,3	16,3	3,2	2,6	16,8	-0,1	16,7
Totaal eigen vermogen	50,3	0,6	50,8	11,1	5,3	56,6	9,8	66,4

Het totale eigen vermogen stijgt van € 50,8 miljoen naar € 66,4 miljoen. Deze stijging van € 15,6 miljoen betreft voor € 11,1 miljoen toevoegingen volgens de begroting na wijzigingen en voor € 9,8 miljoen het nog te bestemmen jaarrekeningresultaat. Hiertegenover staan voor € 5,3 miljoen onttrekkingen conform de begroting na wijzigingen.

Algemene reserves
Voor de hoogte van de algemene reserves worden de volgende criteria geformuleerd:
1. de algemene reserves moeten een ondergrens hebben die is afgeleid van de jaarlijkse exploitatiekosten;
2. de weerstandscapaciteit moet een afgeleide zijn van de belangrijkste risico's.

Beseft moet worden dat de hoogte van de algemene reserves eerder een bestuurlijke keuze is dan een bedrijfseconomische afweging. In theorie hoeft een waterschap als autonome overheidsinstantie met een eigen belastingheffing geen algemene reserves aan te houden. De ondergrens van de algemene reserves is bepaald op 5% van de begrote jaarlijkse netto exploitatiekosten (voor egalisatie). Op basis hiervan zou de hoogte van algemene reserves in totaal minimaal € 14,9 miljoen moeten bedragen. Op 1 januari 2025 was de hoogte van de algemene reserve € 13,2 miljoen. Bij de begroting 2025 is besloten om € 1,9 miljoen te storten in de algemene reserve zodat de reserve op 31 december 2025 € 15,1 miljoen bedraagt. Bij de najaarsburap is besloten om € 2,8 miljoen te onttrekken uit de algemene reserve zuiveringsbeheer.

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie
Deze reserves hebben tot doel egalisering van de huidige en toekomstige tarieven. Op 1 januari 2025 bedraagt het saldo van deze reserve € 21,3 miljoen. Bij de begroting 2025 en met begrotingswijzigingen is besloten om per saldo € 6,1 miljoen te storten in en € 2,7 miljoen te onttrekken uit deze reserves. Bij de resultaatverdeling wordt voorgesteld om € 9,9 miljoen te storten waarmee de reserve op € 24,6 miljoen komt.

Overige bestemmingsreserve
Reserve subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers
Jaarlijks wordt er in de begroting een subsidieplafond vastgesteld. Voor 2025 bedroeg dit € 235.000. De toezeggingen voor subsidies voor aanleg natuurvriendelijke oevers komen pas t.l.v. het exploitatieresultaat in het jaar van de uitvoering. Voor de toezeggingen die nog uitgevoerd moeten worden, is daarom een reserve gevormd. Op 1 januari 2025 bedraagt de stand van deze reserve € 0,2 miljoen. Er zijn in 2025 geen stortingen of onttrekkingen nodig uit deze reserve.

Reserve frictiekosten SPP
Bij de resultaatbestemming 2017 is € 2,0 miljoen gereserveerd als gevolg van SPP. Op 1 januari 2025 is de stand van deze reserve € 0,9 miljoen. De in de begroting 2025 geraamde frictiekosten van € 0,1 miljoen zijn onttrokken uit deze reserve waarmee de stand van de reserve eind 2025 € 0,8 miljoen bedraagt.

Reserve PFOS-saneringen
Voor de kosten van saneringen van de PFOS-verontreinigingen op Schiphol is in 2010 een voorziening gevormd. In 2017 is deze voorziening vrijgevallen en is het volledige bedrag gestort in deze reserve. Op 1 januari 2025 is de stand van deze reserve € 1,9 miljoen. De in de begroting 2025 geraamde kosten voor PFOS-saneringen van € 0,2 miljoen zijn onttrokken uit deze reserve. Eind 2025 komt de stand van de reserve daardoor uit op € 1,7 miljoen.

Reserve baggerwerken
In 2018 is de voorziening voor baggerwerken omgezet in een bestemmingsreserve. Dit betekent dat de uitgaven rechtstreeks via de exploitatierekening verlopen. Dit beperkt de administratieve lasten in relatie tot de verslaggevingsvereisten. Deze reserve heeft als doel om achterstanden in baggerwerken te financieren. Begin 2025 was de stand van deze reserve € 0,3 miljoen. Bij de begroting is een onttrekking gedaan uit deze reserve van € 0,3 miljoen waarmee de stand van de reserve op nihil komt. In principe is de reserve Baggerwerken de komende jaren niet nodig omdat de lasten voor baggeren volledig zijn geraamd in het MJP.

Reserve erfgoedpanden
Op 1 april 2019 zijn de erfgoedpanden Gemeenlandshuis in Leiden en Polderhuis in Hoofddorp door SBG aan Rijnland terugverkocht. De laatste actieve functie van de stichting, te weten het beheer van de twee panden, is daarmee beëindigd. Daarom is de stichting in de loop van 2020 opgeheven. De eigendommen, vorderingen en schulden van de stichting moeten daartoe worden afgewikkeld. Een van de posten op de balans van de stichting is een onderhoudsreserve die bedoeld is om de twee genoemde panden tot in lengte van jaren in stand te kunnen houden. Omdat de panden zijn overgedragen, is deze instandhoudingsreserve overgedragen aan Rijnland. De stand van de reserve bedraagt op 1 januari 2025 € 4,2 miljoen. De in de begroting 2025 geraamde kosten van € 50.000 voor onderhoud aan de erfgoedpanden zijn onttrokken aan de reserve. De werkelijke kosten voor onderhoud aan deze panden in 2025 is € 100.000 hoger dan begroot. Bij de resultaatverdeling wordt daarom voorgesteld om deze hogere kosten te onttrekken uit deze reserve.

Reserve schuldreductie
Met deze reserve wordt uitvoering gegeven aan het verbeteren van de schuldpositie. De stortingen en onttrekkingen worden per belastingcategorie geoormerkt. Op 1 januari 2025 bedraagt het saldo van deze reserve € 8,7 miljoen. Bij de begroting 2025 en met begrotingswijzigingen is besloten om per saldo € 3,2 miljoen te storten in en € 2,1 miljoen te onttrekken uit deze reserve waarmee eind 2025 de reserve € 9,8 miljoen bedraagt.
De specificatie per belastingcategorie is op 31-12-2025 als volgt:

Reserve schuldreductie ingezetenen	€ 0,0 miljoen
Reserve schuldreductie gebouwd	€ 3,5 miljoen
Reserve schuldreductie ongebouwd/overige	€ 0,0 miljoen
Reserve schuldreductie natuur	€ 0,0 miljoen
Reserve schuldreductie zuiveringsheffing	€ 6,3 miljoen
Totaal	**€ 9,8 miljoen**

Reserve vitaliteit
Bij de resultaatbestemming 2019 is het resterende saldo van het 'hulpfonds' in deze reserve gestort. Het hulpfonds vindt zijn oorsprong in 1856-1874 en is gevormd uit bijdragen van medewerkers. In 2010 is het hulpfonds opgeheven en is er besloten om het saldo in te zetten voor gezondheidsbevorderende maatregelen ten behoeve van het personeel. Op 1 januari 2025 is de stand van deze reserve € 70.317. In 2025 is er € 9.803 besteed aan zaken die uit deze reserve gedekt kunnen worden. Bij de resultaatverdeling wordt daarom voorgesteld om deze € 9.803 te onttrekken uit deze reserve.

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2025	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo per 31-12-2025
Pensioenvoorzieningen bestuur	5,7	1,5	0,4	6,8
Wachtgeldverplichtingen	0,4	0,0	0,2	0,1
Voorziening schoonmaken tanks	1,7	0,0	1,7	0,0
Voorziening RVU	0,0	0,2	0,0	0,2
Totaal voorzieningen	**7,8**	**1,7**	**2,4**	**7,2**

In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is per voorziening het ontstaan, het doel en de omvang aangegeven.

Pensiensvoorziening bestuur
Deze voorziening wordt aangehouden voor de pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige hoogheemraden van Rijnland en voormalige waterschappen.

Voorziening wachtgeldverplichtingen
Deze voorziening wordt aangehouden voor de wachtgeldverplichtingen voor voormalige en huidige hoogheemraden van Rijnland.

Voorziening schoonmaken tanks
In 2024 bleek sprake te zijn van vervuiling in de selector-anaerobe tank op awzi Zwanenburg. Een deel van de reinigingskosten (€ 1,7 miljoen) valt in 2025. Hiervoor is in 2024 een voorziening gevormd. In 2025 zijn de kosten ten laste van de voorziening gebracht waarmee de voorziening weer vervalt.

Voorziening RVU
Voor personeel dat gebruikmaakt van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) is een voorziening gevormd. De RVU stelt werknemers in staat om maximaal drie jaar voor hun AOW-leeftijd te stoppen met werken. Deze regeling is bedoeld voor mensen die zwaar werk verrichten.

Vaste schulden
De vaste schulden van € 801,8 miljoen betreffen onderhandse leningen waarvan voor € 747,8 miljoen bij binnenlandse banken en voor € 54,0 miljoen bij overige geldverstrekkers.

In 2025 is er één langlopende geldlening afgesloten van € 80,0 miljoen tegen rentepercentage van 3,090. De aflossingen in 2025 bedragen € 39,9 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van alle langgeldleningen bedroeg per ultimo 2025 2,051 en de gemiddelde resterende looptijd is 10,3 jaar. De totale rentelast op de vaste schulden bedraagt in 2025 € 16,5 miljoen. Er zijn geen zakelijke zekerheden gesteld voor de vaste schulden.

Vlottende passiva € 135,5 miljoen

Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

Overige kasgeldleningen	€	50,0	miljoen
Negatieve bank- en girosaldi	€	34,8	miljoen
Schulden aan leveranciers	€	11,7	miljoen
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	€	6,1	miljoen
Overige kortlopende schulden	€	7,8	miljoen
Totaal kortlopende schulden	€	110,4	miljoen

De kasgeldlening betreft een in december afgesloten kasgeldlening bij de NWB met een rentepercentage van 2,03.

De negatieve bank- en girosaldi betreffen een met de NWB afgesloten rekening-courantovereenkomst. De maximale krediethoogte bedroeg in 2025 € 76,5 miljoen. De gemiddelde rente voor de rekening-courantovereenkomsten en de kasgeldleningen bedroeg over 2025 2,85% (2024: 4,05%).

De overige kortlopende schulden betreffen vrijwel geheel een reservering voor openstaande verlofuren van personeel.

Overlopende passiva

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	€	14,0	miljoen
Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	€	10,1	miljoen
Overige vooruit ontvangen bedragen	€	1,0	miljoen
Totaal kortlopende schulden	€	25,1	miljoen

Onder de overlopende passiva zijn voor € 14,0 miljoen verplichtingen opgenomen die zijn opgebouwd in 2025, maar die in 2026 tot betaling komen. Hiervan heeft € 7,4 miljoen betrekking op nog te betalen rente van langgeldleningen. Daarnaast zijn hier voor € 10,1 miljoen vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen verantwoord waarvan de baten ten gunste van 2026 of later komen. Dit heeft voor het grootste gedeelte betrekking op vooruit ontvangen bijdragen op investeringswerken. Het volgende overzicht geeft het verloop hiervan weer.

Omschrijving	Saldo 1-1-2025	Toe-voegingen	Aangewend	Saldo 31-12-2025
Voorschotbedragen van het Rijk				
VIJG spoor 2 kunstwerken	0,6	0,0	0,6	0,0
KRW3 Noord	0,6	0,0	0,2	0,4
KRW3 ZUID	0,5	0,0	0,0	0,5
Programma Lachgas	0,6	0,0	0,0	0,5
10% Eigen bijdragen HWBP (PGEB) vanaf 2023	0,1	0,3	0,0	0,5
10% Eigen bijdragen HWBP (PGEB) 2014-2022	0,0	2,2	0,0	2,2
Pacas Leiden Noord	2,4	0,0	0,3	2,0
Pacas Gouda	0,0	3,2	0,3	2,9
Restaureren en digitaliseren archief	0,0	0,1	0,0	0,1
Sloot en oeverbeheer	0,3	0,0	0,0	0,3
Totaal voorschotbedragen van het Rijk	**5,0**	**5,8**	**1,5**	**9,3**
Voorschotbedragen van overige openbare lichamen				
UPV Zwerfafval	0,0	0,1	0,0	0,1
Regiodeal	0,0	0,7	0,0	0,7
Totaal voorschotbedragen van overige openbare lichamen	**0,0**	**0,9**	**0,0**	**0,9**
Totaal	**5,0**	**6,7**	**1,5**	**10,1**

Verder is er onder de overlopende passiva voor € 1,0 miljoen vooruitgefactureerde bedragen opgenomen. Dit betreft voornamenlijk vooruitgefactureerde pachten en huren.

Waarderingsgrondslagen

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als ze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de lineaire afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Het drempelbedrag voor activeren van investeringen is € 150.000. Het beleid voor de waardering en afschrijving van activa is vastgelegd in de Nota vaste activabeleid.

Onderzoek en ontwikkeling
Deze kosten worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan investeringen van derden
Het betreft hier bijdragen die Rijnland aan derden betaalt voor de uitvoering van een investering. De afschrijvingstermijn is ten hoogste vijf jaar, tenzij gemotiveerd wordt dat een andere periode passender is.

Overige immateriële vaste activa
In deze categorie vallen alle overige immateriële vaste activa zoals het opstellen van strategische (water)plannen en het opstellen van peilbesluiten. Hiervoor geldt een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij gemotiveerd wordt dat een andere periode passender is. Hierbij is de periode leidend dat de investering waarde oplevert voor de organisatie en de werkprocessen. Voor het opstellen van peilbesluiten wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar aangehouden. Dat is de verwachte gemiddelde termijn dat een peilbesluit actueel blijft.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de lineaire afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Er wordt geen rente toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Het drempelbedrag voor activeren van investeringen is € 150.000. Het beleid voor de waardering en afschrijving van activa is vastgelegd in de Nota vaste activabeleid.

Gronden en terreinen
Omdat grond in het algemeen zijn waarde behoudt, wordt daarop in de regel niet afgeschreven. Dit betekent dat verworven gronden en terreinen ongeacht hun verkrijgingsprijs altijd worden geactiveerd, dus ook als de verkrijgingsprijs lager is dan het drempelbedrag. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor gronden die opgaan in infrastructuur en daardoor in waarde verminderen. De afschrijvingstermijn voor deze gronden is 25 tot 40 jaar.

Bedrijfsmiddelen 3-5 jaar
Huisvesting 10-40 jaar
Waterstaatkundige werken 10-40 jaar
Waterkwaliteitswerken (zuiveringsbeheer) 10-25 jaar
Procesautomatisering 5-10 jaar

De genoemde afschrijvingstermijnen zijn richtlijnen. Als afschrijvingstermijn wordt de termijn zoals aangegeven bij de kredietaanvraag overgenomen.

Financiële vaste activa
Met uitzondering van de deelneming in MeerGrond v.o.f. zijn de kapitaalverstrekkingen aan bedrijven en de leningen aan bedrijven opgenomen tegen nominale waarde. De invloed van Rijnland in MeerGrond is van zodanige betekenis (⅓ belang en ⅓ zeggenschap) dat de deelneming in deze vennootschap onder firma is gewaardeerd tegen een derde van de netto vermogenswaarde. MeerGrond exploiteerde een baggerdepot dat sinds de zomer van 2016 gesloten is. Het voormalig baggerdepot wordt ingericht als deel van Park21.

Reserves en voorzieningen
Het beleid ten aanzien van de vorming, de besteding en de omvang van de reserves en voorzieningen is vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen.

Reserves
Voor de hoogte van de algemene reserves zijn de volgende criteria geformuleerd:
De algemene reserves moeten een ondergrens hebben die is afgeleid van de jaarlijkse exploitatiekosten.
De weerstandscapaciteit moet een afgeleide zijn van de belangrijkste risico's.

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de VV een bepaalde bestemming heeft gegeven. Een onderdeel hiervan zijn de egalisatiereserves die dienen om ongewenste schommelingen in de belastingtarieven op te vangen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening voor wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor (voormalige) dagelijks bestuur is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voorzieningen worden gevormd wegens:
- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- op balansdatum aanwezige risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, indien die kosten hun oorsprong vinden in het begrotingsjaar of een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (art. 4.54 van het Waterschapsbesluit).

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente-typische looptijd van een jaar of langer.

Vlottende activa en passiva
De vorderingen, overlopende activa en passiva, liquide middelen en de kortlopende schulden zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Bij de belastingdebiteuren wordt voor de verwachte oninbaarheid een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt berekend door van de netto belastingopbrengst, met behulp van ervaringscijfers, een percentage te reserveren.

Interne verrekeningen
De onttrekkingen aan voorzieningen en de geactiveerde lasten worden hier verantwoord. De onttrekkingen aan voorzieningen hebben betrekking op de vrijval in situaties dat voorzieningen te omvangrijk zijn in relatie tot het doel waarvoor zij zijn gevormd of in het geheel niet meer nodig zijn. De geactiveerde lasten betreffen de kosten van het inzetten van eigen en ingehuurd personeel aan investeringen. Met ingang van 2018 wordt hier geen (bouw)rente meer toegerekend.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

1. Niet-verschenen termijnen investeringswerken
De verplichtingen ad € 62,1 miljoen per 31 december 2025 van nog niet verschenen termijnen voor investeringswerken zijn niet in de balans opgenomen.

2. Contractverplichtingen
De openstaande contractverplichtingen van contracten met een Europese aanbesteding bedroeg eind 2025 € 283,3 miljoen.

3. Garant- en borgstellingen
Ten behoeve van de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft Rijnland borgstellingen afgegeven overeenkomstig onderstaand overzicht.

Omschrijving	% waarvoor borgstelling is verleend	Bedrag van de geldlening 01-01-2025	Bedrag van de geldlening 31-12-2025	Borgstelling
Borg voor onderhandse leningen				
Gemeenschappelijke regeling Aquon (NWB)	100%	37,6	37,4	37,4
HVC/DRSH Zuiveringsslib NV (NWB)	100%	221,6	199,2	199,2
HVC (BNG)	100%	2,7	22,5	22,5
Unie van Waterschappen (NWB)	100%	4,3	4,1	4,1
Borg voor kortlopende schulden (negatieve banksaldi)				
Aquon (NWB)	100%			9,0
Unie van Waterschappen (NWB)	100%			2,0
HVC/DRSH Zuiveringsslib NV (NWB)	100%			0,0
Totaal	100%	266,2	263,2	274,4

De borgstelling voor kortlopende schulden is bepaald op basis van het maximale krediet.

Vanaf de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling staan de waterschappen garant voor de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Met een aandeelhouderschap type B met een beperkte aansprakelijkheid zijn de risico's beperkt tot de slibverbrandingsactiviteiten. De Waterschapswet laat andere taken niet toe.

De aandeelhouders B staan volledig garant voor de slibverbrandingsinstallatie zoals dat voorheen ook bij DRSH Zuiveringsslib het geval was. De garantstelling loopt terug conform de afschrijving van de installatie en de aflossing van de hiervoor aangegane leningen. Omdat de aandeelhouders van HVC uitsluitend bestaan uit gemeenten en waterschappen die zorgen voor afzetzekerheid, worden de risico's als klein beoordeeld.
De waterschappen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de activiteiten, maar hebben bij een evt. garantstelling een regresrecht op de andere waterschappen voor hun aandeel.

Deel V Rechtmatigheidsverantwoording en controle verklaring

Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding: dagelijks bestuur verantwoordelijk voor rechtmatigheid
Rechtmatigheid is het voldoen aan wet- en regelgeving. Financiële rechtmatigheid komt neer op voldoen aan wetten en regels waar financiële transacties aan de orde zijn. De cao-afspraken bijvoorbeeld of de Aanbestedingswet, maar ook een subsidieverordening voor natuurvriendelijke oevers. De belangrijkste wetten en regels met die financiële transacties staan in het jaarlijks door de VV vastgestelde 'normenkader financiële rechtmatigheid'. Leidraad zijn de financiële verordening en controleverordening, beide vastgesteld door de VV in 2025. Deze zijn gebaseerd op de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV uit 2025.

Financiële rechtmatigheid bestaat uit drie criteria: het begrotingscriterium ('in hoeverre passen afwijkingen in de begroting?'), het voorwaardencriterium ('wordt voldaan aan vigerende wet- en regelgeving?') en misbruik en oneigenlijk gebruik, respectievelijk art 12-14 van de financiële verordening.
Vanaf 2025 legt het college verantwoording af over de financiële rechtmatigheid, met als eindproduct deze rechtmatigheidsverantwoording. In deze verantwoording zijn over- en onderschrijdingen van de lasten en baten in principe onrechtmatig. De afwijkingen kunnen wel acceptabel zijn, mits ze tijdig aan de VV zijn gemeld. Verdere afspraken daarover staan in de financiële verordening[2].

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, zodat alleen de meest relevante aspecten in de verantwoording worden betrokken. Deze grens is door de VV bepaald en bedraagt maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Op basis van de jaarrekening bedraagt deze € 6,6 miljoen.

Bevindingen
Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 5,4 miljoen bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 6,6 miljoen. Van de niet-rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde zaken is een bedrag van € 4,9 miljoen acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

Omschrijving	*€ miljoen*
Begrotingscriterium	
1.a Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door het algemeen bestuur vastgesteld autorisatieniveau)	*4,9*
1.b Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	*0*
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	*0*
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld	*0*
Totaal begrotingsonrechtmatigheden (1 t/m 3)	***4,9***
• *Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdelen 1 t/m 3) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.* • *De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden die inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht.*	*4,9*
Voorwaardencriterium	
4. Inkopen ten onrechte niet-Europees aanbesteed die inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegelicht.	*0,5*
M&O-criterium	
5. (Geen) bevindingen.	*0*
Totaal	
Totaal onrechtmatigheden (1 t/m 5)	***5,4***
Waarvan acceptabel	*4,9*
Waarvan niet-acceptabel	*0,5*

Toelichting niet acceptabel onrechtmatig

Voorwaardencriterium: aanbestedingswet
Gedurende 2025 werden de pompen van een groot poldergemaal gereviseerd. Tijdens de revisie van de pomp was het noodzakelijk een tijdelijke pomp (tpi) te huren. De verwachting was dat dit enkele weken zou duren. Omdat de revisie tegenslag kende, moest de pomp uiteindelijk tien maanden worden gehuurd. De huur was enkelvoudig onderhands aanbesteed en heeft uiteindelijk € 0,5 miljoen gekost. Omdat sprake is van huur, een

[2] Overschrijdingen van de lasten of investeringsuitgaven zijn in principe onrechtmatig. Wanneer deze tijdig zijn gemeld aan het algemeen bestuur hebben ze de status 'acceptabel onrechtmatig' (artikel 13 financiële verordening. Onderschrijdingen van de lasten of investeringsuitgaven en over- en onderschrijdingen van de baten of investeringsinkomsten worden niet als begrotingsonrechtmatigheid aangemerkt wanneer deze onder- en overschrijdingen tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld (artikel 13, lid 4 financiële verordening).

Dienst, had dit Europees aanbesteed moeten worden. De urgentie van de situatie leende zich niet voor een langdurig aanbestedingstraject. De huur van dergelijke tpi's zal in 2026 Europees worden aanbesteed.
De status van deze aanbesteding is 'niet acceptabel onrechtmatig'.

Toelichting acceptabel onrechtmatig

Kapitaallasten subsidieregeling landbouwportaal en aanverwante landbouwmaatregelen (€ 2,6 miljoen)
Het landbouwportaal is een tijdelijke subsidieregeling voor emissiebeperkende maatregelen voor agrarische bedrijven. Het maakt deel uit van het clusterproject voor de landbouwsector waarin ook andere, soortgelijke stimuleringsmaatregelen zijn opgenomen. Per abuis is gedurende de looptijd 2021-2025 niet tussentijds afgeschreven op de uitgaven van dit clusterproject, waaronder het landbouwportaal. Met een afschrijvingstermijn van vijf jaar en de start in 2027 zouden op basis van de huidige afspraak deze uitgaven in 2031 pas zijn afgeschreven. Gezien de aard van de activiteiten is dit niet correct. Daarom is een en ander tijdens het opstellen van de jaarrekening aangepast: voor de afschrijving is berekend hoeveel de afschrijving tot en met 2025 geweest zou zijn als er wel tussentijds afgeschreven was. Dit bedrag van € 2,6 miljoen is in 2025 als afschrijvingslast verantwoord. De financiële gevolgen zijn in de VV van 4 maart 2026 ter kennisname genoemd, waarmee deze overschrijding de status heeft van 'acceptabel onrechtmatig'.

Hogere personeelskosten Voldoende water (€ 1,9 miljoen)
Op het programma Voldoende water zijn meer personele kosten geboekt dan was begroot. Het gaat om zowel meer menskracht als hogere kosten als gevolg van meer ingezet IKB-budget, licht hogere opleidingskosten en andere overige personele kosten. De financiële gevolgen zijn in de VV van 4 maart 2026 ter kennisname genoemd, waarmee deze overschrijding de status heeft van 'acceptabel onrechtmatig'.

Hogere kosten verwijderen grote waternavel (€ 400.000)
Door relatief warme laatste maanden zijn de verwijderingskosten van deze invasieve exoot minder afgenomen dan verwacht. Op verschillende manieren is geprobeerd bij te sturen op de sterk stijgende kosten van het verwijderen van de waternavel. Het gewenste effect is nog niet bereikt. De financiële gevolgen hiervan zijn in de VV van 4 maart 2026 ter kennisname genoemd, waarmee deze overschrijding de status heeft van 'acceptabel onrechtmatig'.

Noot 1: eerder gemeld en acceptabel onrechtmatig
In de Verenigde Vergadering van 4 maart 2026 zijn naast eerdergenoemde lastenoverschrijdingen (nadelen) ook meerdere lastenonderschrijdingen en batenoverschrijdingen (voordelen) gemeld. Conform de financiële verordening (artikel 13 lid 4) zijn deze voordelen hiermee acceptabel onrechtmatig en hoeven ze in deze rechtmatigheidsverantwoording niet 'opgeteld' en nogmaals nader toegelicht te worden. De lagere kosten voor bijvoorbeeld elektriciteitsverbruik en baggerwerken zijn in de bijbehorende programma's nader toegelicht. De (acceptabele) onrechtmatigheden die voortvloeien uit lastenoverschrijdingen dienen te allen tijde in deze paragraaf toegelicht te worden.

Noot 2: evaluatie en handhaving 2%
Tijdens de behandeling van de financiële verordening en de hieruit volgende VV-vaststelling van onder meer de verantwoordingsgrens van 2% (5 maart 2025) heeft het college toegezegd om de hoogte van dit percentage te evalueren en de resultaten hiervan te overleggen met de verenigde vergadering. Uit de evaluatie is gebleken dat de 2%-verantwoordingsgrens inmiddels door het merendeel van de decentrale overheden is omarmd, mede op advies van de commissie BBV via hun geactualiseerde kadernota rechtmatigheid.

De praktijkervaringen over 2025 leerden dat de volatiliteit van meerdere begrotingsposten een grens van 2% rechtvaardigt. De kosten voor elektriciteitsverbruik tijdens weersextremen, de bestrijding van de grote waternavel en ook de inzet van personeel fluctueren dermate dat in een kapitaalintensieve organisatie als Rijnland 2% een reële afspiegeling is voor de verantwoordingsgrens. Een verlaging naar 1% zal leiden tot meer begrotingsafwijkingen, die – mits niet eerder als begrotingswijziging verwerkt – zullen leiden tot eveneens meer acceptabel onrechtmatige afwijkingen. Bij handhaving van 1% als verantwoordingsgrens zou het college geen positieve rechtmatigheidsverantwoording kunnen afleggen, maar zouden de conclusies en verbeterpunten onveranderd zijn ten opzichte van de huidige grens van 2%.

Relevant is verder dat de accountant voor zijn controle eveneens een tolerantiegrens hanteert van 2% (Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 2). Handhaving van de verantwoordingsgrens van 2% is hiermee bevestigd.

Controleverklaring

De controleverklaring van de accountant wordt separaat aangeboden aan de verenigde vergadering.

Deel VI Toelichtingen

Exploitatierekening naar kosten- en opbrengstsoorten

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025	Resultaat jaarrekening
Lasten					
Rente en afschrijvingen	74,2	79,2	78,3	80,2	-1,9
Personeelslasten	91,5	96,0	97,6	99,4	-1,8
Goederen en diensten van derden	132,4	142,5	144,3	132,9	11,4
Bijdragen aan derden	15,6	14,5	14,3	14,2	0,1
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	3,1	0,4	0,4	1,7	-1,3
Totaal lasten	**316,9**	**332,5**	**334,9**	**328,4**	**6,5**
Baten					
Financiële baten	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0
Personeelsbaten	0,8	0,2	0,3	0,7	0,4
Goederen en diensten aan derden	18,3	20,5	19,2	19,8	0,6
Bijdragen van derden	2,5	2,2	2,9	3,2	0,3
Waterschapsbelastingen	268,1	303,3	307,6	309,8	2,2
Interne verrekeningen	8,7	6,2	6,2	6,0	-0,1
Totaal baten	**298,5**	**332,6**	**336,4**	**339,6**	**3,3**
Saldo lasten en baten	**-18,4**	**0,2**	**1,4**	**11,2**	**9,8**
Dekkingsmiddelen					
Dividenden en overige inkomsten	4,7	5,0	4,3	4,3	0,0
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	11,5	2,6	2,6	2,6	0,0
Egalisatie van tarieven	2,3	-3,3	-3,4	-3,4	0,0
Toevoegingen bestemmingsreserves	0,0	-2,7	-3,2	-3,2	0,0
Mutatie algemene reserves	0,5	-1,9	-1,9	-1,9	0,0
Totaal dekkingsmiddelen	**18,9**	**-0,2**	**-1,4**	**-1,4**	**0,0**
Resultaat	**0,6**	**0,0**	**0,0**	**9,8**	**9,8**

Hierna worden de resultaten ten opzichte van de begroting na wijziging toegelicht.

Rente en afschrijvingen
Op de rentelasten is in 2025 een voordeel van € 0,6 miljoen. Met ingang van 2025 worden de crediteurenbetalingen niet meer zo snel als mogelijk betaald, maar wordt rekening gehouden met een betaaltermijn van 30 dagen. De extra liquiditeit die dit oplevert zorgt voor een rentevoordeel. Tegenover het voordeel op de rente staat een nadeel op de afschrijvingslasten van € 2,2 miljoen. Dit betreft voor € 2,6 miljoen door een correctie op de afschrijving op het cluster landbouwd. Per abuis is gedurende de looptijd 2021-2025 niet tussentijds afgeschreven op deze uitgaven. Bij het opstellen van de jaarrekening is dit aangepast: voor de afschrijving is berekend hoeveel de afschrijving tot en met 2025 geweest zou zijn als er wel tussentijds afgeschreven was. Dit bedrag van € 2,6 miljoen is in 2025 als afschrijvingslast verantwoord. Het overige verschil wordt verklaard door verschillende kleinere posten over de verschillende programma's.

Personeelslasten
De personeelslasten vormen een nadeel van € 1,8 miljoen op de begroting. Deze afwijking wordt door verschillende posten veroorzaakt. Zo wordt € 1,0 miljoen veroorzaakt door onder andere hogere IKB-reservering dan begroot, meer IKB laten uitbetalen en lager verloop van personeel. Daarnaast vallen de eenmalige posten aan het einde van het jaar hoger uit á € 0,4 miljoen. In 2025 zijn er meer trainingen en cursussen gegeven en gevolgd, wat voor een overschrijding van € 0,2 miljoen zorgt. Daarentegen is er voor € 0,2 miljoen minder uitgegeven aan inhuur. Dit komt voornamelijk doordat het ingehuurde personeel in het einde van 2025 minder uren hebben gewerkt dan verwacht. Als laatst vallen de overige personeelskosten € 0,4 miljoen hoger uit dan begroot.

Goederen en diensten van derden
Op goederen en diensten van derden is een voordeel van € 11,4 miljoen op de begroting. Dit verschil wordt veroorzaakt door een grote verscheidenheid aan zaken. Zo vallen de kosten voor baggeren € 3,4 miljoen lager uit dan begroot door minder kilometers baggeren en inpeilen. De energiekosten vallen € 2,5 miljoen lager uit dan begroot. Dit komt door een uitzonderlijk droog najaar en doordat de vernieuwde zuivering Zwanenburg zuiniger is in energieverbruik dan begroot. Onderhoudskosten vallen ook € 1,9 miljoen lager uit. Dit komt voornamelijk doordat er in programma Voldoende water € 2,2 miljoen minder aan onderhoud is uitgegeven. De onderhoudskosten aan het gebouwbeheersysteem waren juist € 0,3 miljoen hoger. De ICT-kosten vallen € 1,4 miljoen lager uit. Dit komt voornamelijk door latere levering servers en lagere kosten telefonie. Er is daarnaast ook een voordeel van € 0,7 miljoen op de kosten van slibverwerking. Dit heeft te maken met de nieuwe situatie rondom de zuiveringen Haarlem-Schalkwijk, Heemstede, Zwanenburg en Haarlem

Waarderpolder. Als laatste zijn er minder kosten gemaakt aan chemicaliën (€ +0,4 miljoen) en minder onderzoeken (€ +0,8 miljoen) en € 0,3 miljoen overige kleine verschillen.

Bijdragen aan derden
De bijdragen aan derden vallen € 0,1 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage aan HWBP van € 0,2 miljoen. Daarentegen is er een nadeel van meerdere kleine posten welke optellen tot € 0,1 miljoen.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien
De toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien is € 1,3 miljoen hoger dan begroot. Het gaat hier om een extra storting in de voorziening voor pensioenen voor de voormalige en huidige dagelijkse bestuurders van € 1 miljoen en € 0,3 miljoen voor de voorziening RVU (Regeling Vervroegde Uittreding).

Financiele baten
De financiële baten zijn conform begroting gerealiseerd. Dit betreft de garantstellingsprovisie van HVC aan de gemeenschappelijke slibregeling.

Personeelsbaten
De uitkeringen sociale wetten vallen € 0,4 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door zwangerschapsuitkeringen en uitkeringen voor de Participatiewet.

Goederen en diensten aan derden
De goederen en diensten aan derden zijn € 0,6 miljoen hoger dan begroot. Er is sprake van hogere invorderingsopbrengsten vanuit de BSGR van € 0,5 miljoen. De vastgoedopbrengsten vanuit contracten zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot en de kleine vastgoedverkopen vallen € 0,1 miljoen hoger uit dan begroot. Daartegenover staat een lagere doorbelasting richting HHSK voor de I&A-samenwerking van € 0,2 miljoen.

Bijdragen van derden
De bijdragen van derden vallen € 0,3 miljoen hoger uit dan begroot. We hebben in 2025 een subsidie ontvangen voor de medicijnrestenverwijdering (PACAS) op awzi Gouda. Deze subsidie was niet begroot.

Waterschapsbelastingen
Zie voor een toelichting de paragraaf Waterschapsbelastingen.

Interne verrekeningen
De interne verrekeningen vallen € 0,1 miljoen lager uit door dat minder personeelskosten naar investeringen zijn geactiveerd. Hierdoor komen de geactiveerde lasten lager uit dan begroot.

Mutaties in reserves en egalisatie
Alle mutaties in de reserves zijn verwerkt overeenkomstig de begroting na wijzigingen.

Programmajaarverslag 2025
Personeel

Personeel
Het hr-beleid van Rijnland draagt bij aan het behalen van de organisatiedoelstellingen en geeft invulling aan relevante thema's. Ook in 2025 legden we extra nadruk op het aantrekken en ontwikkelen van medewerkers, zodat onze organisatie klaar is voor de toekomst. De drie pijlers van onze hr-visie zijn: aantrekkelijk werkgeverschap, diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid, en duurzame inzetbaarheid.

Recruitment
In 2025 zijn 149 vacatures opengesteld, dat is een stijging van 28% ten opzichte van 2024. Hiervan zijn er 122 ingevuld, 13% meer dan vorig jaar. De ingevulde vacatures betreffen 100 nieuwe medewerkers en 22 medewerkers die intern een andere functie hebben gekregen. De vervullingsgraad is in 2025 iets gedaald, dit komt vooral door de hogere aantallen opengestelde vacatures in het vierde kwartaal. De doorlooptijd is gedaald van 72 (2024) naar 59 dagen, ruimschoots onder de doelstelling van <70 dagen.

Demografische cijfers vertellen ons dat ook de komende jaren de arbeidsmarkt nog steeds krap is. Ook is de arbeidsmobiliteit nog steeds hoog (werknemers wisselen sneller van baan). Afgelopen jaar is onze nieuwe arbeidsmarktcampagne 'Het échte waterwerk' gelanceerd, waarmee we invulling geven aan onze arbeidsmarktcommunicatiestrategie.

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG)
In 2025 is verder gewerkt aan een organisatie waarin iedereen gelijkwaardig kan deelnemen. Met activiteiten zoals gastsprekers, een cursus gebarentaal, de diversiteitsdag en de training Generatieproeverij is het gedachtegoed van Verschil Verrijkt verder versterkt. Ook zijn in teamsessies stappen gezet om (psychologische) veiligheid te vergroten.

In 2026 richten we ons op de structurele verankering van Verschil Verrijkt. Met gerichte activiteiten en gastsprekers blijven we bouwen aan duurzame cultuurontwikkeling. Extra aandacht gaat uit naar het versterken van onderlinge verbinding en begrip, met name tussen binnen- en buitenmedewerkers.

Inzetbaarheid
Een wendbare organisatie vraagt om medewerkers die blijven leren en zich ontwikkelen. In 2025 hebben we verdere stappen gezet om onze lerende organisatie te versterken. Inzetbaarheid blijft een speerpunt binnen onze hr-visie en is verankerd in de kerncompetenties van Rijnland. Ons opleidingsaanbod ondersteunt medewerkers en teams bij professionele groei en gezamenlijke reflectie op hun toekomstige opgaven. Ook het LoopbaanLab wordt goed benut voor loopbaanadvies, mobiliteit en persoonlijke ontwikkelvragen, wat bijdraagt aan bewuste loopbaansturing.

Wet banenafspraak
Rijnland is in 2025 gestart met 26,4 gerealiseerde banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en geëindigd met 33,48 gerealiseerde banen. Hiermee heeft Rijnland het quotum van 32 banen te realiseren voor 1 januari 2026 ruimschoots behaald. Het quotum voor 2026 ligt op 32,2 banen, uitgaande van een gemiddelde van 850 fte en een quotumpercentage van 2,68.

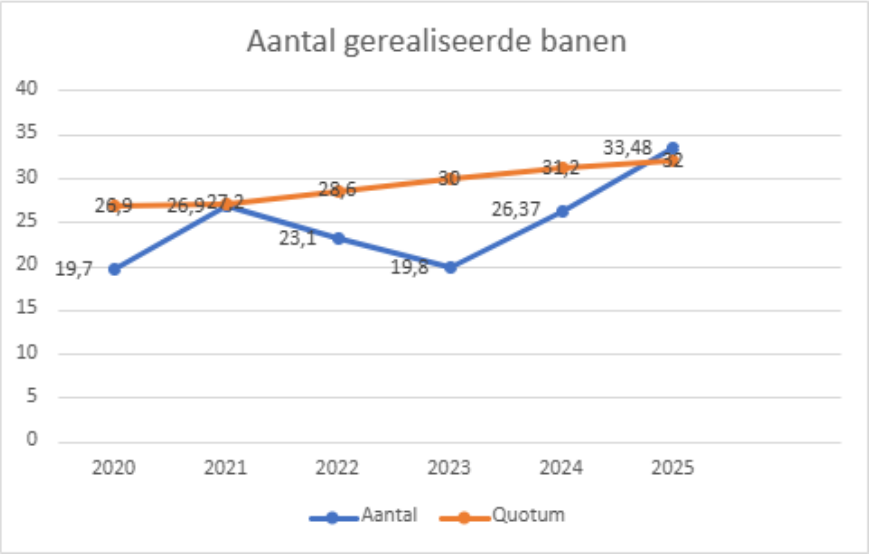

Integriteit
Het afgelopen jaar is gestart met de actualisatie van de regelingen op het gebied van integriteit. Twaalf medewerkers hebben contact gezocht met de vertrouwenspersonen. Er zijn geen klachten ingediend.

Programmajaarverslag 2025
Personeel

Ziekteverzuim

De belangrijkste indicator om het verzuim te meten is het voortschrijdende verzuimpercentage. Dat is het gemiddelde verzuim berekend over de periode van de afgelopen 12 maanden. De seizoensinvloeden op het verzuim zijn op die manier niet van invloed op het percentage. Het voortschrijdende verzuimpercentage was eind 2025 4,1%.

Het verzuimpercentage binnen de Waterschapssector bedroeg in 2024 4,9%. Landelijke cijfers voor de sector over 2025 zijn op dit moment nog niet beschikbaar.

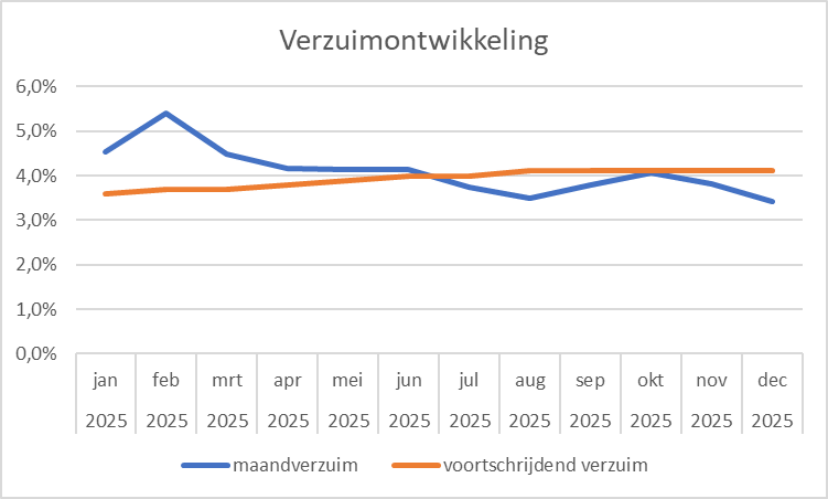

Programmajaarverslag 2025
Personeel

Formatie en personeelsbestand

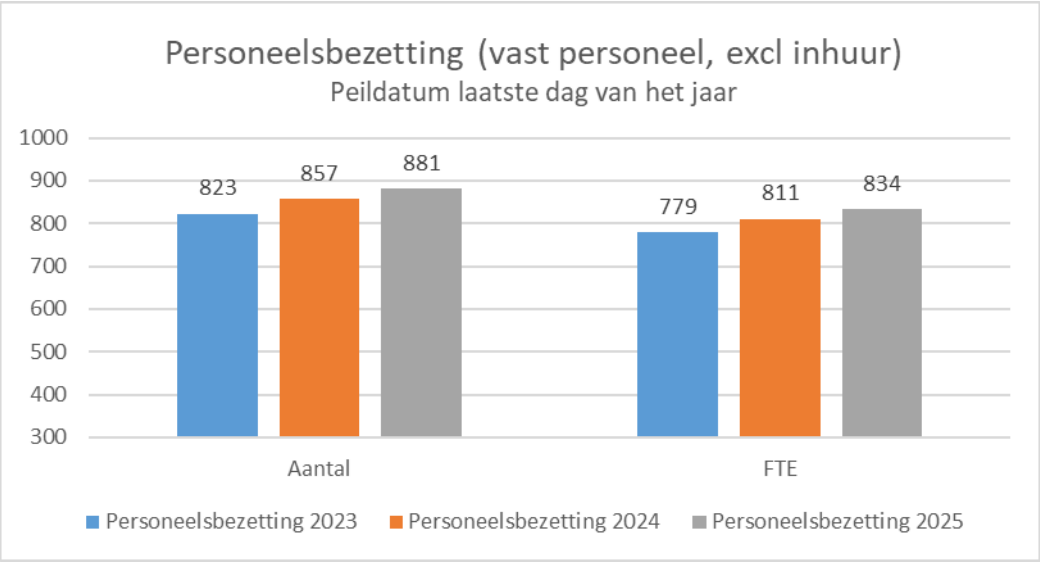

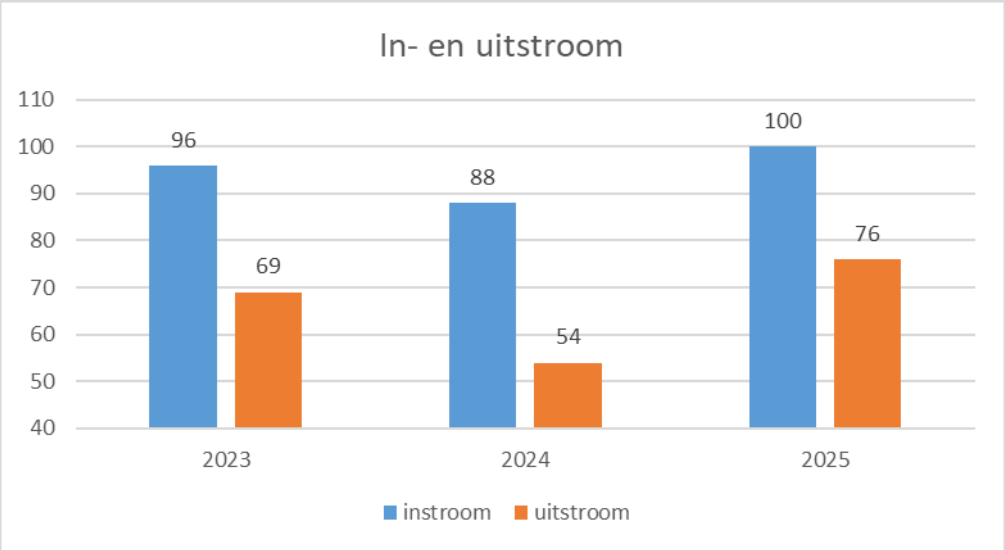

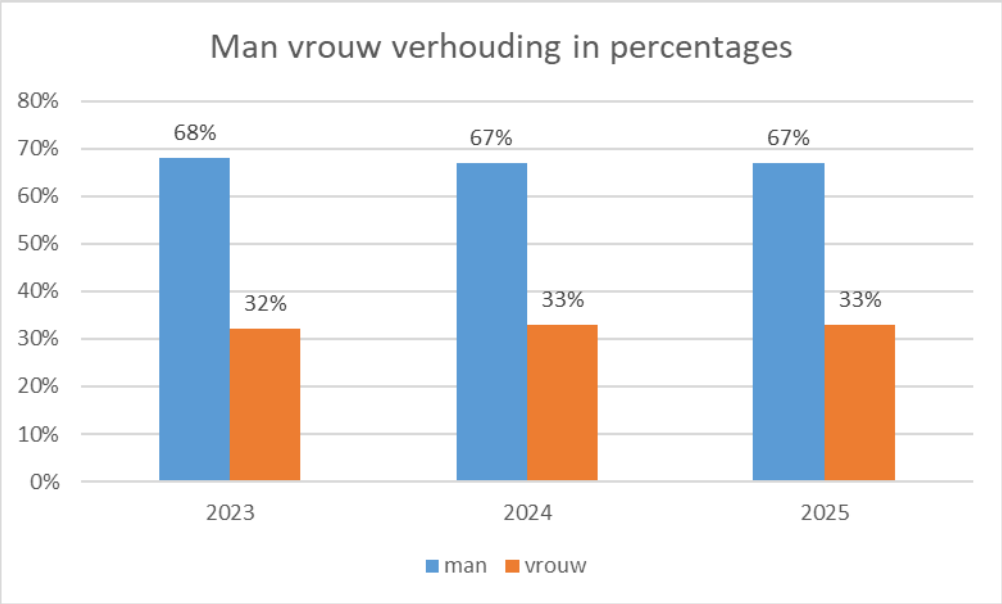

In 2025 zijn er 76 medewerkers uit dienst gegaan. Dat is een stijging ten opzichte van 2023 en 2024. Het is in 2025 goed gelukt nieuwe medewerkers aan te trekken (100) ondanks de steeds krappere arbeidsmarkt. Het is opvallend en positief dat meer dan de helft (55%) van de nieuwe medewerkers jonger is dan 35 jaar.

Programmajaarverslag 2025
Personeel

Bij Rijnland werken significant meer mannen dan vrouwen, wat vooral te verklaren is door het hoge aantal technische functies die van oudsher voornamelijk worden uitgevoerd door mannen.

Leeftijdsopbouw en prognose AOW-uitstroom

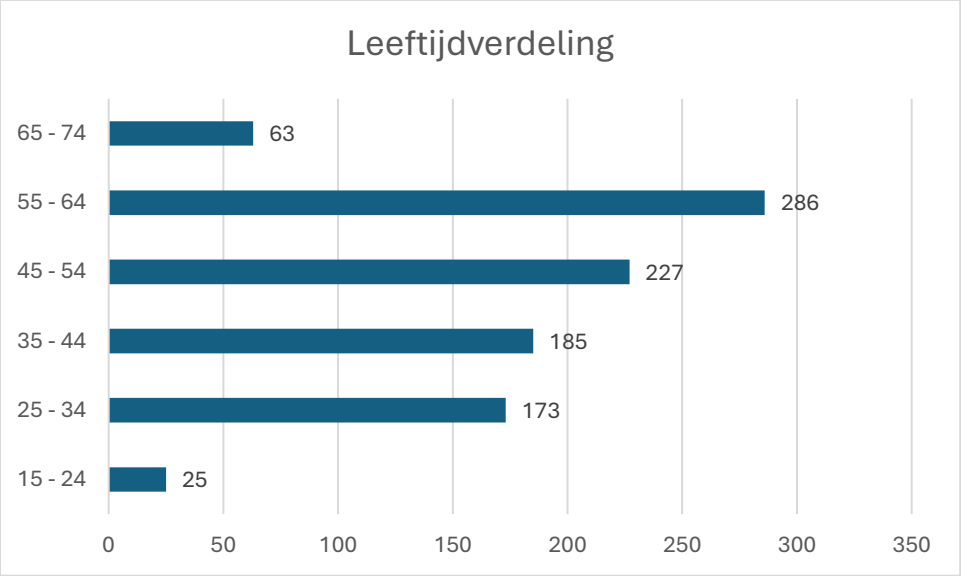

Bovenstaande grafiek laat de leeftijdsopbouw zien per 31 december 2025. De gemiddelde leeftijd loopt in 2025 licht op. In verband met de toename van AOW-uitstroom de komende jaren is de verwachting dat de gemiddelde leeftijd gaat dalen.

Ontwikkeling gemiddelde leeftijd	**2023**	**2024**	**2025**
Gemiddelde leeftijd	48,1	48,4	50,1

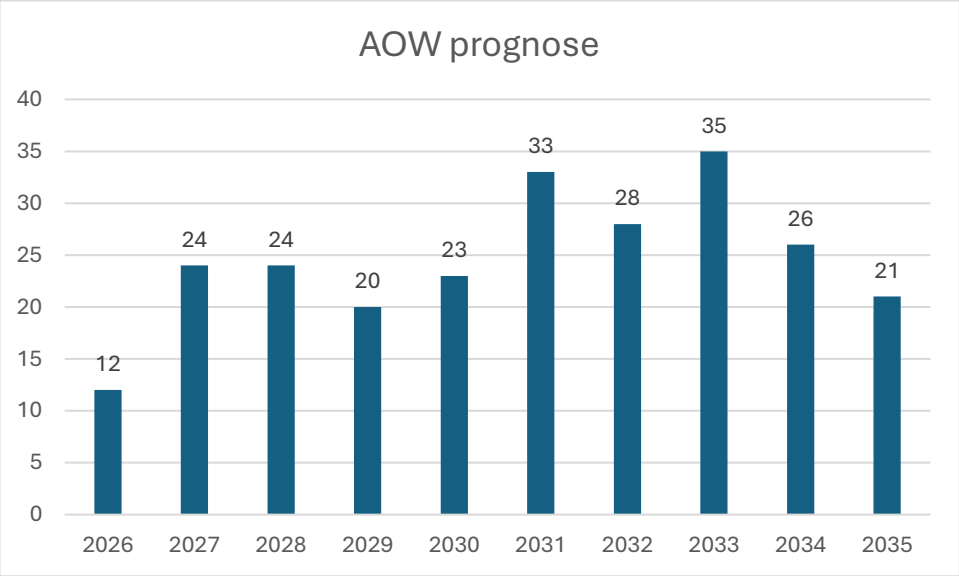

Opleidingskosten
In 2025 is minder uitgegeven aan opleidingen dan in 2024.

Kosten (x € 1 miljoen)	**2023**	**2024**	**2025**
Opleidingskosten begroot	€ 1,5	€ 1,6	€ 1,5
Opleidingskosten gerealiseerd	€ 1,6	€ 1,9	€ 1,7

Waterschapsbelastingen

Bedragen x € 1 miljoen

Omschrijving	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting na wijziging 2025	Jaarrekening 2025	Resultaat jaarrekening
Opbrengst ingezetenen	69,5	72,0	72,0	73,3	1,2
Opbrengst gebouwd	66,5	76,9	77,7	75,9	-1,8
Opbrengst ongebouwd/overige	4,9	5,6	5,6	5,7	0,1
Opbrengst wegen	3,4	3,9	3,9	3,9	0,0
Opbrengst natuur	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	22,5	25,6	27,6	29,2	1,6
Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	100,6	118,9	120,4	120,1	-0,3
Opbrengst verontreinigingsheffing	0,7	0,4	0,4	1,7	1,3
Totaal waterschapsbelastingen	**268,1**	**303,3**	**307,6**	**309,8**	**2,2**

De opbrengst van de waterschapsbelastingen is € 2,2 miljoen hoger dan begroot na wijziging. Dit is een afwijking van 0,7% van het totaal. Daarmee zijn de opbrengsten vrijwel conform de begroting.
De hogere opbrengsten verontreinigingsheffing worden veroorzaakt door aanslagen over de jaren 2022, 2023 en 2024 die in 2025 zijn opgelegd.

Belastingtarieven 2025		
Ingezetenenomslag	€ 134,64	per woonruimte
Omslag gebouwd	0,0231%	van de WOZ-waarde
Omslag ongebouwd overig	€ 118,88	per hectare
Omslag ongebouwd wegen	€ 594,41	per hectare
Omslag ongebouwd natuur	€ 5,06	per hectare
Zuiveringsheffing	€ 95,24	per vervuilingseenheid
Verontreinigingsheffing	€ 95,24	per vervuilingseenheid

Lastendruk
In 2025 is voor de begroting uitgegaan van een lastendrukstijging van 15%. De werkelijke lastendrukstijging komt uit op 15,5%.

Kwijtscheldingen/oninbaar
Het verloop van kwijtschelding/oninbaar is als volgt:

Aantallen en bedragen kwijtschelding en oninbaar	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Kwijtschelding			
Aantal woonruimten ingezetenomslag	29.227	30.000	28.242
Aantal vervuilingseenheden (ve) zuiveringsheffing	56.617	55.000	54.370
Kwijtgescholden bedrag x € 1,00	**8.278.803**	**9.277.400**	**8.980.704**
Oninbaar x € 1,00			
Ingezetenen	332.948	403.920	353.626
Gebouwd, ongebouwd en natuurterreinen	18.358	0	212.970
Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing	584.981	761.920	737.232
Totaal oninbaar	**936.287**	**1.165.840**	**1.303.828**

Kwijtschelding
Er zijn in 2025 in totaal 35.275 (2024: 37.131) verzoeken ingediend. Deze verzoeken worden zoveel mogelijk via het inlichtingenbureau van de Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) getoetst en automatisch afgehandeld (60%). Het totale percentage toegewezen verzoeken (handmatig en automatisch) ligt op 82% en is daarmee iets lager maar wel vergelijkbaar met vorig jaar (84%). Het bedrag dat gemoeid is met de kwijtschelding ligt met € 9,0 miljoen in absolute zin hoger dan in 2024 (€ 8,3 miljoen) omdat het belastingtarief is gestegen. Procentueel ligt de kwijtschelding iets lager dan in 2024 (2,8% tegenover 3,1%). Voor dergelijke kleine schommelingen zijn geen directe oorzaken aan te wijzen.

Oninbaar
Het percentage oninbaar bedroeg 0,41% (€ 1,3 miljoen) van de bruto belastingopbrengst en is daarmee € 0,4 miljoen hoger dan in 2024. Dit percentage ligt ruim onder de norm van maximaal 0,7% zoals vastgelegd in de

dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de BSGR, maar wel hoger dan de in de begroting 2025 opgenomen 0,38%. Deze posten hebben niet alleen betrekking op het belastingjaar 2025, waardoor het percentage fluctueert. Dat is namelijk afhankelijk van wanneer een invorderingsprocedure tot een einde is gekomen. Voor de watersysteemheffing gebouwd, ongebouwd en natuurterreinen wordt geen oninbaar begroot omdat er in principe altijd sprake is van een eigendom waarop Rijnland de belasting kan verhalen. In de praktijk blijkt dat verhalen (bijv. in de vorm van beslag) niet altijd mogelijk is, waardoor in 2025 een bedrag van € 0,4 miljoen moest worden afgeboekt.

Prestatie-indicatoren perceptiekosten/oninbaar/kwijtschelding	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Perceptiekosten als percentage van de belastingopbrengst	2,24%	2,00%	1,89%
Bedrag oninbaar	936.287	1.165.840	1.303.828
Bedrag oninbaar als percentage van de belastingopbrengst	0,35%	0,38%	0,41%
Bedrag kwijtschelding	8.278.803	9.277.400	8.980.704
Bedrag kwijtschelding als percentage van de belastingopbrengst	3,09%	3,06%	2,79%
Percentage toegewezen kwijtscheldingsverzoeken	84%	85%	82%
Kwijtscheldingsnorm	100%	100%	100%

Debiteurenstand
De belastingcampagne 2025 is voortvarend verlopen en de debiteurenpositie is daarmee met € 0,6 miljoen verder teruggelopen. In totaal is er 0,6% minder aan belastingopbrengsten gerealiseerd dan begroot € 1,8 miljoen) waarvan € 1,0 miljoen betrekking heeft op voorgaande jaren.

Gerealiseerde en begrote aantallen heffingseenheden	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
Ingezetenen, aantal heffingsplichtige woonruimten	571.114	535.000	575.164
Gebouwd, WOZ-waarden x € 1 miljoen	311.548	332.936	329.672
Ongebouwd overig, aantal heffingsplichtige hectaren	47.556	47.030	48.032
Natuurterreinen, aantal heffingsplichtige hectaren	20.205	20.250	20.512
Wegen, aantal heffingsplichtige hectaren	6.568	6.500	6.570
Zuiveringsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	1.618.166	1.517.000	1.630.081
Verontreinigingsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	4.529	4.000	4.847

Programmajaarverslag 2025
Overzicht investeringen

Overzichten investeringen

Het overzicht af te sluiten VV-kredieten per 31 december 2025 is als volgt.

Bedragen (x € miljoen)

Omschrijving	Actueel krediet/budget	Werkelijke uitgaven	Onder- of overschrijving	Toelichting
Kustwerk Katwijk	47,3	47,3	0,0	
Poldergemalen cluster 2 Contract 7 en 8: Westgere en Roodemolenpolder	2,0	2,0	0,0	
Toetsing Regionale Keringen Fase 1	2,8	1,9	0,9	Voor Toetsing regionale keringen fase 1 en 2 is het krediet destijds aangevraagd met een relatief ruim risicobudget doordat binnen Rijnland beperkte ervaring aanwezig was. In de uitvoering is echter gebleken dat de kosten voor onvoorziene werkzaamheden aanzienlijk zijn meegevallen. Hierdoor kon het gereserveerde risicobudget grotendeels vrijvallen. Daarnaast is er minder grondonderzoek uitgevoerd dan destijds werd verwacht, wat ook heeft bijgedragen aan lagere kosten.
Toetsing Regionale Keringen Fase 2	4,3	4,0	0,3	Voor Toetsing regionale keringen fase 1 en 2 is het krediet destijds aangevraagd met een relatief ruim risicobudget doordat binnen Rijnland beperkte ervaring aanwezig was. In de uitvoering is echter gebleken dat de kosten voor onvoorziene werkzaamheden aanzienlijk zijn meegevallen. Hierdoor kon het gereserveerde risicobudget grotendeels vrijvallen. Daarnaast is er minder grondonderzoek uitgevoerd dan destijds werd verwacht, wat ook heeft bijgedragen aan lagere kosten.
Drainage in Parallel Boulevard incl nadeelcompensatie	4,2	4,2	0,0	
Parallel Boulevard Nadeelcompensatie	1,3	1,1	0,2	De overgebleven €246K is een combinatie van factoren. In de ontwerpfase is uitgegaan van een conservatieve raming, terwijl de directieraming lager lag dan het aangevraagde krediet. De uiteindelijke inschrijving sloot vervolgens nauw aan bij deze directieraming, waardoor er geen sprake was van financiële tegenvallers bij de aanbesteding. Daarnaast is tijdens de uitvoering geen sprake geweest van meerwerk of vertraging van de werkzaamheden. Verder zijn de kosten bij derden beperkt gebleven doordat we de goede expertise in huis hadden bij zowel Rijnland als de gemeente Noordwijk en deze kosten vervolgens gedeeld konden worden.
Ecologisch herstel Duinrell bij Duinvliet	0,0	0,0	0,0	
RGV Lisse	2,8	2,3	0,5	De totale bouwkosten zijn circa €30k hoger uitgevallen dan geraamd, terwijl de engineeringskosten ongeveer €120k lager zijn gebleven. Gedurende de uitvoering hebben zich geen significante knelpunten voorgedaan. Hierdoor kan de risicoreservering van €0,4mln worden vrijgegeven.
AWTL Zanderijpolder	1,8	1,4	0,4	Het krediet voor de AWTL Zanderijpolder is vastgesteld op basis van de VO-raming, waarin een risicoreservering van €350K was opgenomen. Deze reservering hoefde gedurende de uitvoering niet te worden aangesproken. Als gevolg daarvan is dit bedrag binnen het projectbudget vrijgevallen.
AWZI Haarlem Waarderpolder Slibgistingstoren 2	6,2	6,2	0,0	
Watergebiedsplan II (Kust) Te activeren projecten 2024	5,6	5,6	0,0	
Vervanging beluchtigingsinstallatie Nieuwe Meer	1,9	1,9	0,0	
Vervangen oeververdedigingen Damwand Horn en Stommeerpolder	0,1	0,1	0,0	
Rijnland Hybride	2,4	2,4	0,0	
Zinker nabij AWZI Zwanenburg uitvoering	0,3	0,3	0,0	
Totaal	83,1	80,8	2,3	

Programmajaarverslag 2025
Overzicht investeringen

Specificatie investeringen 2025

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
Waterveiligheid						
Kustwerk Katwijk	47.325	0	16	47.289	36	0
Verbetering IJsseldijk Gouda	15.728	1.175	1.337	6.103	9.625	7.833
Cluster Dijkversterking Regionale Keringen DiRK	151.680	19.650	13.089	91.773	59.906	49.261
Toetsing regionale keringen Fase 2	4.250	0	11	3.982	268	0
Kunstwerken Spaarndammerdijk	9.134	833	1.019	8.200	934	934
Vervanging balgstuwen in Ringvaart	14.550	1.750	111	641	13.909	12.447
Totaal onderhandenwerk Waterveiligheid	***242.667***	***23.408***	***15.583***	***157.989***	***84.678***	***70.476***
	0	1.000	0	0		
Toekomstig werk Waterveiligheid	***0***	***1.000***	***0***	***0***		
Totaal bruto	**242.667**	**24.408**	**15.583**	**157.989**		
Totaal bijdragen derden		**0**	**327**			
Totaal Waterveiligheid netto	**242.667**	**24.408**	**15.910**	**157.989**		

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
Voldoende water						
Onderhandenwerk						
Stedelijke waterplannen	3.632	450	0	1.075	2.557	750
Piekberging N3MP	81.200	0	80	80.700	500	0
Piekberging Haarlemmermeer	32.374	350	332	26.559	5.815	343
Sluisjes Halfweg	26.600	4.000	498	5.498	21.102	18.300
Watergebiedsplannen	28.105	1.530	2.018	25.525	2.580	1.965
Poldergemalen cluster 2	6.498	96	678	5.480	1.019	144
Poldergemalen cluster 3	112.304	24.505	25.702	58.016	54.288	40.953
Noordwijk a/Zee maatregelen grondwateroverlast	0	0	0	0	0	0
Overnemen en afstoten assets, sluizen bruggen	808	0	9	267	541	397
Vervangen oeververdedigingen	3.229	1.000	1.128	1.377	1.853	1.075
Invent. asbesthoudende bouwmaterialen in watersysteem + facilitaire assets	210	30	138	207	4	0
Vergroten doorvoer Krimpenerwaard	3.750	350	250	744	3.006	2.906
Sluizen en kunstwerken	3.500	0	430	430	3.070	2.100
Boezemgemaal Katwijk	4.000	0	55	55	3.945	3.692
Totaal onderhandenwerk Voldoende water	***306.211***	***32.311***	***31.320***	***205.933***	***100.278***	***72.626***
Poldergemalen meerjarenraming	0	1.666	0	0		
Boezemgemalen	0	4.500	0	0		
Sluizen en Kunstwerken	0	2.100	0	0		
Minder uren activeren poldergemalen	0	-1.600	0	0		
Toekomstig werk Voldoende water	***0***	***6.666***	***0***	***0***		
Totaal bruto	**306.211**	**38.977**	**31.320**	**205.933**		
Totaal bijdragen derden		**-7.225**	**-5.434**			
Totaal Voldoende water netto	**306.211**	**31.752**	**25.886**	**205.933**		

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
Schoon en gezond water						
Onderhandenwerk						
KRW fase 2	17.479	39	75	16.094	1.385	330
Cluster planontwikkeling	1.949	300	137	175	1.774	600
Cluster landbouw	8.560	989	1.264	6.670	1.890	1.890
Zwemwater en menginstallaties	2.193	80	31	1.239	954	954
Vervanging beluchtingsinstallatie Nieuwe Meer	1.887	0	4	1.886	1	0
KRW3 Noord	22.840	2.250	3.935	10.173	12.668	12.668
KRW3 Zuid	26.750	6.140	5.594	15.895	10.855	10.855
Totaal onderhandenwerk S&G	***81.657***	***9.798***	***11.039***	***52.131***	***29.526***	***27.296***
Maatregelen zwemwater	0	0	0	0		
Blauwalgenbestrijding	0	0	0	0		
Toekomstig werk S&G	***0***	***0***	***0***	***0***		
Totaal bruto	**81.657**	**9.798**	**11.039**	**52.131**		
Totaal bijdragen derden		**-300**	**-1.990**			
Totaal Schoon en gezond water netto	**81.657**	**9.498**	**9.049**	**52.131**		

Programmajaarverslag 2025
Overzicht investeringen

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
Waterketen						
Onderhandenwerk						
Cluster Zuiveren Noord-Holland, m.n. Zwanenburg	125.300	14.630	11.775	113.685	11.615	6.700
Cluster Waterketen 1 (was Zuiveren Zuid-Holland)	97.033	8.060	5.481	66.769	30.264	25.237
Cluster Waterketen 2 (was 4e zuiveringscluster)	21.360	7.140	6.027	13.252	8.108	6.241
Cluster AWZI Haarlem Waarderpolder	399.422	18.400	21.698	50.751	348.671	348.671
Persleiding Hoofddorp vervangen	43.400	9.000	13.349	18.975	24.425	24.279
Cluster Waterketen 3 (voorheen maatregelen energie neutralitieit)	3.020	746	142	268	2.752	2.212
Vervangen hoofdverdeler 1 E-installatie awzi Leiden Zuidwest	500	450	189	189	311	250
Zuiveringskring Gouda	5.100	900	1.291	1.294	3.806	3.673
Zuiveringskring Zwaanshoek	6.000	700	120	120	5.880	4.276
Koop AQUON-terrein	1.310	1.309	1.310	1.310	0	0
AWTL de Loethe	860	0	510	510	350	140
Lachgasmeters sensoren en toebehoren	700	0	34	34	666	0
AWZI Zuiveringskringen Alphen ad Rijn (ZANK)	45.950	1.400	2.868	43.033	2.917	48
Totaal onderhandenwerk Waterketen	***749.955***	***62.735***	***64.795***	***310.190***	***439.765***	***421.728***
Assetmanagement AWZI's	0	700	0	0		
Assetmanagement AWTS *	0	800	0	0		
Energieneutraliteit*	0	200	0	0		
Coalitieakkoord Broeikasgassen	0	500	0	0		
Coalitieakkoord Circulair	0	650	0	0		
Toekomstig werk Waterketen	***0***	***2.850***	***0***	***0***		
Totaal bruto	**749.955**	**65.585**	**64.795**	**310.190**		
Totaal bijdragen derden		**-350**	**-523**			
Totaal Waterketen netto	**749.955**	**65.235**	**64.272**	**310.190**		

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
BOD						
Onderhandenwerk						
Cluster bedrijfsvoering	11.425	1.550	1.804	9.538	1.887	927
Totaal onderhandenwerk BOD	***11.425***	***1.550***	***1.804***	***9.538***	***1.887***	***927***
Vernieuwing van de bronnen hoofdkantoor	0	0	0	0		
Toekomstig werk BOD	***0***	***0***	***0***	***0***		
Totaal bruto	**11.425**	**1.550**	**1.804**	**9.538**		
Totaal bijdragen derden		**0**	**0**			
Totaal BOD netto	**11.425**	**1.550**	**1.804**	**9.538**		

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Begroot 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk t/m 2025	Restant krediet	Prognose na 2025
Rijnlandbreed						
Onderhandenwerk	**1.391.915**	**129.801**	**124.542**	**735.782**	**656.133**	**593.052**
Toekomstig werk		**10.516**				
Totaal Rijnlandbreed bruto	**1.391.915**	**140.317**	**124.542**	**735.782**		
Totaal bijdragen derden		**-7.875**	**-7.620**			
Totaal netto	**1.391.915**	**132.442**	**116.921**	**735.782**		

Programmajaarverslag 2025
Restrisico's

Restrisico's

In aansluiting op de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing volgt hieronder een overzicht van de restrisico's.

Nr.	Restrisico (portefeuillehouder)	Toelichting beheersmaatregelen
1	**Algemeen: hogere cao en pensioenpremie (Verkleij-Lemmers)** De nieuwe cao was nog niet bekend ten tijde van het vaststellen van de begroting 2025. Gerekend was met een prijsstijging van 2,5%, wat gezien andere recent afgesloten cao's aan de lage kant is. Verder komt het ABP veelal na vaststelling van iedere begroting met de definitieve hoogte van de pensioenpremie. In hoeverre deze hoger ligt dan begroot is moeilijk te beoordelen. *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* De VV stemde bij de zomerburap 2025 in met een verhoging van de personele kosten (+ 1,7%, € 1,6 miljoen) als gevolg van de cao-stijging van 3,3% en meer inhuur, maar ook een lagere vaste bezetting en gunstig uitvallende IKB-keuzes van de medewerkers, zoals meer uren kopen.	Al met al liggen de personele kosten € 1,7 miljoen hoger dan het tussentijds verlaagde budget. De vaste bezetting ligt circa 4% lager dan begroot, deze was eerder in de buraps neerwaarts bijgesteld. Ten opzichte van het verlaagde personele budget is de grootste overschrijding een hogere IKB-reservering en meer IKB laten uitbetalen, beide zaken die moeilijk te beïnvloeden – en daarmee te begroten – zijn.
2	**Algemeen: minder eigen (voldoende gekwalificeerde) medewerkers (Verkleij-Lemmers)** Meer en langdurige vacatures vormen een groeiend risico, zowel door pensioneringen als door een relatief korter wordend aantal dienstjaren van medewerkers. Tijdelijke inhuur kost bovendien circa een factor 2 meer en wordt eveneens schaarser.	
3	**Specifiek: vertraging in overdragen onderhoudsplicht overige wateren (Hazenoot)** De komende jaren zal het onderhoud van overige wateren aan vijf gemeenten worden teruggegeven. Dit is vastgelegd in het coalitieakkoord. De kans bestaat dat het afbouwen van de convenanten langer duurt dan waarmee nu is begroot. Rijnland heeft hiervoor in 2025 € 0,6 miljoen minder aan onderhoud begroot.	De begrote besparing van € 0,6 miljoen heeft in 2025 niet plaatsgevonden. De gemeenten reageerden aanvankelijk terughoudend op de teruggave van onderhoud vanwege de benodigde extra capaciteit en kosten. In 2026 werkt Rijnland aan de verdere ontvlechtingswijze voor de vijf gemeenten. Rijnland zet in op opzegging per 1 januari 2027.
4	**Specifiek: hogere onderhoudskosten dan begroot (Hazenoot, Verkleij,)** Er is een redelijk grote kans dat om uiteenlopende redenen méér budget nodig is voor correctief of andersoortig onverwacht onderhoud. Dit kan zich voordoen in ieder programma, bijvoorbeeld via meer schadeherstel aan regionale keringen en onverwachte reparaties aan gemalen of awzi's. Onderwerpen met een specifieke onderhoudseigenschappen zijn het verwijderen van exotische waterplanten en onderhoudsbijdragen aan herstel van niet-verwijtbare schade aan regionale keringen. *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* De VV stemde bij de behandeling van de buraps in met een verhoging van de onderhoudskosten vanwege de oplopende uitgaven voor de verwijdering van de Grote Waternavel (+/+ € 1,6 miljoen).	De onderhoudskosten komen eind 2025 lager uit dan de eerder bijgestelde begroting. De uitgaven voor onderhoud aan het watersysteembeheer vallen € 2,1 miljoen lager uit. Mede door de hogere kosten voor het verwijderen van invasieve exoten, waaronder de Grote Waternavel, was de organisatie genoodzaakt om binnen Voldoende water financiële dekking te vinden. Dit gebeurde risicogestuurd en efficiencygedreven: met name in het minder (frequent) schonen van watergangen is dekking gevonden, zonder concessies te doen aan de kwaliteit of gemaakte afspraken en rekening houdend met de aangepaste gedragscode flora en fauna. Enkele onderhoudsklussen zijn in eigen beheer uitgevoerd en meerdere activiteiten zijn op verantwoorde wijze uitgesteld naar 2026. Onderhoud aan zuiveringsinstallaties verliep conform budget, net als het onderhoud aan regionale keringen vanwege niet verwijtbare schade. De uitgaven voor baggerwerken lagen significant lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door de langere doorlooptijd, waardoor minder kilometers zijn ingepeild en gebaggerd.
5	**Algemeen: hogere prijsstijgingen (allen)** De inflatie en specifieke schaarste kan leiden tot hogere prijzen dan waar in de begroting 2025 mee is gerekend. Hoewel het gros van de ingekochte en uitbestede goederen (bv. energie) en activiteiten meerjarige afspraken kent, is het waarschijnlijk dat nieuwe aanbestedingen en soms ook prijsindexaties en verlengingen hogere prijzen zullen hebben dan waarmee nu is gerekend. De afhankelijkheid van producten en activiteiten maakt dat Rijnland soms geen andere keuze heeft, dan hogere prijsstijgingen eenvoudigweg te accepteren.	Al met al was over 2025 geen sprake van significante prijsstijgingen die buiten de begrotingskaders vielen. Zo vielen de prijzen voor chemicaliën lager uit, ondanks oplopende geopolitieke spanningen. Aanbestedingen of actualisaties van prognoses voor investeringsprojecten vallen soms weliswaar hoger uit, maar deze komen pas tot uiting in hogere afschrijvingskosten na 2025. Dergelijke stijgingen worden in de volgende begroting doorgerekend.

Programmajaarverslag 2025
Restrisico's

Nr.	Restrisico (portefeuillehouder)	Toelichting beheersmaatregelen
6	**Specifiek: hogere rente (De Vries)** Het verloop van de kapitaalmarktrente is steeds moeilijker in te schatten. De raming van 3,75% voor de komende vier jaar kan te laag zijn. *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* De VV stemde bij de behandeling van de buraps in met lagere rentelasten, vanwege een lagere rentestand. Al met al lagen de geld- en kapitaalmarktrente lager dan begroot. Mede door de geopolitieke spanningen worden bijvoorbeeld wereldwijd EU-leningen als het meest solide beschouwd.	De rentelasten vallen enigszins lager uit dan de bijgestelde begroting. Door de verlaagde investeringsprognose hoefde Rijnland minder lang geld te lenen. Bovendien was sprake van een efficiencyvoordeel door verantwoord later betalen van crediteuren (binnen 30 dagen).
7	**Specifiek: hogere HWBP-bijdrage dan begroot (Verkleij-Lemmers)** Het HWBP vereist jaarlijks van ieder waterschap een financiële bijdrage. Ondanks de zorgvuldige totstandkoming en afstemming van deze bijdrage leren de afgelopen jaren dat telkens een aanvulling is vereist. Rijnland heeft hierop maar beperkt invloed.	De HWBP-bijdrage past binnen de begrotingskaders. Een afrekening van het HWBP voor de reeds opgeleverde IJsseldijk in Gouda leidde al met al tot € 0,2 miljoen aan niet begrote kapitaallasten.
8	**Specifiek: incidentele mee- of tegenvallers eigendommen (De Vries)** De afgelopen jaren heeft Rijnland diverse overtollige gronden, terreinen en overige eigendommen met een substantiële boekwinst verkocht. Afgesproken is dat deze incidentele meevallers worden bestemd voor de reserve schuldenreductie. Rijnland hanteert een middellange-termijnverkoopplan. *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* De VV stemde eerder in om deze opbrengst te verlagen. Zowel de verkopen van kleine en grote percelen waren lager dan begroot, waarschijnlijk onder meer vanwege het minder gunstige financieringsklimaat voor particulieren.	Na de begrotingswijziging vallen deze incidentele verkopen binnen de begrotingskaders.
9	**Specifiek: meer of minder belastingopbrengsten (De Vries)** Het is per definitie lastig om de belastingopbrengsten op 1% of nauwkeuriger te begroten, gezien onzekerheden zoals fluctuaties in WOZ-waarde, kwijtscheldingen en oninbare vorderingen. *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* Bij de behandeling van eerdere buraps zijn de belastingopbrengsten verhoogd, met name door onder meer sterker gestegen WOZ-waarden dan verwacht en nagekomen aanslagen over oudere jaren.	Rijnland heeft gedurende 2025 € 1,7 miljoen méér aan zuiveringsheffingen voor bedrijven opgelegd, ruim 17.000 vervuilingseenheden. De oorzaken zijn divers en lopen uiteen van meer productie – en daarmee meer afvalwater – tot hogere definitieve aanslagen voor bedrijven. Verder was er van meer opbrengsten uit incasso's (+/+ € 0,5 miljoen). Als inwoners te laat of niet betalen, dan worden er uiteindelijk incassokosten in rekening gebracht. Deze incassokosten zijn opbrengsten voor Rijnland en waren te laag begroot.
10	**Specifiek: renovatie en uitbreiding awzi Haarlem WP (Kortman)** De VV wordt via reguliere voortgangsrapportages nader geïnformeerd over 'HWP'. Uitgangspunt voor de begroting 2025 was het uitvoeringskrediet voor het eerste deelproject nabehandeling en de bijbehorende begrote exploitatiekosten gedurende en na de realisatie van het project.	Gedurende 2025 was geen sprake van significante meerkosten in de exploitatiekosten van de awzi HWP na oplevering De VV besloot in 2025 om het kredietbedrag te verhogen, aangezien de prognose met 'P50' als uitgangspunt te laag bleek te zijn. De opgehoogde kapitaallasten van de op te leveren awzi starten in 2029.
11	**Juridische risico's (allen)** Gedurende 2025 lopen circa zeven tot tien zaken bij de bestuurs- en civiele rechter. Geen van deze zaken zal bij niet-gegrondverklaring waarschijnlijk grote juridische of financiële gevolgen hebben voor Rijnland. In aanloop naar 2027 (einddatum KRW) kan de achterblijvende waterkwaliteit een issue zijn dat kan worden ingeroepen bij de bestuursrechter.	De inschatting is dat de eind 2025 lopende procedures bij de bestuurs- en civiele rechter geen significante juridische of financiële gevolgen voor Rijnland zullen hebben. Rijnland houdt vinger aan de pols voor eventuele EU-maatregelen als officiële waarschuwingen, dwangsommen en boetes voor Nederland als lidstaat. Waterschappen kunnen niet direct worden geconfronteerd met zulke handhavingsacties, maar de kosten ervan kunnen, als er sprake is van verzuim, wel worden doorberekend. Het voorkómen daarvan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. In 2025 heeft Rijnland in handhavingsprojecten de waterkwaliteit structureel verankerd via onder meer extra capaciteit.
12	**Financiering te herstellen calamiteiten (allen)** Jaarlijks heeft Rijnland te maken met diverse en uiteenlopende calamiteiten. Van persleidingbreuken en aanhoudende droogte tot cyberaanvallen. De bestrijding	In 2025 waren er twaalf opschalingen. De inzakkende kade aan het Valkenburgs Meer trok de meeste aandacht. Het recreatiegebied was drie maanden niet toegankelijk. De andere betroffen onder meer persleidingbreuken en een

Nr.	Restrisico (portefeuillehouder)	Toelichting beheersmaatregelen
	en het herstel naar de oorspronkelijke of gewenste situatie vergt een noodzakelijke financiering die vaak niet geheel te begroten is.	biogaslekkage. De financiële consequenties vielen ruim binnen de begrotingskaders.
13	**Specifiek: opgeslagen PFOS-bluswater en PFAS in baggerwerken (Schouffoer**) Verjaring van de aansprakelijkstelling van KLM en Schiphol over het met PFOS verontreinigd opgeslagen bluswater uit 2008 is in 2023 (opnieuw) gestuit.	Mocht het bevoegd gezag (de provincie) Rijnland verzoeken de verontreiniging te verwijderen, dan kan Rijnland de kosten daarvoor mogelijk verhalen op KLM en Schiphol.
14	**Hogere afschrijvingskosten (allen, coördinatie Jan de Vries)** *Bijgesteld via eerder vastgestelde begrotingswijzigingen* Bij de behandeling van eerdere buraps is rekening gehouden met de eerdere oplevering van het zuiveringsproject aws Zwanenburg. Dit leidde tot € 1,7 miljoen hogere afschrijvingskosten. Hier stonden overigens lagere exploitatiekosten dan begroot tegenover (energie, slibafvoer e.d.)	De afschrijvingskosten liggen uiteindelijk hoger dan de bijgestelde begroting. De grootste afwijking betreft het landbouwportaal, een tijdelijke subsidieregeling voor emissiebeperkende maatregelen voor agrarische bedrijven. Per abuis is gedurende de looptijd 2021-2025 niet tussentijds afgeschreven op de uitgaven van het landbouwportaal. Met een afschrijvingstermijn van vijf jaar en de start in 2027 zouden op basis van de huidige afspraak deze uitgaven in 2031 pas zijn afgeschreven. Gezien de immateriële aard van de activiteiten is dit niet correct. Daarom is een en ander tijdens het opstellen van de jaarrekening aangepast: de gemaakte uitgaven in de periode 2021-2025 (€ 2,6 miljoen) worden geactiveerd en afgeschreven in één jaar.

Niet begroot, wel relevant of opgetreden

Toevoeging aan voorzieningen pensioenen dagelijkse bestuurders (De Vries)
Het gaat hier om een extra storting van € 1,1 miljoen in de voorziening voor pensioenen voor de voormalige en huidige dagelijkse bestuurders. Voor de berekening van deze pensioenvoorziening moet met ingang van dit jaar rekening worden gehouden met de overdrachtswaarde van APPA naar ABP. Doordat ABP een dekkingsgraad aanhoudt van 122,2% (november 2025) is er een extra storting nodig in de voorziening. Dit is een gevolg van aangescherpte regelgeving uit december 2025.

Btw en het Waterschapshuis (De Vries)
Het Waterschapshuis, de IT-regieorganisatie voor de waterschappen, is sinds enkele jaren in afwachting van een cassatiezaak voor de btw-koepelvrijstelling. Een eerdere rechtszaak heeft het Waterschapshuis gewonnen. Mocht de Hoge Raad in het voordeel van het Waterschapshuis besluiten, dan heeft Rijnland een eenmalig niet-begroot btw-voordeel van € 0,3 tot € 0,6 miljoen.

Programmajaarverslag 2025
Meldingen en incidenten

Meldingen en incidenten

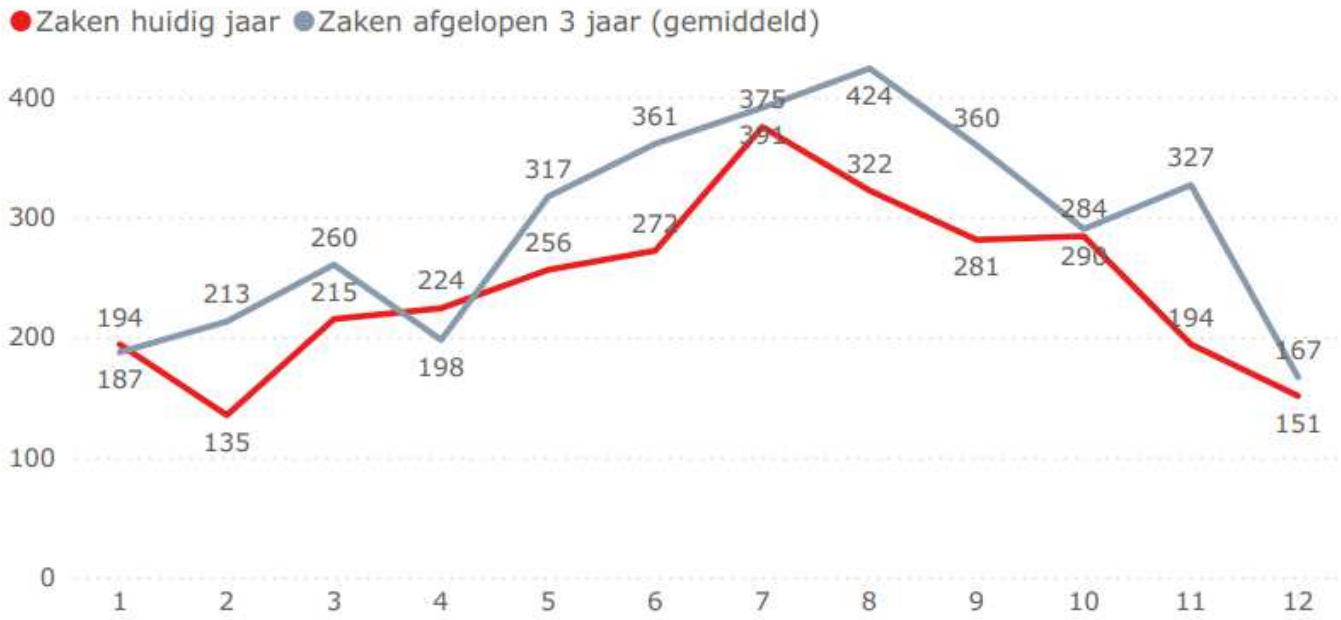

Zaken afgelopen 3 jaar (gemiddeld)	3.494
Zaken huidig jaar	2.903
% verschil	-17%

Soort Melding	Top 5 huidig jaar	Verschil t.o.v gemiddeld
Exotenbestrijding	279	+56%
Waterpeil (te) laag polder	218	+4%
Overmatige plantengroei watergang	199	-16%
Beheer eigendommen	178	+59%
Overige activiteiten en incidenten met nadelige effecten	172	-34%

Opschalingen (12)

- 8-1 Persleidingbreuk Spieringweg Haarlemmermeer.
- 24-3 Lekkage ontluchterleiding persleiding.
- 1-4 Afslag van de kering van het Valkenburgsemeer.
- 23-4 persleidingbreuk Boesingheliede.
- 15-5 Biogaslekkage AWZI Leiden Zuidwest.
- 5-7 Persleidingbreuk in de Googermolenweg in Oude Wetering.
- 1-7 Droogte **1.1** - I.v.m. de droogte gaat er naast andere maatregelen- een beperkt schutregime gelden voor de sluis in Spaarndam.
- 29-7 Droogte **1.2** - besluit principe-akkoord voor aanpassing schutregime in verband met Sail 2025. 1 WBT/1 uur opgeschaald.
- 1-8 Droogte **1.3** - Besluit om de beperkingen in het schutregime van de Grote Sluis en de Kolksluis Spaarndam conform het calamiteitenplan per maandag 4 augustus om te zetten naar schutregime "Optimaal".
- 14-8 Droogte **1.4** - besluit akkoord voor aanpassing schutregime in verband met Sail 2025. 1 WBT/1 uur opgeschaald.
- 12-9 Persleidingbreuk in Hoofddorp-Zuid. Het betreft de persleiding van AWTG Hoofddorp Zuid naar de AWZI Zwanenburg.
- 3-10 Persleidingbreuk Warmond.
- 4-10 Persleidingbreuk in Hoofddorp-Zuid.
- 4-11 Persleidingbreuk Hoofddorp Noord langs het fietspad Pad om de Noord.
- 22-11 Brandstoflek uit een opslagtank van een aggregaat op de Beestenmarkt in Leiden.

Programmajaarverslag 2025
Meldingen en incidenten

Resultaatgebied

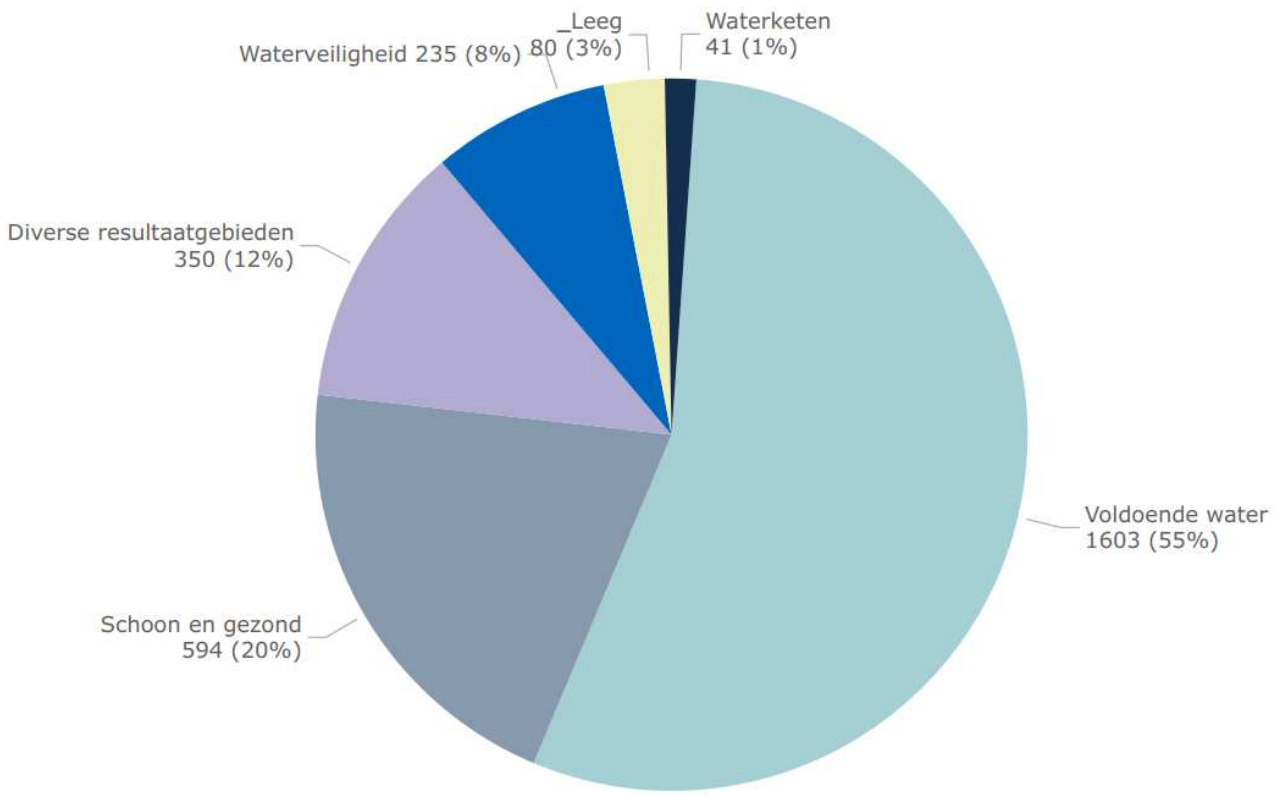

Waterveiligheid

Waterveiligheid

Soort Melding	Top 3 huidig jaar	Verschil t.o.v gemiddeld
Lekkage waterkering	74	-8%
Verzakking waterkering	47	-3%
Overmatige bomen- of plantengroei	27	+53%
Totaal	**148**	

Januari
- 1 lekkage waterkering, 1 afkalving buitentalud en 1 verzakking waterkering opgenomen in kade-inspectieapp, de rest is niet noemenswaardig.
- Meerdere meldingen over regenwateroverlast en enkele vragen van melders over lopende werkzaamheden.

Februari
- Er werden 3 verzakkingen van de waterkering gemeld, hiervan is er 1 in de kade-inspectieapp gezet voor monitoring door onderhoud.

Maart
- Er werden 9 verzakkingen van de waterkering gemeld en 9 lekkages, hiervan zijn er 5 in de kade-inspectieapp gezet voor monitoring door onderhoud. De rest van de meldingen zijn niet voor Rijnland bestemd of niet nodig om verder te inspecteren. Verder geen bijzonderheden.

April
- 1 april opschaling fase 2 vanwege een afschuiving van de kade van het Valkenburgse Meer. Op 14 april werd er afgeschaald naar reguliere bedrijfsvoering.
- De overige meldingen waren voornamelijk meldingen over lekkages of afkalvingen. Deze zijn in de kade-inspectieapp gezet.

Mei
- Er werden 7 lekkages geregistreerd, waarvan er 3 in de app zijn gezet om nader te worden geïnspecteerd door onderhoud. Daarnaast zijn er 6 verzakkingen geregistreerd, maar daar waren de verzakkingen op 1 na minimaal en was er verder geen actie nodig. 1 verzakking was al bekend en wordt gemonitord door onderhoud.

Juni
- In totaal 10 meldingen van lekkages, hiervan waren er een aantal bekend en 2 nieuw. Deze zijn bekeken en in de kade-app gezet, om nader te worden geïnspecteerd door onderhoud.

Juli
- Enkele meldingen van lekkage; reparaties hiervoor zijn ingepland en de lekkages worden gemonitord. Verder geen bijzonderheden.

Augustus
- Enkele meldingen van lekkage waterkering (-13% t.o.v. gemiddeld in augustus), reparaties hiervoor zijn ingepland, en de lekkages worden gemonitord. Verder geen bijzonderheden.

September
- Enkele meldingen van defecte stuwen. Deze zijn ingepland via Ultimo om gerepareerd te worden. Verder geen bijzonderheden.

Oktober
- 1 van de 4 meldingen over een verzakking van de waterkering is ontstaan door een baggerproject, deze is doorgezet naar de juiste coördinator om verder op te pakken. De overige meldingen waren niet voor Rijnland bestemd.
- Er is 1 lekkage aan een dijk in Hazerswoude geconstateerd waarbij het gat dichtgemaakt moest worden door de aannemer. Verder geen bijzonderheden.

November
- 2 van de 4 meldingen over een lekkage waterkering zijn in de kade-inspectieapp gezet. De overige meldingen zijn geïnspecteerd, maar er was geen actie nodig.
- Tijdens werkzaamheden van een aannemer is er een incident geweest waarbij er een gat is ontstaan in een kering in Polder Oudendijk. Dit gat moet worden gedicht met hulp van Rijnland.

December
- In december hebben de meldingen van lekkage waterkering tot 1 aandachtspunt geleid. Deze is in de kade-inspectieapp gezet en wordt gemonitord. De overige meldingen waren gevarieerd maar hierbij is geen actie van Rijnland nodig. Verder geen bijzonderheden.

Voldoende water

Voldoende water

Soort Melding	Top 3 huidig jaar	Verschil t.o.v gemiddeld
Exotenbestrijding	279	+56%
Waterpeil (te) laag polder	218	+4%
Overmatige plantengroei watergang	199	-16%
Totaal	696	

Januari
- Meerdere meldingen van hoog water, voornamelijk door verstopte duikers. Een deel hiervan is door de desbetreffende gemeente opgepakt. Daarnaast meerdere meldingen van grondwateroverlast. Hierbij is geen actie nodig geweest van Rijnland.
- Enkele vragen over het verwijderen van riet.

Februari
- In februari tevens meerdere meldingen over het functioneren van de duikers, deze meldingen liepen ook samen met meldingen van laagwater.

Maart
- In maart waren de meldingen over laag en hoog waterpeil divers, o.a. veroorzaakt door verstopte duikers, de vraag naar zomerpeil door het langdurige droge weer en inlaten die verder opengezet moesten worden. Er zijn diverse vragen gesteld over werkzaamheden welke vermoedelijk zonder vergunning gedaan zijn. Tevens enkele meldingen waarin wordt gevraagd om riet te verwijderen en de watergang te schonen.

April
- In april hadden de meldingen over laag water vooral betrekking op obstructies bij duikers en inlaten, en te weinig watertoevoer. Waar nodig is het vuil weggehaald voor het kunstwerk of de inlaat opengezet.
- Diverse meldingen van incidenten met schepen, waaronder gezonken vaartuigen en vaartuigen op drift. Deze meldingen zijn doorgezet naar de betrokken overheidsinstanties (provincie, Rijkswaterstaat).
- Meerdere meldingen met betrekking tot baggerprojecten, veelal vragen of een verzoek tot baggeren.

Mei
- De meldingen in mei waren divers, lokale watergangen die droogstonden door langdurige droogte en o.a. veroorzaakt door dichte inlaten, verstopte duikers en sommige watergangen die vol met bagger stonden. Tevens een aantal meldingen over hoogstaand riet en waterplanten die doorstroming belemmeren. Er is een tijdelijke pompinstallatie (tpi) geplaatst in Liewegje te Haarlem wegens een droogstaande watergang.

Juni
- Voornamelijk meldingen over hoog riet, waardoor (uit)zicht belemmerd werd, waterplanten die doorstroming belemmeren, stukken die zijn overgeslagen volgens melders tijdens schonen. Bij een aantal locaties moest nog worden geschoond en bij sommige locaties is Rijnland niet onderhoudsplichtig.
- Laagwaterpeilmeldingen kwamen onder andere door langdurige droogte en verstopte duikers, gesloten inlaten en achterloopse stuwen.

Juli
- In juli waren er opvallend veel meldingen over vaarwegbeheer (19), waaronder te hard varen en obstakels in de watergang.

- Meldingen van exoten betroffen voornamelijk waternavel. De meeste locaties waren al bekend, maar nieuwe locaties zijn in de exotenapp gezet.
- Meldingen hoog/laag water en verondieping watergang hadden diverse oorzaken, de meeste van deze meldingen zijn opgelost door de inlaten open/dicht te zetten, of vuil voor de inlaat te verwijderen.

Augustus
- In augustus waren er minder meldingen dan gemiddeld over dichtgegroeide watergangen (-18% t.o.v. gem. in augustus). Meldingen gingen voornamelijk over riet en exoten (voornamelijk waternavel). De meeste locaties waren al bekend, maar nieuwe locaties zijn in de exotenapp gezet (-2% t.o.v. gem. in augustus).
- Er waren aanzienlijk minder meldingen over laag waterpeil dan gemiddeld (-52% t.o.v. gem. in augustus). De meeste meldingen gingen over lokale drooggevallen sloten, meestal door lokale verstoppingen van duikers of inlaten.

September
- De meldingen over exoten gingen wederom voornamelijk over waternavel. Wel is er een afname te zien ten opzichte van vorig jaar: in totaal zijn er t/m september 2025 62 minder meldingen gedaan dan vorig jaar (-27%). Ook waren de meeste locaties al bekend en doorgegeven aan de aannemers om te verwijderen.
- De meldingen van overmatige plantengroei gingen voornamelijk over verzoeken tot het verwijderen van riet en de overige meldingen vooral over het waterpeil en slechtere doorstroming van de watergang.

Oktober
- Ook in oktober gingen de meldingen van exoten wederom voornamelijk over waternavel. Er is nog steeds een afname te zien ten opzichte van vorig jaar (-24% t.o.v. vorig jaar oktober). Ook waren de meeste locaties al bekend en doorgegeven aan de aannemers om te verwijderen.
- Meldingen van hoog waterpeil hadden verschillende oorzaken, van defecte stuwen tot hevige regenbuien en 2 stormen in oktober, Amy en Benjamin.
- Meldingen van overmatige plantengroei gingen voornamelijk over verzoeken tot het verwijderen van riet en gerelateerd aan de schouw.

November
- Meldingen over exoten gingen wederom voornamelijk over waternavel. Er is wel weer een afname te zien ten opzichte van de vorige maand (-48%). Ook waren de meeste locaties al bekend en doorgegeven aan de aannemers om te verwijderen.
- Meldingen van hoogwaterpeil hadden verschillende oorzaken, o.a. defecte stuwen, drainageproblemen en zaken die niet door Rijnland maar door de gemeente opgelost moesten worden.
- Meldingen van overmatige plantengroei gingen voornamelijk over verzoeken tot het verwijderen van riet en waren gerelateerd aan de schouw.

December
- Meldingen exoten betroffen wederom allemaal waternavel. Sommige locaties waren bij controle al verwijderd, de rest van de meldingen zijn al bekend. 5 van de 15 meldingen kwamen uit dezelfde straat en werden op dezelfde dag gedaan.
- Hoogwatermeldingen bleken bij controle vaak wel op het juiste peil te staan. De meldingen waarbij wel actie ondernomen moest worden, zijn opgelost door inlaten dicht te zetten en duikers te ontstoppen.

Schoon en gezond

Schoon en gezond

Soort Melding	Top 3 huidig jaar	Verschil t.o.v gemiddeld
Vissterfte / Vissen in nood	106	-16%
Drijflaag olieproduct	89	-36%
Incidentele lozing op oppervlaktewater	57	+13%
Totaal	252	

Januari
- Meerdere meldingen over olieverontreiniging in de Rijn bij Katwijk. Bij aankomst was dit niet langer zichtbaar. Rest van de meldingen waren kleine verontreinigingen waarbij geen actie nodig was.
- Er zijn veel meldingen binnengekomen over schuim op het water, dit komt van een wasstraat in Sassenheim. Er is een vergunning afgegeven voor lozing op oppervlaktewater, deze wordt opnieuw bekeken.

Februari
- Enkele meldingen van drijflagen, er waren geen maatregelen nodig. Verder zijn er enkele meldingen binnengekomen over bekende situaties, zoals de schuimlaag bij de wasstraat in Sassenheim.

Maart
- De gemelde oliedrijflagen waren tijdens locatiebezoek al verdwenen of hadden een natuurlijke oorzaak, waar niets aan gedaan hoeft te worden. De rest van de meldingen die vallen onder dit resultaatgebied zijn divers en niet noemenswaardig.

April
- Enkele meldingen van drijflagen door verontreiniging en olie. De oorzaken waren divers: soms door een natuurlijke oorzaak en soms door een lozing. Handhaving heeft dit verder opgepakt.

- De meldingen van dode vissen betreffen slechts een of enkele dode vissen. Deze zijn gemeld bij de gemeente.

Mei
- Er zijn 14 meldingen geregistreerd over vissterfte of vissen in nood, o.a. veroorzaakt door gesloten inlaten. Op de meeste locaties was niets meer zichtbaar tijdens locatiebezoek. Verder geen grote bijzonderheden.
- Er zijn 10 meldingen binnengekomen over oliedrijflagen, waarvan de meeste tijdens locatiebezoek al niet meer zichtbaar zijn of nog minimaal. Op een locatie is de drijflaag opgeruimd door erkend bedrijf Ecoloss.

Juni
- Er waren door weersomstandigheden naar lucht happende vissen op verschillende locaties, de dode vissen zijn verwijderd door gemeente of dierenambulance.

Juli
- Er zijn veel meldingen binnengekomen van vissen en watervogels in nood, de meeste van deze meldingen komen van bewoners rondom de Ringvaart, hier heeft een grote vissterfte plaatsgevonden. Dit heeft voor onrust en emotie gezorgd bij inwoners en belanghebbenden zoals de beroepsvisserij en de dierenambulance. Naar aanleiding hiervan heeft er een audit (onafhankelijk onderzoek) plaatsgevonden, met als doel lering te trekken uit de resultaten en hopelijk soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen.
- De meldingen van drijflagen olie waren voornamelijk terug te leiden tot een incident met een gezonken motorboot. Deze is door de provincie geborgen en er was geen actie vanuit Rijnland nodig.

Augustus
- Minder meldingen over vis- en vogelsterfte dan gemiddeld (-22% en -11% t.o.v. gemiddeld in augustus). In totaal 14 meldingen.
- Er waren meer meldingen dan gemiddeld over overlastgevende algenbloei (+4%). Meerdere meldingen hiervan gingen over ernstige stinkende blauwalg in de Zegerplas. Men was bang dat de beluchting niet goed werkt of niet aan stond. Melders zijn teruggebeld dat de beluchtingsinstallatie volop werkt, maar dat de overlast zo groot is, dat deze het niet goed aankon.

September
- De meldingen van vissterfte waren vooral afkomstig uit de regio Boskoop/Waddinxveen. Handhaving heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar de oorzaken, maar er is geen eenduidige oorzaak gevonden.
- Op 26 september is er een melding gedaan van een stinkende, zwarte sloot in Warmond. De watersysteembeheerder is op locatie geweest, en heeft de watergang doorgespoeld. Na controle enkele dagen later bleek het probleem nog aanwezig. Uiteindelijk bleek dit te gaan om een leidingbreuk. Deze is op 2 oktober opgeschaald en gerepareerd. Op enkele andere locaties is er een lozing geweest door een kapot gemeenteriool. Deze zijn opgepakt door de betreffende gemeentes.

Oktober
- Op een aantal locaties was er vissterfte of waren er vissen in nood. De meeste meldingen kwamen uit Boskoop, Lisse/Hillegom en Amsterdamse Bos. Bij alle locaties was het voldoende om de inlaat open te zetten en te monitoren. In alle gevallen is het zuurstofpeil weer in orde gekomen. De visfederatie heeft geholpen met het ruimen van de dode vissen.

November
- Op 22 november was er een fase 1-opschaling vanwege een brandstoflek uit een opslagtank van een aggregaat op de Beestenmakt in Leiden. Ecoloss is door de gemeente ingeschakeld en heeft compartimenterings- en opruimwerkzaamheden uitgevoerd. Er is op 23 november weer afgeschaald.
- Meerdere meldingen van oliedrijflagen, waarbij op 1 locatie ook Ecoloss ingeschakeld is. Bij de overige meldingen was tijdens locatie bezoek niets meer te zien.
- Vissterfte/vissen in nood op verschillende locaties. Dode vissen zijn verwijderd door de gemeente.
- Er zijn 4 drijflagen gemeld, waarvan 1 melding van dumping van vaten met onbekende inhoud, vermoedelijk chemisch. Metingen zijn uitgevoerd en is er niets aangetroffen. De gemeente heeft de vaten opgeruimd. De rest van de drijflaagmeldingen hebben een natuurlijke oorzaak waar Rijnland verder niets in kan betekenen.

December
- Enkele meldingen van olielekkage, waaronder een melding van Schiphol over kerosine. Schiphol heeft zelf actie ondernomen, en op de overige locaties was geen actie van Rijnland nodig.
- Meldingen van vogelsterfte waren voornamelijk meldingen van dode ganzen. De desbetreffende gemeentes zijn hiervoor benaderd, en er is geen actie van Rijnland nodig.

Waterketen

Waterketen

Soort Melding	Top 3 huidig jaar	Verschil t.o.v gemiddeld
Lekkage of breuk persleiding	9	+4%
Stankoverlast afvalwaterzuivering	9	+8%
Rioolgemaal in storing	8	-8%
Totaal	26	

Januari
- 8 januari is er een opschaling fase 1 i.v.m. een persleidingbreuk aan de Spieringweg in Haarlemmermeer. Deze is 10 januari afgeschaald.

Programmajaarverslag 2025
Meldingen en incidenten

Februari
- Geen bijzonderheden.

Maart
- 24 maart opschaling fase 1 vanwege rioolwater in de teen van boezemkade van de Googerpolder. Dit is op 25 maart afgeschaald.

April
- 23 april opschaling fase 1 vanwege een persleidingbreuk in Boesingheliede. 28 april is er weer afgeschaald, nadat de kapotte afsluiter vervangen is.

Mei
- 15 mei opschaling fase 2 vanwege een biogaslekkage bij Leiden-Zuidwest. Er is dezelfde dag weer afgeschaald. Verder geen bijzonderheden.

Juni
- Geen bijzonderheden.

Juli
- 4 juli opschaling fase 1 i.v.m. een persleidingbreuk. Deze is afgeschaald op 5 juli.
- Enkele meldingen over geluidsoverlast rioolgemaal.

Augustus
- Geen bijzonderheden.

September
- 12 september opschaling fase 1 in verband met een persleidingbreuk in Hoofddorp, vlak bij awzi Zwanenburg. Deze leiding is onderdeel van het project Vervangen Hoofddorpse leidingen. Deze is 15 september afgeschaald.

Oktober
- 3 oktober opschaling fase 1 in Warmond wegens een breuk in de persleiding tussen awtg Warmond en de zuivering Leiden-Noord. Deze is 4 oktober afgeschaald.
- 4 oktober opschaling fase 1 Hoofddorp wegens een breuk in de persleiding Hoofddorp-Noord langs het fietspad Pad om de Noord.

November
- 4 november opschaling fase 1 Hoofddorp wegens een breuk in de persleiding Hoofddorp-Noord langs het fietspad Pad om de Noord. Dit is op 5 november weer afgeschaald. Verder geen bijzonderheden.

December
- Geen bijzonderheden.

Programmajaarverslag 2025
Subsidieontvangsten

Subsidieontvangsten

Waterveiligheid
Voor de planuitwerkingsfase Versterking IJsseldijk is € 2,5 miljoen HWBP-bijdrage toegezegd. De HWBP-subsidie voor de kustversterking Katwijk is vastgesteld op € 2,6 miljoen. Daarnaast is een HWBP-bijdrage van € 1,1 miljoen toegezegd voor de verkenningsfase voor de werkzaamheden aan de Woerdersluis, Boezemsluis en de duiker in de Spaarndammersluis. In 2021 is Europese LIFE-subsidie van € 0,067 miljoen toegezegd voor het project Gouda Stevige Stad via de Nationale Adaptatiestrategie.

Voldoende water
Voor projecten van Rijnland in Polder de Noordplas, Wijde Aa, Langeraarse Plassen, Piekberging Haarlemmermeer en Gouwepolder in Boskoop is Europese POP3-subsidie toegezegd met een totaalbedrag van € 14,18 miljoen. De subsidies van deze projecten zijn vastgesteld op een totaalbedrag van € 12,93 miljoen. Er is instandhoudingssubsidie toegezegd voor Poldergemaal Leeghwater, Boezemgemaal Gouda en Boezemgemaal Katwijk (€ 0,36 miljoen). Daarnaast is er in 2024 en 2025 een subsidie toegezegd van in totaal € 1,15 miljoen voor emissieloos werken.

Schoon en gezond water
Voor maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit is € 700.000 subsidie toegezegd voor de KRW-pilot Amstelveense Poel. Fase 2 van de Wildernis-Rietzudden Westeinderplassen is de POP-subsidie (plattelandsontwikkelingsprogramma) vastgesteld op € 600.000. De subsidie vanuit het ministerie van LNV voor de uitvoeringskosten van het NPLG is vastgesteld op € 300.000. Vanuit het NSP-NPI (Nationaal Strategisch Plan - Niet-productieve Investeringen) is € 2,4 miljoen subsidie toegezegd voor de Luwtedam Braassemermeer. De provincie Zuid-Holland heeft subsidies toegezegd van € 118.000 voor monitoring Nieuwkoopse Plassen en € 1,5 miljoen voor Polder Stein en Broekvelden & Vettenbroek. Tevens is er € 450.000 subsidie toegezegd voor het stimuleren van natuurlijkvriendelijk oever- en slootbeheer en € 25.000 voor onderzoek/monitoring van de schieraal. Voor het landbouwportaal is vanuit de DAW Impulsregeling (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) € 900.000 subsidie toegezegd. Voor de pilot fosfor bollenteelt is € 235.000 subsidie toegezegd en voor de Regio Deal Metropoolregio Amsterdam West (MAW) € 725.000. Door de provincie Noord-Holland is € 40.000 toegezegd voor verwijdering van de waternavel. Bij de provincie Zuid-Holland is een aanvraag voor de verwijdering van waternavel ingediend voor € 75.000.

Waterketen
€ 1,5 miljoen subsidie voor zonneweide awzi Katwijk en € 0,59 miljoen voor de zonneweide op awzi Bodegraven. € 3,6 miljoen bijdrage voor verwijdering medicijnresten awzi Leiden-Noord van het ministerie van IenW (ontvangen betalingen totaal € 3.607.980). Voor het onderzoek naar IEX (Ion Exchange) is vanuit Stowa een bijdrage van € 0,24 miljoen toegezegd. Voor monitoring van lachgasemissies is € 690.000 subsidie toegezegd. Voor de installatie van warmtepompen is € 50.000 subsidie toegezegd. Voor de medicijnrestenverwijdering op awzi Gouda is voor € 3,17 miljoen subsidie toegezegd door het ministerie van IenW (ontvangen betaling € 3.172.115). Voor het plaatsen van isolatieglas bij awzi Leiden-Noord is een aanvraag ingediend voor € 35.000.

BOD
€ 250.000 instandhoudingssubsidie voor Gemeenlandshuis en Polderhuis. Daarnaast is vanuit BZK een bijdrage van € 1,4 miljoen toegezegd voor Woo-implementatie en -uitvoering. De pilot voor de aanpak van de bodemverontreiniging bij awzi Rijsenhout is vastgesteld op € 140.000. Voor de uitvoering is € 2,2 miljoen toegezegd. Voor conservering en digitalisering rekesten is € 220.000 subsidie toegezegd. De subsidie praktijkleren is voor € 12.000 vastgesteld.

Verantwoording bijdragen via programmajaarverslag

Aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag.

Toelichting
Voor het jaar 2025 dient het Hoogheemraadschap van Rijnland het aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen wegens de hersteloperatie kinderopvangtoeslag in bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De onderstaande bedragen zijn ontleend aan de administratie van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland.

Boekjaar 2025

Waterschap	Aantal	Kwijtschelding verleend A	Oninbaar in verleden B	Invorderingskosten	Uitvoeringskosten (aantal x € 100)
Rijnland	139	€ 32.058,32	€ 450,84	€ 3.397,94	€ 13.900, -
Rijnland ex-partners	82	€ 23.922,46	€ 50.706,58	€ 10.363,02	€ 8.200, -
Totaal	221	€ 55.980,78	€ 51.157,42	€ 13.760,96	€ 22.100, -

Programmajaarverslag 2025
Gebruikte afkortingen

ahi	asset health indicator
AMP	tactisch assetmanagementplan
Arbo	arbeidsomstandigheden
ATEX	ATmosphere EXplosible (norm voor explosieveiligheid)
avi	algemene voortgangsindicator
aws	afvalwatersysteem
awtg	afvalwater transportgemaal
awzi	afvalwaterzuiveringsinstallatie
aza	alternatieve zoetwateraanvoer voor West-Nederland
bg	boezemgemaal
bob	beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming
BOD	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening
BSGR	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
burap	bestuursrapportage
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CWS	Commissie Watersystemen
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
DiRK	Dijkverbetering Regionale Keringen
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
fg	functionaris gegevensbescherming
fte	fulltime equivalent
gr	gemeenschappelijke regeling
HVC	Huisvuilcentrale
hrm	human resource management
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
hWh	het Waterschapshuis
HWP	Haarlem Waarderpolder
IenW	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IT	informatietechnologie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IKB	individueel keuzebudget
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISAE	kwaliteitsstandaard voor rapportage uitbestede processen
IV&P	informatieveiligheid en privacy
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
KWA	klimaatbestendige wateraanvoer
KWA+	capaciteitsvergroting KWA
KRW	Kaderrichtlijn Water
LBO1	eerste landelijke beoordeling overstromingsrisico's
LBO2	tweede landelijke beoordeling overstromingsrisico's
mLDO	Landelijke Databank Overstromingsinformatie
LIWO	Landelijk Informatiesysteem Water en Overstromingen
LTAP	langetermijn-assetplanning
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MD	Management Development
MJP	Meerjarenperspectief
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MVOI	maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen
N3MP	Nieuwe Driemanspolder
NOVEX	Nationale OmgevingsVisie EXecutiekracht
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NUP	Naleving Uitvoeringsprogramma

Gebruikte afkortingen

nvo	natuurvriendelijke oevers
NZKG	Noordzeekanaalgebied
PE	polyelectroliet
poho	portefeuillehouder
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PFOS	perfluoroctaansulfonaten
PPLG	Provinciale Programma's Landelijk Gebied
RI&E	risico-inventarisatie en evaluatie
ROR	Richtlijn Overstromingsrisico's
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RVU	Regeling voor Vervroegde Uittreding
RWS	Rijkswaterstaat
SAMP	strategisch assetmanagementplan
SBB	Staatsbosbeheer
SOR	standaardontwerprichtlijnen
Stowa	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SPP	strategische personeelsplanning
TGWR	Toekomstgericht Waterbeheer Rijnland
UvW	Unie van Waterschappen
ve	vervuilingseenheid
VIJG	Verbetering IJsseldijk Gouda
VV	verenigde vergadering
VDS	verbeterd droogmakerijsysteem
WBP	waterbeheersprogramma
WBS	water en bodem sturend
Woo	Wet open overheid
WOZ	waardering onroerende zaken
ZANK	Zuiveringskringen Alphen aan den Rijn Noord en Kerk en Zanen
ZWR	zwemwaterrichtlijn

Zie ook: Woordenlijst Waterbeheerprogramma (WBP6)

Programmajaarverslag 2025
Besluit

Besluit

De verenigde vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland,

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden d.d. 24 maart 2026, nr. 26.017382.

en gelet op artikel 106 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Het programmajaarverslag 2025 van het hoogheemraadschap van Rijnland vast te stellen;

2. kennis te nemen van de in het programmajaarverslag opgenomen rechtmatigheidsverantwoording;

3. Het voordelige jaarrekening resultaat ad. € 9.799.201 als volgt te verdelen:
   € 6.676.678 ten gunste van de egalisatiereserve zuiveringheffing;
   € 3.002.384 ten gunste van de egalisatiereserve categorie ingezetenen;
   € 253.633 ten gunste van de egalistatiereserve categorie ongebouwd/overige;
   € 4.834 ten gunste van de egalisatiereserve categorie natuurtereinen;
   € 101.509 ten laste van de reserve erfgoedpanden;
   € 27.016 ten laste van de egalisatiereserve categorie gebouwd;
   € 9.803 ten laste van de reserve vitaliteit.

4. De beschikbaar gestelde investeringskredieten af te sluiten per 31 december 2025 met een restantkrediet van € 2,3 miljoen (zie het programmajaarverslag 2025, deel VI, Toelichtingen overzicht af te sluiten VV-kredieten per 31 december 2025).

Leiden, 13 mei 2026

De verenigde vergadering,

R.A.M. van der Sande,
Dijkgraaf

M. Middendorp,
Secretaris-algemeen directeur